

LEÁNYCSERKÉSZKÖNYV

I. KÖTET

Szerkesztette:

Némethyné Kesserű Judit

Munkatársak:

Benedekné Micsinay Mária

Bodnár Gábor

Mindszenthyné Mester Mária

Dr. Némethy György

Lajtaváryné Benedek Zsuzsanna

és

Pándiné Uray Erzsébet

rajzaival

Külföldi Magyar Cserkészszövetség

2. kiadás

1992

KINCSKERESŐ
LEÁNYCSERKÉSZ

LÉGY RÉSEN

Kedves Leánycserkészek!

Harminc évig használtatok az eddigi leánycserkészkönyvet. Több egymást követő cserkésznemzedék tanulta belőle, élte általa a cserkészetet.

Harminc év hosszú idő. Közben a világ megváltozott. Ti más körülmények, új lehetőségek között cserkészkedtek ma. Mégis, vagy talán éppen ezért, az új könyv most is a régi alapelvek szeretetére, megőrzésére irányít. A cserkésztvörvények, az Isten, a haza, az embertársak és magyarságunk őszinte szolgálatát sugározza felétek.

Vezetőitek olyan kitűnő könyvvel lepték meg leánycserkésztetünket, amely a mai idők nyelvén, de a kor divatos szenzációinak keresgélése nélkül mutatja be a korszerű cserkészetet.

Leginkább arra mutat rá, főként azt szeretné elérni, hogy a lányok merjenek, akarjanak magukban, maguknak, önállóan cserkészkedni. Igaz, látszólag könnyebb egy szomszédos fiúcsapat fizikai erejét felhasználva tábort verni vagy kirándulni. Ám ezzel sajnos elvesz a leányélet sajátos romantikája. Pedig milyen hatalmas érzés a helytállás, mekkora nevelő eszköz leánylelkek egybefonódása Isten legszebb templomában, a természetben!

A könyv kitűnő útitárs elsősorban a léleképítés terén, de éppen úgy cserkésztudományok, magyar ismeretek elsajátításához, a környezetvédelem és sok más hasznos „tudomány” megismeréséhez. Forgassátok szeretettel.

Köszönet illeti a munkatársakat, akiknek önfeláldozó munkájából ez a könyv megjelenhetett. Elsősorban a szerkesztőket, dr. Némethyné Kesserű Juditot, Benedekné Micsinay Máriát, Mindszenhyné Mester Máriát és dr. Némethy Györgyöt. Gondosan ügyeltek, hogy a kötet mondanivalójával ne csak külföldi leánycserkésztetünket, de a Kárpát-medence országaiban most újjáéledő magyar lánynevelést is szolgálhassa. Köszönöm továbbá mindazok segítségét, akik a könyv létrejöttéhez hozzájárultak: Lajtaváryné Benedek Zsuzsanna és Pándiné Uray Erzsébet a képanyag megrajzolásával, Benedek László és Mindszenhthy Bertalan ötletekkel, Cseh Tibor, Némethy Mária, Palotayné Bíró Júlia és Pap Gyula szövegellenőrzéssel és számos értékes javaslattal, Tamás Péter műszaki tanácsadással és Tótháné Bodnár Csilla a kézirat összeállításával.

Bodnár Gábor

Garfield, 1991. június 26-án

LEÁNYCSERKÉSZ PRÓBARENDSZER

KINCSKERESŐ LEÁNYCSERKÉSZ	TESTVÉRKERESŐ LEÁNYCSERKÉSZ	ÚTKERESŐ LEÁNYCSERKÉSZ
1. Tíz kapu próba Felkészülés a fogadalomtételre. Tíz cserkésztlörvény. Keret: A tíz kapu	1. Baden-Powell próba „Feladatokat boldognak lenni és másokat boldoggá tenni.” Keret: B.P. élete, a cserkészlet megalapítása	1. Lorántffy Zsuzsánna próba Felelősség a társadalomban. Keret: Lorántffy Zsuzsánna élete
2. Emese próba Családi és nemzeti gyökerek. Keret: Emese álma	2. Gödöllő próba Egymás megismerése egy lépés a barátság felé. Keret: A gödöllői jamboree története	2. Teleki Blanka próba A hivatás fontossága. Keret: Teleki Blanka munkássága
3. Okos leány próba Okosság és ügyesség, mások segítése. Keret: Az okos leány meséje	3. Teleki Pál próba Jól végezzük mindazt, aminek nekifogunk. Keret: Teleki Pál élete	3. Bornemisza Anna próba Felkészülés az élettársi felelősségre. Keret: Részlet Jókai Mór <i>Erdély aranykorá</i>-ból
4. Egri nők próba „Tudod, mi az erő? Akarat! Mely előbb, vagy utóbb diadalt arat.” Keret: Részlet Gárdonyi Géza <i>Egri csillagok</i>-jából	4. Pax Ting próba „A szeretet a közösség összetartója.” Keret: Pax Ting története	4. Szilágyi Erzsébet próba Felkészülés az édesanyai felelősségre. Keret: Arany János <i>Mátyás anya</i> c. verse
I. 10 - 12 év	II. 12 - 14 év	III. 14 - 16 év

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó.....	3
A leánycserkész próbarendszer.....	4
Tíz kapu próba követelményei.....	8
TÍZ KAPU PRÓBA	9
A cserkésztörvények.....	9
A tíz kapu.....	11
Napi jótett.....	20
Cserkészfogadalom.....	21
A cserkészszellem külső jelei.....	22
Cserkészinduló.....	24
Az órs.....	25
Az egyenruha és jelvényei.....	29
Nemzeti jelvények.....	30
Népdalok.....	31
Népmesék.....	32
<i>Mi van a ládikóban?</i>	32
Néptáncok.....	37
Sípjelek.....	37
Csomók.....	38
Kim-játék.....	41
Önmérétek.....	42
Órsi telefonlánc.....	43
Alakíságok.....	44
Közös sport.....	45
A kincskereső leánycserkész.....	45
Emese próba követelményei.....	46
EMESE PRÓBA	47
<i>Emese álma</i>	47
Családod eredete.....	48
A magyar nép ősi mondái.....	49
<i>Rege a csodaszarvasról</i>	49
<i>Az Isten kardja</i>	51
<i>A vérszerződés</i>	52
<i>A magyarok Szent Gallenban</i>	53
Himnusz.....	54
Órsi jótett.....	56
Titkos barát.....	58
Pentaton népdalok.....	58
Népi játékok.....	59
Útjelek.....	61
Tájékozódás.....	62
Világutjak.....	63
Az iránytű.....	63
Rovásírás.....	64
Csajkaszák.....	66
Kirándulási szabályok.....	67
Tűzrakás.....	68
Szalonnasütés.....	70
Órsi sátor.....	70

Egyéni felszerelés és csomagolás.....	72
Személyi adatok	74
Csokorkészítés	75
Ritmikus torna	75
Okos leány próba követelményei.....	78
OKOS LEÁNY PRÓBA.....	79
<i>Az okos leány meséje.....</i>	<i>79</i>
A cserkésztorvények az őrben.....	80
Napi jótett	80
Rend a szobában.....	81
Rend a cserkészotthonban	82
Az udvariasság szabályai	82
Egyházi énekek	84
Szózat	85
Nemzeti ünnepek	86
Versesfüzet készítése.....	87
Szavalóverseny	89
Mátyás király történelmi szerepe.....	89
Történetek Mátyás királyról	90
A Kárpát-medence hegyei, vizei	92
Dombormű készítése.....	93
Népdalok	93
Egészségügyi szabályok	94
Az elsősegélynyújtás alapismeretei.....	95
A háromszögű kendő használata	96
Elsősegély doboz.....	96
Tájékozódás a városban.....	97
Megfigyelés	99
Szobanövény vagy palánta gondozása	101
Labdajáték (Nemzetesdi).....	103
Egri nők próba követelményei	104
EGRI NŐK PRÓBA.....	105
<i>Az egri nők.....</i>	<i>105</i>
Imádságok	108
Magyar beszéd az őrben	111
Órsi takarékság	111
Házi munka.....	112
Magyar nagyművek.....	114
Magyar könyvek.....	116
Olvasóverseny	116
Törökvilág Magyarországon.....	117
Népdalok	118
Néptánc (Karikázó).....	119
A vallásos ünnepek népszokásai	119
Az „frott” tojás festése.....	121
Főzés	123
Tájékozódás a nap és a csillagok szerint	125
Nyomolvasás	126
Országod állatvilága.....	127
Házállatok	128
Kerékpározás	129
Ajándékkészítés horgolással	131

A Tíz kapu próba követelményei

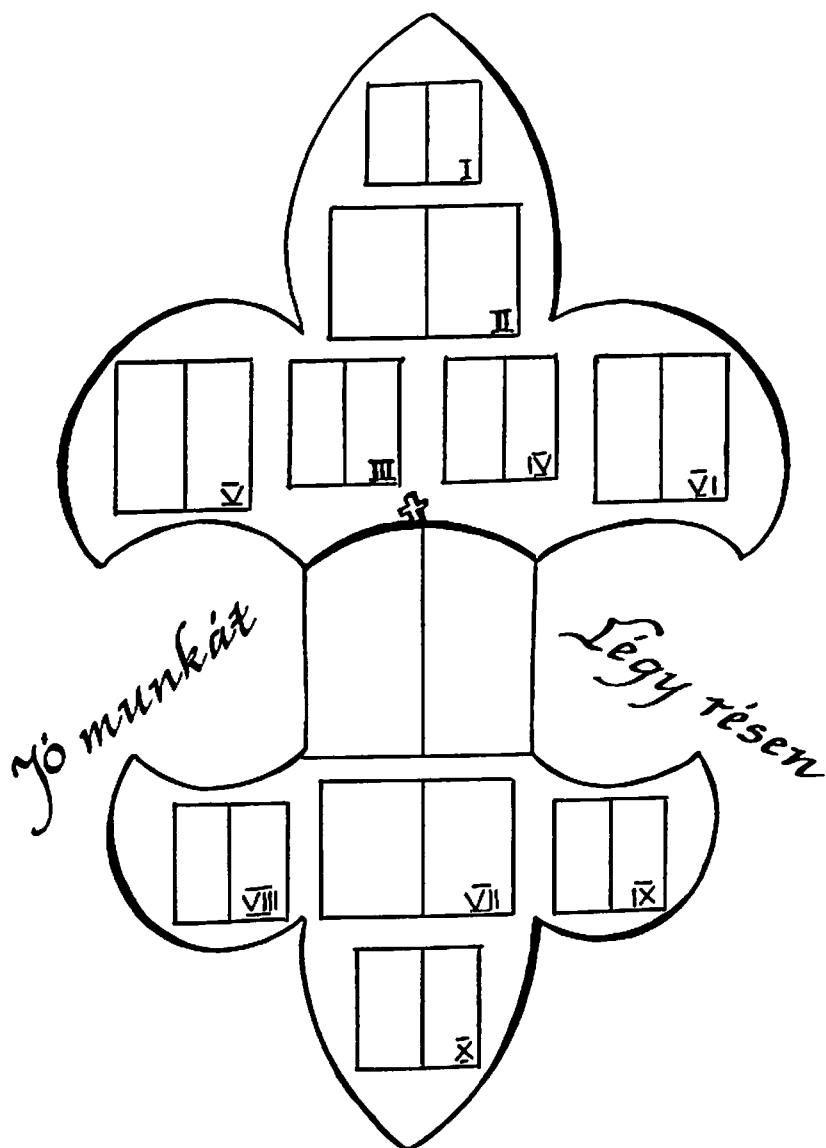
Megtanulod, végrehajtod, ha kell, megmagyarázod az alábbi követelményeket. Mindegyikhez találsz útmutatást a könyvben.

1. A cserkésztvörvények és jelentésük.
2. Napi jótett.
3. A cserkészfogadalom szövege és magyarázata.
4. A cserkész jelszó, kézfogas, tisztelgés ismerete.
A jelvény és a cserkészköszöntés jelentése.
5. A cserkészinduló.
6. Őrsöd neve. Mit jelképez az őrsi virág vagy madár?
7. Őrsi zászló közös elkészítése.
8. Csapatod és rajod neve.
9. A leánycserkész-egyenruha és fontosabb jelvényei.
10. A magyar címer és zászló leírása és a tiszteletadás módja.
11. Tíz közismert népdal.
12. Egy népmese.
13. Egy néptánc.
14. Sípjelek.
15. Hat egyszerű csomó.
16. Kimjáték.
17. Önméreteid.
18. Őrsvezetőd, Őrsöd tagjai, parancsnokod címe és telefonszáma. Őrsöd telefonlánc.
19. Egyszerű alakiságok.
20. Közös őrsi sport.
21. A Kincskereső leánycserkész név magyarázata és a Tíz kapu próba követelményei.

A CSERKÉSZTÖRVÉNYEK

1. A cserkész egyeneslelkű és feltétlenül igazat mond.
2. A cserkész híven teljesíti kötelességeit, melyekkel Istennek, hazájának, embertársainak és a magyarságnak tartozik.
3. A cserkész, ahol tud, segít.
4. A cserkész minden cserkészt testvérének tekint.
5. A cserkész másokkal szemben gyengéd, magával szemben szigorú.
6. A cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz és kíméli a növényeket.
7. A cserkész feljebbvalóinak jólélekkel és készségesen engedelmeskedik.
8. A cserkész vidám és meggondolt.
9. A cserkész takarékos.
10. A cserkész testben és lélekben tiszta.

A TÍZ KAPU

Elhatároztad, hogy cserkész leszel! A magyar cserkészcsaládhoz szeretnél tartozni. Ahhoz, hogy tagja lehess, tíz kaput kell kinyitnod: a tíz cserkésztvörvény kapuját.

Készítsd el a tíz kaput:

Egy 22×28 cm nagyságú kartonra rajzold fel a cserkészliliomot és fessd ki zöld színnel – mivel a cserkészjelöltek zöld nyakkendőt kapnak az avatáskor. A koronát és keresztet ne fessed, hanem arany fóliából vágd ki, úgy ragaszd a kartonra.

A lilium felső, tehát nagyobb részébe rajzolj 6 kaput, amelyet úgy vágj ki óvatosan éles borotvapengével, hogy mindegyik kétfelé nyíljon. Az alsó részbe ugyanígy tegyél még 4 kaput. A különböző nagyságú kapukat számozd meg (lásd az ábrát a szemközti oldalon).

A korona mellé két oldalt piros színnel írd fel: „Jó munkát!” és „Légy résen!”. Ezek emlékeztetik a cserkészjelölteket a jelszóra és a köszöntésre.

A koronát is úgy vágd ki, hogy mint aranykapu kinyitható legyen.

Most egy másik, ugyanolyan nagyságú kartonlapra, a kapuk nyílása mögé írd be sorban a cserkésztvörvényeket; az aranykapu nyílás helyén pedig a cserkészfogadalom szövegét írd be. A liliumos kartont ragaszd rá a szöveges lapra.

Minden őrsi gyűlésen nyissatok ki közösen egy kaput. Őrsvezető elmagyarázza a sorra kerülő tvörvény jelentőségét és elmond egy vele összefüggő történetet. Az őr tanulja meg a tvörvény szövegét, és ki-ki írja be cserkészfüzetébe.

Így sorra kinyílnak a kapuk. Új utat, a cserkész utját mutatják, amíg el nem érkeztek az aranykapuhoz, az avatáshoz.

1. cserkésztvörvény: A cserkész egyeneslelkű és feltétlenül igazat mond.

Andrea és legjobb barátja, Lili, egy téli délután az iskolából igyekezett haza. Arról beszélgettek, hogyan szeretnék eltölteni a karácsonyi szünidőt.

Lili hirtelen megállt és a járda szélére mutatott: – Nézz oda, Andrea! Valami van a földön! – kiáltotta és azonnal lehajolt érte. Pénztárca volt. Néhány pillanatig csak álltak és nézték. Lili hirtelen kinyitotta. Néhány

papír, névjegy és pénz volt benne: több, mint amennyit valaha is láttak.

– Mennyi pénz! – szólalt meg Andrea. – Vajon kié ez a pénztárca?

– Most már a miénk, – mondta Lili. – Elfelezzük és elég pénzünk lesz jövő tavaszig.

– Azt nem tehetjük! Az lopás lenne! – mondta Andrea.

– Nem, nem az, te buta. Valaki elvesztette és ha ilyen sok pénze van, úgysem hiányzik neki!

– Adjuk vissza, – erősködött tovább Andrea. – Nem akarom más pénzét elvenni.

– Rendben van, neked nem kell, de én elveszem. És nehogy bárkinek is megmondjad, hogy ezt találtuk! Ez a kettőnk titka! – mondta Lili.

Andrea kétségbeesett. – Lili, itt vannak a névjegyek a pénztárcában, címekkel. Megtudhatjuk, hogy kié! Nem lohatjuk el! – érvelt tovább. – Ne légy kapzsi. Gyere, keressük meg a tárca tulajdonosát. Lehet, hogy ez volt az összes pénze s miattunk hiányt szenvedne! Ne várd el, hogy miattad ne legyek becsületes.

Lili morcos lett. – És én meg miért tegyem azt, amit te mondasz?

Végül mégis győzött a barátság. Három címet találtak a névjegyeken, az egyik nem is volt messze, csak két utcával odébb. Közben megállapodtak: megkövetelik, aki kéri bizonyítsa be, hogy tényleg övé a pénztárca.

Becsöngettek. Egy szemüveges néni nyitott ajtót. Óvatosan érdeklődtek, nem vesztett el valamit? – Bizony, a pénztárcámat, ma délután. Egy barna színűt, három névjegy volt benne és pénz, – mondta. Három névjegy! A két lány egymásra nézett. Csak ő lehet a tulajdonos, hiszen más nem tudhatta, hogy a pénzen kívül három kártya is volt benne!

– Megtaláltuk! – mondták a lányok kórusban, ragyogó szemmel, és átnyújtották a „kísértő” barna pénztárcát.

2. cserkész törvény: A cserkész híven teljesíti kötelességeit, melyekkel Istennek, hazájának, embertársainak és a magyarságnak tartozik.

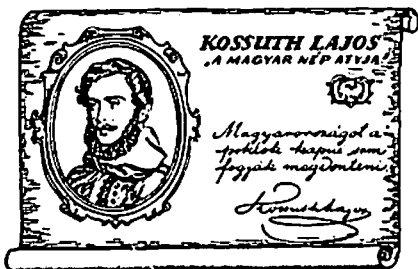
Zsuzsi boldogan ment haza az iskolából. Táskájában dolgozat volt, amelyre kitűnő osztályzatot kapott. Néhány hete azt a feladatot adta a tanár, hogy ki-ki ismertessen egy történelmi személyt. Zsuzsi úgy határozott, hogy Kossuth Lajosról ír.

A történelemtankönyvben elolvasta az 1848-as szabadságharcról szóló fejezetet. Elment a városi könyvtárba is. Megnézte, mit ír a lexikon Kossuth Lajosról. Sok adatot talált, fel is használta.

Tanárnője felolvastatta vele írását, annyira jónak tartotta. Osztálytársai csodálkozva figyeltek, mert Kossuthról még sohasem hallottak. Kérdezgettek nemcsak a szabadságharcról, hanem Magyarországról is. Büszke volt, hogy a magyar népről, Magyarország nevezetességeiről, Budapestről beszélhetett.

Befejezésül tanárnője komolyan megdicsérte: – Nagyszerű, hogy olyan sokat tudsz arról az országról, ahonnan nagyszüleid jöttek és ahol sohasem jártál.

Hazafelé menet gondolatban végigpergette az iskolai beszélgetést. Egyszerre csak megállt:

– De hiszen ez az, amiről a cserkészletben annyiszor beszélünk: hogy teljesítsük kötelességünket Magyarországgal szemben, – gondolta meglepetve. – Azzal, hogy az osztályban bemutattam Magyarországot, már ők is közelebb kerültek hozzá. Milyen jó, hogy otthon és a cserkészletben is annyit tanultam erről. Különben nem sikerült volna így ez a feladat.

– Hogy is szól a második törvény? – gondolkozott tovább. – Mindig olyan nagynak és nehéznek tűnt. Pedig talán a többi kötelességemet is ilyen egyszerű módon teljesíthetem.

– A törvény az Isten iránti kötelességemről is beszél. Ez jóval nehezebbnek tűnik. Pedig csupán az kell, hogy minden nap igyekezzem valamit tenni, amivel jobb leszek: viselkedjem rendesen, igazat mondjak, szótfogadjak, másoknak segítek. És ha ezt teszem, akkor embertársaimmal szemben is teljesítettem kötelességemet!

3. cserkészőtörvény: A cserkész, ahol tud, segít.

A lányok türelmetlenek voltak. Negyedórát vártak az autóbuszra.

– Hát sohasem jön már? – zúgolódott Eszter. – Fogadok, a többiek régen kint vannak a pályán.

– Csak nincs valami baj? – kérdezte Sári.

– Ilyenkor délután csak minden húsz percben indulnak a járatok, – nyugtatta meg őket egy várakozó férfi.

Végre feltűnt az autóbusz. Elsőnek egy idős, kopott kabátos asszony szállt ki. Mögötte két suhanc tolakodott le a lépcsőn. A hátulsó meglökte társát, az nekiesett a néninek és fellökte. A néni térdreesett. Mária melléugrott és felsegítette. A néni erőlködve kelt fel.

– Jaj, a fájós térdem – sóhajtotta. Mária szorosabban karolt bele. A két fiú elszaladt a megállótól.

Sokan szálltak le az autóbusról. Elsiettek, ügyet sem vetve a sopánkodó asszonyra. A lányok felugráltak a buszra.

– Mária, gyere! – kiabálták. – Siess, mert lemaradsz!

Mária nem mozdult. Nézte a tehetetlen öreg nénit, amint horzsolt térdét dörzsölgette.

– Hallod, Mária?

Mária nem figyelt barátnőire. Érezte, hogy most segíteni kell.

– Menj, kislányom, – suttogta a néni.

Az autóbusz elindult. Ketten maradtak a megállónál.

– Messze lakik a néni?

– Ott, abban a sarki házban, – s a következő utca sarkára mutatott.

– Karoljon belém! Hazakísérem.

4. cserkész törvény: A cserkész minden cserkészt testvérének tekint.

Kati lázban volt. Őrse egész évben olyan jó munkát végzett, hogy ők képviselhették a külföldi magyar láncserkészeket egy nemzetközi cserkész táboron.

Alaposan felkészültek. Elsősegélyt, sátorverést gyakoroltak. Végre elérkezett a nagy nap. Katiék egy kalkuttai őr mellé kerültek. Szerettek volna mihamarabb összebarátkozni. De ez nem volt olyan egyszerű. Annyira mások voltak, mint ők! Minden reggel ébresztő előtt fél órával keltek. Kelet felé fordultak, hogy a nap az arcukba süssön, és fájdalmasnak tűnő testtartással imádkoztak. Aztán, amikor az őrsi főzés alkalmából Katiék kóstolóba átvittek egy tál marhapörköltet, merev arccal

visszaautasították! A magyar őrς eldöntötte, hogy a kalkuttaiakkal nem lehet barátkozni.

A tábor negyedik napján félelmetes vihar keletkezett. A kalkuttai sátor keresztúdjá ketté tört. Ömlött a víz a sátorba. Katiék azonnal áthívták a kalkuttai lányokat. Pokrócot, száraz ruhát adtak nekik. Mikor már mindenki jó száraz volt, megindult a beszélgetés. Először lassan, akadozva, majd egyre élénkebben. Elmesélték egymásnak, honnan jönnek, honnan származnak szüleik, milyen az őrsi élet, miket tanulnak az iskolában. Kiderült, hogy a kalkuttai lányok között is vannak, akiknek szülei menekültek, és új életet kezdtek. Ők is őrzik szüleik hagyományait!

Mire elállt az eső, a két őrs nehezen szakadt el, olyan sok mondanivalójuk volt egymásnak.

5. cserkésztvörvény. A cserkész másokkal szemben gyengéd, magával szemben szigorú.

Jutka nem tudta, meddig bírja még. Amióta nagymamája hozzájuk költözött, nem volt nyugalma. Ahányszor hazaért az iskolából, nagymama azzal fogadta, hogy „Szervusz szivikém, hogy ment ma az iskola?” Jutka először is utálta, ha „szivikémnek” szólították. Az is idegesítette, ha iskola után számonkérték, mi történt aznap. Hagyják őt békén!

De ezzel nem volt vége. Nagymama sose mulasztotta el, hogy valami megjegyzést ne tegyen az öltözködésére. „Ilyen holmiban nem lehet járni, kislányom”, mondta, és ettől Jutka falra tudott volna mászni. Mit ért ahhoz nagymama, hogy idén mi a divat? Nem akarta megmagyarázni, inkább gyorsan bevonult a szobájába és egész délután egy szót se szólt a nagymamához. Ilyesmi gyakran fordult elő.

Egyik délután Jutka a konyha felé igyekezett egy kis fagyaltért. Nagymama szobája előtt furcsa zajt hallott. A félig nyitott ajtóból meglátta, hogy nagymama sír. Jutka eddig még soha nem látott síró felnőttest. Megdöbbenve fordult vissza a szobájába. Egész délután nagymama halk sírásán gondolkozott. Milyen nehéz lehet neki! Meghalt a férje, új háztartásba került, ahol alkalmazkodnia kell, ahol a szokások annyira

mások. Milyen lenne, ha édesanya kórházba kerülne, és ő ismerősöknél lakna? És ráadásul, mennyire megnehezíti nagymama helyzetét az ő barátságatlansága!

Másnap, mikor nagymamája a szokásos „Szervusz szivikém, milyen volt az iskolá?”-val fogadta, Jutka rámosolygott és beszámolt a számtanvizsgáról. Később bement a nagymamához. Megkérte, mesélje el neki, kiket ábrázolnak a fiókosszekrényen és falon levő fényképek. Milyen emlékek fűződnek hozzájuk? Nagymama sokat mesélt. Jutka szíve eddig nem ismert örömmel telt meg.

6. cserkész törvény: A cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz és kíméli a növényeket.

A Tátika őr vezetője péntekre kirándulást hirdetett meg egy papírgyárba. Zsófi édesapja dolgozott ott, aki felajánlotta, hogy bevezeti az őröt a papírgyártás titkaiba. A lányok lelkesedtek. Végre nem csak könyvből tanulják, hanem látják is, hogyan lesz a fából az a mindenre használható valami, a papír.

A kirándulás reggelén gyönyörűen sütött a nap, tiszta, kék volt az ég. Félórás autótúrá után a gyár kapujához értek. Hatalmas épület volt, tetején három nagy kémény dobta ki magából a fekete füstöt. Zsófi édesapja először az óriási, vasútállomásnak beillő raktárakat mutatta meg, ahol egy erdnyi farönk feküdt szép sorban, embermagasságig. A következő teremben egy sereg gép volt, amely a fát pillanatok alatt péppé aprította. Végül a pépet feldolgozó termeken mentek végig, ahol újabb gépek nagy hengerekbe göngyölték a friss papírt.

A lányok már szédültek a gépek zajától és a mindent átható erős szagtól. Kimentek a szabadba, a gyár mögötti folyóhoz. Ott szomorú meglepetés érte őket. A folyó vize fekete volt: hatalmas olajfoltot alkotott a gyárból ömlő mérges hulladék. A parton döglött halak feküdtek, a parti növények levelei sárgák, a fenyőkön alig volt már tű. Virág sehol.

Hirtelen megértették, mi a kényelem ára. A természetet tette tönkre ez a gyár. Nem csak az üzem környékére hatott ki a pusztítás. A szomszédos hegyekből, ahonnan a fákat kivágták, a madarak is elköltöztek, nem volt hol

fészket rakjanak. Az őzek menekültek, a növényzet ritkult. A pusztuló erdő környékén a levegő is jobban szennyeződött.

A lányok szomorúan mentek haza a kirándulásról. Amilyen érdekes volt a papírgyártás, annyira megdöbbentő volt, amit a gyáron kívül láttak. Érezték, hogy valamit tenniük kell. De mit? Márti hallotta, hogy egy nagy egyesület parkot ajándékoz a városnak, és a fák ültetéséhez adományokat kérnek. A Tátikák elhatározták, hogy a megtakarított pénzükből facsemetéket vesznek, minden őrsi tag ültet egyet. A következő szombaton hét facsemetét vittek a parkba.

7. cserkésztvörvény: A cserkész feljebbvalóinak jólélekkel és készségesen engedelmeskedik.

Anikó az udvarban ült, a fa alatt, és mérgelődött.

Ez nem igazságos – gondolta magában. – Anya túl szigorú.

Erika éppen akkor dugta be fejét a ház sarkánál.

– Anikó, jössz holnap a vidám parkba? – kérdezte játékosan.

– Nem én – vonta meg a vállát Anikó. – Anyukám nem enged.

– Miért? – kérdezte csalódottan Erika.

– Szerinte a felét sem csináltam meg annak, amit ígértem – motyogta Anikó. – Nem ágyaztam be, nem raktam rendet a szobámban, nem mentem tejért.

– Miért nem csinálod meg most? Segítek! – ajánlkozott Erika.

– Úgysem ér semmit, mert anyukám igazságtalan. Csak nem akarja, hogy menjek!

– De miért nem csináltad meg, amit kellett?

– Nem volt időm. Más dolgom volt – válaszolt Anikó.

Erika egy pillanatig gondolkozott.

– Megigérted, hogy megcsinálod?

– Igen.

– És nem tetted?

– Nem.

– Engem ma reggel édesanyám arra kért, hogy tegyem rendbe a konyhát. Nem nagyon akartam, de mégis megcsináltam. És tulajdonképpen nem is volt olyan nagy dolog.

Anikó elgondolkodott. Tudta, hogy butaság a fa alatt duzzogni.

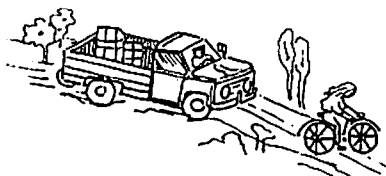
– Igazad van – mondta, és gyorsan nekilátott a munkának.

8. cserkészttörvény: A cserkész vidám és meggondolt.

A lányok pompásan érezték magukat. Már három hete tervezgették a nyári szünet első napját: kerékpáron bejárják a környéket, együtt fagyaltoznak és utána még moziba is mennek! Végre elérkezett a nagy nap, ott voltak együtt mind, s azon nevettek, kinek hogyan telt el az utolsó iskolanapja.. Útrakeltek, és még mindig csak a történeteken hahotáztak.

Üres volt az út. Játékosan pedáloztak, cikáztak az út egyik oldaláról a másikra, majd az út közepére festett vonalon haladtak tovább libasorban.

Egyszerre motorzúgás hallatszott. A domb tetején feltűnt egy teherautó. A lányok az út szélére húzódtak. Csak Erzsí nem. Bravúroskodott keresztben az úton.

A teherautó csikorogva megállt. Erzsí megrántotta a biciklikormányt, az felborult, s ő elterült az úttesten. A többiek ijedten fékeztek.

A teherautó vezetője kiugrott és Erzsíhez rohant. Haragosan kiáltott: – Hol tartod az eszed?! Ha gyorsabban hajtok, elgázollak. Vagy ha félrekapom a kormányt, hogy kikerüljelek, barátnőidet gázolom el!

Erzsí nem sokat hallott abból, amit az ember mondott, mert erősen sírt. Elvágta a térdét, vérzett és persze nagyon megijedt.

Barátnői felsegítették Erzsít. – Ó, bocsánatot kérek – nyögte, – játszottam és nem gondolkoztam. Nagyon sajnálom. Jaj, de fáj a térdem!

A teherautós ránézett a lányokra, s tekintette ellágyult. – Látjátok! Túlzásba viszitek a játékot és elfelejtitek, hol vagytok, mit csináltok. Ezentúl legyetek óvatosabbak!

– Azok leszünk – mondták kórusban.

Miután a teherautó elment, a lányok leültek az út szélére. Erzsí megszólalt:

– Oktalan voltam, s majdnem bajba kerültem. Soha nem felejttem el.

9. cserkészttörvény: A cserkész takarékos.

– Gyere, Ági! Moziba megyünk – mondta Ilona.

– Nem mehetek – felelte Ági.

– Miért nem?

– Mert félreteszem a pénzemet. Hamarosan két születésnap is lesz a családomban. Kell a pénz, hogy ajándékot vásároljak.

– Hülyeség! – mondta Ilona. – Elég lesz, ha üdvözlőlapot veszel. Még egyszerűbb, ha szóban kívánsz boldog születésnapot.

– Azt nem lehet – magyarázta Ági. – Az öcsém mindig olyan rendes velem. Megveszem neki azt a játékaútót, amelyikre annyira vágyik. A nagymamám pedig szereti a rózsát. Nagy öröme lesz, ha egy csokorral köszöntöm fel.

– Ugyan, Ági – legyintett Ilona –, megdolgoztál a pénzedért, magadra is gondolhatsz.

Ági elgondolkodott.

– Itthon maradok – mondta. – Már elhatároztam, hogy spórolni fogok. Ajándékokat veszek. Nagyon szeretem a nagymamámat és az öcsémet. Tudom, milyen boldogok lesznek, előre örülök!

– Hát akkor csinálj, amit akarsz! – csattant fel Ilona és sértődötten elfordult. Azzal elvonult a többi lány után.

Ági majdnem sírt. Milyen jó lenne velük ülni a moziban!

Hetekkel később, a születésnapok után, Ági ismét találkozott barátójével.

– Tudod, Ilona – mondta –, minden pénzt megért, hogy múltkor lemondtam a moziról. Láttam a boldogságot öcsém arcán, amikor átadtam neki a játékot, és a meglepetést és örömet, amit nagymamám érzett, amikor odaadtam a szép rózsacsokrot!

10. cserkésztvény: A cserkész testben és lélekben tiszta.

Nyolcan vettek részt Irén születésnapi uzsonnáján. Mind régi barátnök, már az óvodától kezdve osztálytársak.

Kint a kertben, a nagy vadgesztenye alatti asztalon terítették uzsonnához. Most, hogy a szülők magukra hagyták őket, sokkal bátrabban folyt a beszélgetés. Piri vitte a szót, ő volt köztük a „nagylány”. Feltűnően öltözködött, nagyosan fésülte a haját és, ha a szülei nem látták, festette is magát. Sokat szórakozott bátyja barátaival. Néha még cigarettázott is, ami roppant imponált a többieknek. Most is éppen erről tartott előadást.

– Próbáljátok meg – mondta meggyőző hangon. – Meglátjátok, egy-két

szippantás után úgy érzitek magatokat, mintha mások lennétek. Olyan klassz!

– Hogyne, hogy anyu megérezze a leheletemen – vágott közbe Irén.

– Nem érzi meg! – bizonykodott Piri.

– Igyál rá erős limonádét, az elveszi a szagát. Nézzétek, – húzott elő zsebéből egy doboz cigarettát. – Gyufám is van!

A lányok zavarodottan nézték egymást.

– Nem. Én nem ... nem merem megpróbálni – vacogott az asztal végén Zsófi.

Ő mindig félt mindentől, vele nem is törődött Piri. Évára nézett, aki csendesen ült.

– És te, nagy cserkész? – kérdezte kihívóan.

– Én nem szívok – mondta Éva határozottan.

– Félsz?

– Nem.

– Talán már próbáltad és rosszul lettél tőle? Rólad el is hiszem.

– Nem próbáltam és nem is fogom. Ilyesmivel hagyjál békén. Tudom, hogy a dohányzás árt az egészségnek. Te is tudod. Azonkívül nem akarom magamat bepiszkítani azzal, hogy tilos dolgot csinálok, s utána hazudom.

– Irén! – hallatszott a ház felől. – Gyertek be, filmet vetítünk!

Mintha valami varázs tört volna meg. A lányok fellélegezve ugráltak fel és megindultak a ház felé.

NAPI JÓTETT

A fogadalom napján megigéred: „Minden lehető megteszek, hogy másokon segítsek”. Erre az ígéretre emlékeztet egy szép cserkészszokás. Minden reggel köss egy csomót a cserkész-nyakkendődre. Addig ne bontsd ki a csomót, ameddig legalább egy jótettet végre nem hajtottál. Természetesen helytelen lenne, ha naponta csak egy jótetre szorítkoznál. A cserkész, ahol tud, segít. Járj nyitott szemmel és keresd a lehetőséget, hol tehetsz jót.

A CSERKÉSZFOGADALOM

“Én, fogadom, hogy híven teljesítem kötelességeimet, melyekkel Istennek, hazámnak, embertársaimnak és a magyarságnak tartozom. Minden lehetőet megteszek, hogy másokon segítsék. Ismerem a cserkésztvörvényt és azt mindenkor megtartom.”

Amikor leteszed a fogadalmat, új korszak nyílik életedben: Egy nagy család tagjává leszel. Új testreiddel sok vidám élményed lesz. Egymást segítve az a célotok, hogy magatok és mások számára szebbé tegyétek a világot.

Sok millió fiú és leány alapozza életét a cserkésztvörvényekre szerte a nagyvilágban. Ezek megtartását nemsokára te is becsületedre fogadod.

A fogadalomtétele nemcsak annyit jelent, hogy a szöveget jól-rosszul elmondod. Az előkészület komoly feladatok elé állít. Gondold át alaposan, mire teszel fogadalmat? Mit jelent számodra a fogadalom?

Egész életedre egy szép és nagy célt állítasz magad elé. Azt vállalod, hogy segítesz másokon és a cserkésztvörvényeket megtartod. Hatalmas követelmények ezek. Csak akkor vagy cserkész, ha komolyan elszánod magad, hogy betartod őket.

Az adott szó komoly dolog, becsületedet kötöd hozzá. Fogadalmat tenni, becsületszóra ígérni, nem gyerekek szoktak. Ha parancsnokod mégis arra biztat, hogy tedd le a fogadalmat, azért teszi, mert bízik benned, felnőttnek tekint. Mutasd meg, hogy bizalmát megérdemled.

Lelkiismeretvizsgáló tábla

Esténként tarts lelkiismeretvizsgálatot. Élted-e valóban a cserkésztvörvényeket? Elvégezted-e napi jótettedet? Önkiértékelésedhez segítségére lesz ez a tábla. Menj végig egyenként a 10 törvényen s kérdezd meg magadtól: Megfeleltem-e az első törvénynek? Igazmondó voltam-e ma egész nap? Ha igen, a tábla első kis kockájába egy kis „+” jelet tegyél. Ha azonban valami füllentés is becsúszott a nap eseményei közé, vagy másban nem voltál egyeneslelkű, becsületesen jelöld meg ezt a hibádat „-” jellel az első kockában. Így menj végig a törvényeken, s már az első hét végén látni fogod, melyek a komoly hibáid, amelyek ellen küzdened kell.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hétfő										
Keddi										
Szerda										
Csütörtök										
Péntek										
Szombat										
Vasárnap										

A CSERKÉSZSZELLEM KÜLSŐ JELEI

A fogadalom letételével belépsz a cserkészzet nagy családjába. Mint minden közösségnek, a cserkészzetnek is vannak jelei, amelyekről egymást felismerik. Vannak különleges érintkezési formái. A cserkészzet szelleme ezekben is kifejezésre jut.

A cserkészjelszó: Légy résen!

Várostromok idején a védők ott ügyeltek legjobban az ellenségre, ahol az ágyugolyók nyílást, rést szakítottak a várfalakban. Ezért mondjuk ma is, hogy valaki „résen van”, amikor kész arra, hogy cselekedjék.

Ahhoz, hogy Istent, hazát, és embertársakat valóban jól szolgálhass, mindig légy résen. Készülj fel a szolgálatra, gyakorlással, munkával. Hozzáértés nélkül hiábavaló a jószándék, a segíteni akarás.

Légy készen, hogy az Istentől kapott lelki értékeidet másokkal megoszthasd. Légy készen minden körülmények között, hogy másokon segíts. Minderre gondold, amikor a jelszót hallod: „Légy résen!”

A cserkészköszöntés: Jó munkát!

A magyar cserkész azt vállalja, hogy Istenét, hazáját, embertársait és magyarságát szolgálja. Igyekszik mindent jól, lelkiismeretesen végezni. Ezért köszön így: „Jó munkát!”

Ez a két verssor elmondja, mit jelent köszöntésünk:

Nem elég jóra vágni: a jót akarni kell!

És nem elég akarni: de tenni, tenni kell!...

(Váci Mihály)

A cserkészkézfogás

A cserkészek bal kézzel fognak kezet. Baden Powell, a cserkészmozgalom megalapítója szerint a bal kézzel való kézfogás a szeretet jele. A bal kéz közelebb van a szeretet jelképéhez, a szívhez.

Gyakorlati haszna is van ennek a szokásnak: Jobb kézzel tiszteleghetsz kézfogás közben.

A cserkész-tisztelegés

A jobb kéz vállmagasságban, tenyered előre mutat, a hüvelyk ujj a kisujj körmen, a másik három ujj egyenesen kinyújtva. Ez a cserkész-tisztelegés vagy köszöntés jele.

A cserkészköszöntés mutatja, hogy elkötelezted magad a cserkészszemélynek, de a három ujj egymás mellett arra is figyelmeztet, hogy a cserkészzet állandó kötelelességteljesítés Istennel, hazával és embertársainkkal szemben. A hüvelykujj a kisujjon azt jelenti, hogy az erősebb védi a gyengét.

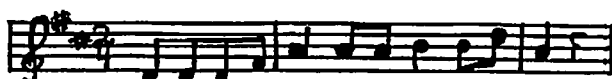
A cserkészjelvény

Baden Powell így magyarázta: A régi térképeken egy lilium jelezte az északi irányt. Így a cserkészeknek is a lilium mutatja a jó utat.

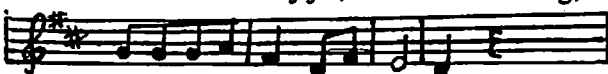

Jelvényünk mást is jelent. A stilizált lilium három ága a fogadalom három részére emlékeztet: kötelelességteljesítés, segítőkészség, törvénytartás. Közepén a korona mutatja, hogy magyar cserkész vagy. A lilium a tisztaság jelképe. Arra figyelmeztet, hogy a tiszta élet, az egyenes jellem harcosa vagy.

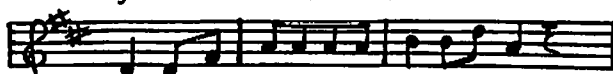
CSERKÉSZINDULÓ

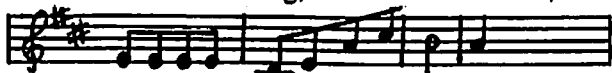
Cser-kész fel a fej-jel, a har-so-na zeng,

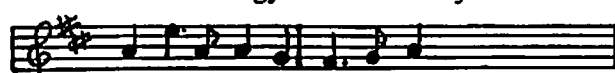
Áll-junk csa-ta-sor-ba vi-dá-man.

Ránk vár a vi-lág, ez a harc a mi-enk,

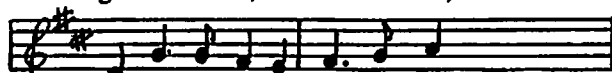
Ka-to-ná-i va-gyunk va-la-há-nyan!

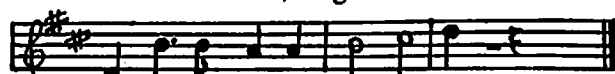
Jó fegy-ve-rünk iz-mos ka-runk,

é-gő sze-münk, vi-dám da-lunk,

A-mer-re né-zünk, meg-te-rem

a győ-ze-lem, a győ-ze-lem!

Cserkész fel a fejjel, az óra közel,

Kél a magyar éjben a hajnal.

Most kell az erős kar, a férfiu mell,

Ezeréves acél-akarattal.

Zúg, mint a harci trombita

A Lomnic és a Hargita,

Értünk kiált, felénk süvölt

Az ősi föld, a drága föld.

Szabadba cserkész! A nap arca nevet

Ott pezsdül a friss, tüzes élet.

Járjuk be a mezőt, meg a rengeteget,

Szabad ott a szabadban a lélek!

Ott szemben, szívben tiszta láng,

S az Isten arca néz le ránk.

Leheletén ott megterem

Erő, szabadság, győzelem!

Sík Sándor, az induló szerzője, eredetileg „cserkész” helyett „fiúk”-at írt. Cserkészszövegségünk 1971-ben változtatta meg a szöveget, hogy mi lányok is énekelhessük.

AZ ŐRS

Az őrs a cserkészzet alapja. Minden leánycserkész őrs egy oszlop. Ezek együttesen tartják a cserkészzet nagy épületét. Ahhoz, hogy magyar cserkészzetünket erősítsük, elsősorban az őrök jó munkája szükséges.

Egy pálcát magában könnyen eltörhetsz. Ha egyszerre hatot próbálsz eltörni, sokkal nehezebb, talán nem is sikerül, mert az egység ad erőt. Ilyen erős egység az őrs.

Az őrs tulajdonképpen egy kis család. Tagjai jóban, rosszban, szórakozásban, vagy akár veszélyben is egymáshoz tartoznak. Ilyen kis közösségben mindig adódik alkalom, hogy a cserkészttörvényeket ne csak emlegeds, de élhesd is. Őrsöd tagjai nemcsak barátok. Ennél többet jelentenek, testvéreid.

Az őrs élén az őrsvezető áll, aki szeretettel vezeti a rábízott lányokat. Hozzá mindig bizalommal fordulhatsz. Megtanítja mindazt, amire szükséged van, hogy a cserkészpróbákat megállhasd.

Őrsi név

Beszélgétek meg, hogy mi legyen őrötök neve. Magyar leánycserkészek őrseiket legkedvesebb virágjukról vagy madarukról nevezik el. Olyan virágot vagy madarat válasszatok, amelyik Magyarországon is található. Ez is közelebb hoz a világ minden magyar leánycserkészéhez. Őrsi névadótok egy olyan jótulajdonságra emlékeztet, amelynek elsajátítását az őrs tagjai különleges célként tűzik maguk elé. . A következő oldalakon sok jó példát találtok.

Ismerd meg, hogy őröd virágja vagy madara miről nevezetes. Igyekezz őrsi jelképetek jótulajdonságait követni.

Órsi virágok

Nárcisz

Tátika

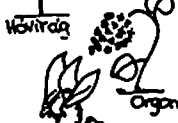
Búzavirág

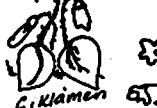
Harangvirág

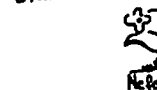
Ibolya

Orgona

C. klámen

Nefelejcs.

Gyöngyvirág

Árvalányhaj
 Árvácska
 Barka
 Bazsarózsa
 Búzavirág
 Ciklámen
 Gyöngyvirág
 Harangvirág
 Hajnalka
 Hóvirág
 Ibolya
 Liliom
 Napraforgó
 Mimóza
 Muskáti
 Nárcisz
 Nefelejcs
 Margaréta
 Orgona
 Pipacs
 Rózsa
 Százszorszép
 Szegfű
 Szalmavirág
 Tátika
 Tulipán
 Vadrózsa
 Viola

Pipacs

Napraforgó

Margaréta

Viola

Szegfű

Hajnalka

Vadrózsa

Tulipán.

Százszorszép

Őrsi madarak

Bagoly	bölcsesség
Bibic	szorgalom
Bukó	éberség
Búbosbanka	jókedély
Cinke vagy cinege	vidámság
Daru	méltóság
Fecske	fürgesség
Fülemüle	önzetlenség
Füzike	kedvesség
Galamb	békesség
Gerle	hűség
Gém	türelem
Gólya	háziasság
Harkály	kitartás
Holló	okosság
Kacsa vagy réce	családiasság
Kócsag	ékeség
Pacsirta	művészi érzék
Pinty	játékosság
Rigó	hírmondás
Sas	bátorság
Sármány	összetartás
Sirály	szemfülesség
Sólyom	gyorsaság
Tengelice	szerénység
Vadlúd	edzettség
Vörösbegy	szelídség

Őrsi zászló

Az Őrsi zászló 40 x 25 cm méretű hosszúkas, hegyes végű, rúdra köthető zászló, amelynek egyik oldala az Őrs és a csapat számát, másik az Őrsi virágot vagy

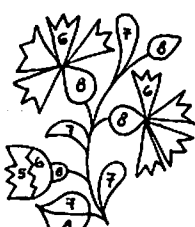
madarat mutatja. A zászló alapszíne fehér, a felírások pirosak, a virág vagy madár természetes színű. A zászló közepén nemzetiszínű szalag húzódik.

A kalocsai hímzések mintái között sok virágot találtak. A kalocsai virágminta az Őrsi zászlón is jól mutat. De használhattok más népi hímzést is, például palóc mintát.

Kalocsai virágminták

Nefelejcs

Búzavirág

Tulipán

Margaréta

Színek:

1. fehér

2. citromsárga

3. narancssárga

4. piros

5. halványkék

6. búzakék

7. halványzöld

8. sötétzöld

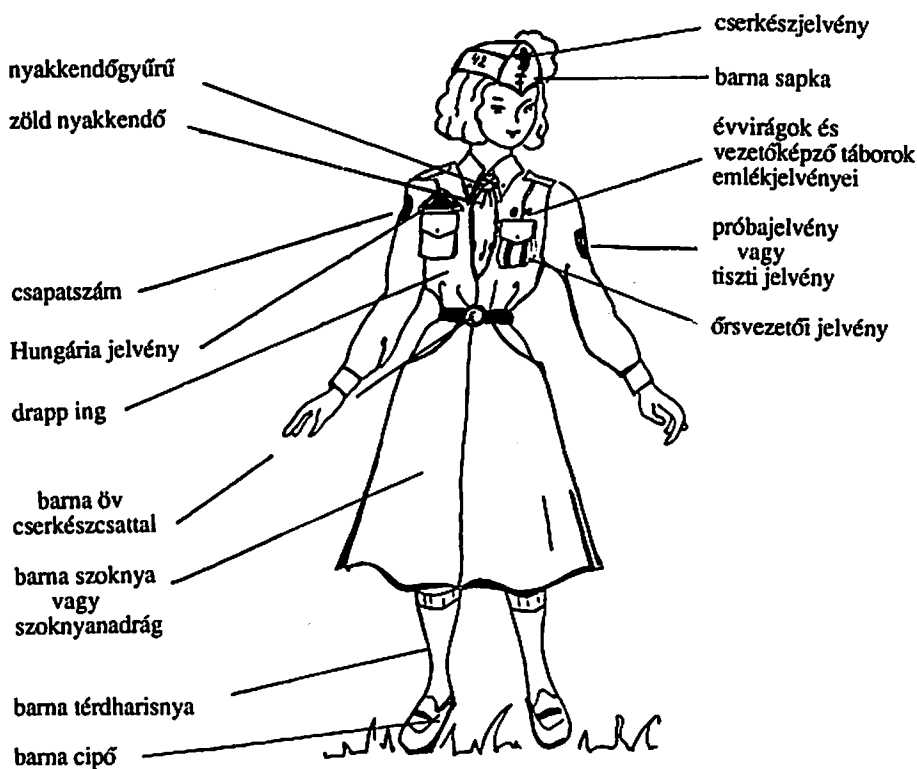
A csapat és a raj

Két-három Őrs alkot egy rajt, a rajok együtt egy cserkészcsapatot. A csapat olyan közösség, mint a rokonság, amelyik több egymáshoz tartozó családból áll. Ha rokonok, közeli jóbarátok összefognak, még többet érhetnek el, mint egy család önmagában.

A külföldi magyar cserkészek a rajokat a Kárpát-medence egy-egy vidékéről, folyójáról, vagy hegységéről nevezik el, hogy ezzel is emlékezzenek a földre, ahonnan szüleik származtak. A csapatok egy híres

magyar ember nevét viselik, aki életével és cselekedeteivel a magyarságot szolgálta. Személye példát mutat a csapat minden tagjának. Csapatparancsnokodtól, őrsvezetődtől hallasz majd csapatod névadójáról. Elmondják neked, hogy miről volt híres, és hogy mi cserkészek miért tiszteljük.

AZ EGYENRUHA ÉS FONTOSABB JELVÉNYEI

Cserkészruhában végzett munkád alapján nemcsak téged ítélnék meg az emberek, hanem a cserkészetet is. Viselkedj úgy, hogy a veled találkozó jó véleményt alkossanak a cserkészetről. Légy büszke egyenruhádra és jelvényeidre, mint egy szép ékszerre. Magyar leánycserkészek egyenruhában arcfestéket nem használnak.

Cserkészjelvény:

Háromágú, sárgarézből készült stilizált liliom, amelyet a korona fog egybe.

Hovatartozási jelvények:

Nemzetiségedet és csapatodat jelölik meg. A nemzeti hovatartozás jelvénye a Hungária jelvény, csapatodé a csapatszám.

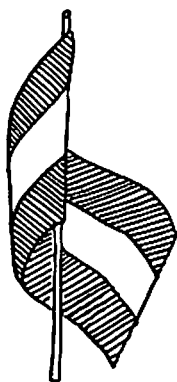
Próbajelvények:

Kincskereső leánycserkész: „Légy résen” szalag.

Testvérkereső leánycserkész: cserkészliliom a „Légy résen” szalaggal.

Útkereső leánycserkész: cserkészliliom a „Légy résen” szalaggal, körben tölgylevél koszorúval. A koszorú a „Légy résen” szalag fölött kezdődik és zölddel hímzett.

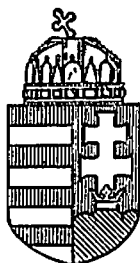
Csak a megszerzett legmagasabb próbajelvényt viseld. Helye: balkaron, a könyök fölött 10 cm-rel. A cserkészisztikar tagjai próba és különpróba jelvényeket nem viselnek.

NEMZETI JELVÉNYEK**A magyar zászló**

Az első magyar zászló a honfoglaló Árpádok hétsávos (négy piros, három fehér sáv) jelvényéből alakult ki. A néphagyomány a hét honfoglaló törzs (Nyék, Megyer vagy Magyar, Kürt-Gyarmat, Tarján, Jenő, Kér, Keszi) jelképét látja benne. Később került a zászlóra harmadik színként a zöld. 1848-ban a piros-fehér-zöld háromszínű zászló lett a szabadságharc szent jelvénye.

A zászlók nemzetek, csapatok együvértartozását fejezik ki. Ismerd a zászlót! Tisztelegj előtte! A tiszteletadás elmulasztása szégyen. Küzdj a zászló megbecsüléséért! Minden zászlót ugyanolyan tiszteletben részesíts, mint saját nemzeti zászlódat.

A magyar címer

A címer a pajzsból és fölötte a koronából áll. A pajzsot közepén egyenes függőleges vonal két egyenlő mezőre osztja. A jobb mezőben nyolc vörös-fehér (vörössel kezdődő és fehérrel végződő) sáv van, a bal vörös mezőben zöld hármashalom emelkedik. A legmagasabb halmon ötágú aranykorona nyugszik. A középső halomból emelkedik ki a fehér kettőskereszt.

NÉPDALOK

A cserkészek szívesen énekelnek. Őrsi összejöveteleken, tábortűznél, menetelve. Még autóban is, vonaton is énekelnek, ha együtt vannak. Miután magyar cserkészek vagyunk, magyar népdalt fújunk. Szerencsénk van, mert hatalmas a választékunk. Minden hangulatunkat ki tudjuk fejezni egy-egy népdallal: vidámat, csipkelődőt, szomorút, ábrándozót. Mindig találunk a lelkiállapotunknak megfelelő dalt és szöveget. A dallamokon, szövegeken keresztül jobban megismerjük a magyar népet is. Ráadásul a szebb, ízeesebb magyar beszédet is gyakoroljuk!

Falu végén

Abban lakik egy asszony,
Van annak egy szép lánya,
Julcsa annak a neve.
Sütött Julcsa pogácsát,
A Pistának od'adta,
A Pista azt megette.
A hideg is kilelte.

Tíz magyar népdalt találsz itt, amelyet szinte minden csapatban énekelnek. Tanuld meg őket te is. A megadott énekesfüzetek bizonyára megvannak a csapatkönyvtárban. Szerezd meg őket te is.

A horgosi csárda	Tiszán innen, Dunán túl, 54. oldal
Csinálosi erdőn	100 népi játékdal, 80. oldal
Este van már, csillag van az égen	Tiszán innen, Dunán túl, 103. oldal
Falu végén van egy ház	101 magyar népdal, 26. oldal
Házasodik a tücsök	101 magyar népdal, 33. oldal
Madárka, madárka	Tiszán innen, Dunán túl, 144. oldal
Meghozta az Isten	100 népi játékdal, 64. oldal
Összegyűltek az izsapi lányok	101 magyar népdal, 30. oldal
Tiszapartján mandulafa	Tiszán innen, Dunán túl, 89. oldal
Virágéknál ég a világ	101 magyar népdal, 44. oldal

NÉPMESÉK

Az egyik leghíresebb magyar költő, Arany János szerint az emberiség egyik csodálatos alkotása a mese. A magyar népmese világa megismerteti velünk a magyar nép lelkivilágát. A magyar mesehős segítőkész, udvarias, bátor, ügyes, vendégszerető és kitartó, betartja a szavát, jó az állatokhoz. Olyan példát mutat, amelyet érdemes követni. A jó jutalmat, a gonosz büntetést kap.

Hallgass, olvass, mesélj minél több népmesét. Sok örömeöd lesz benne.

Mi van a ládikóban?

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény özvegyasszony s annak két kamasz leánya, Terka és Boriska. Sokat búsult, sírt az özvegyasszony, mert hol volt kenyér a háznál, hol nem. De nem bánta volna az éhezést sem, csak a nagyobbik leánykája ne lett volna olyan világ-lustája. Egész nap a porban üldögélt, játszadozott. Szép szó, csúf szó nem használt neki.

Na, hanem annál serényebb, dolgozabb volt a másik. De hiába, mégiscsak nagy szegénységben éltek. Azt mondta egyszer Boriska az édesanyjának:

– Édesanyám, én elmegyek szolgálnak. Talán szerencsém lesz és a te sorsod is jobbra fordul.

Sírt a szegény asszony, hogy inkább az idősebbnek kellene elmenni. Ő még nagyon kicsike a szolgálatra. De Boriska addig kérte az édesanyját, hogy mégis csak eleresztette.

Ment, mendegélt Boriska hegyeken, völgyeken át, erdőkön, mezőkön keresztül, s amint menne, mendegélne, egyszerre csak keserves nyöszörgést hall. Megy arrafelé, vajon mi lehet? Hát egy szegény kutya fetrengett a fűben, s mind csak a lábát nyalogatta. Ahogy meglátja Boriskát, megszólítja:

– Ó, te leányka, segíts rajtam, nézd, tövis ment a talpamba, húzd ki onnét.

Azt mondja Boriska:

– Kihúztam volna én, te szegény állat, ha nem is szóltál volna! – s szépen kihúzta a tövist a kutya lábából. Kendőjéből lehasított egy darabot, s a sebet bekötötte.

Hálálkodott a kutya:

– Köszönöm, te jó leányka, még majd meghálálom a jóságodat.

– Jól van – mondta Boriska –, Isten áldjon. S amint továbbment, még mosolygott magában, hogy ugyan mi javára lehet neki egy kutya. Amint ment, mendegélt tovább, halljatok csudát! az út szélén egy szőlőtőke szólította meg, amely úgy tele volt gazzal, hogy alig látszott tőle. Boriska nem kérte magát. Megtisztogatta a szőlőtőkét, s ez egyszerre csak nekielevenedett a nagy tisztaságtól. Hálálkodott a szőlőtőke is, hogy majd így, majd úgy meg szolgálja a jóságát, de Boriska jóformán rá se hallgatott, csak ment, mendegélt tovább. De alig ment egy hajításnyira, egy kúthoz ért, amely telistele volt szeméttel.

– Te kisleány – szólította meg a kút –, merd ki belőlem a szemetet, hadd ihassák vizemet a vándorok.

Boriska kimerte a szemetet, s egyszeribe tele lett a kút friss forrásvízzel. Megköszönte a kút is a kisleány jóságát, s bízta, hogy jótét helyében jót várjon, nem feledkezik meg róla.

Boriska folytatta útját, de még egy futamodásnyira sem ment, egy összevissza repedezett kemencét talált, s kérte ez is: sikálja be a repedéseit,

bizony megszolgálja. Boriska hamarosan megszikálta a kemencét, s csak mosolygott most is magában, mikor a kemence elkezdett hálálkodni.

Eközben estére vált az idő, s szegény Boriska megijedt erősen: jaj, Istenem, mi lesz belőle, merre menjen a nagy sötétségben. Nézett erre, nézett arra, s egyszerre csak gyöngye világ villant meg a koromsötétségben: gyertya fénye egy ház ablakában. Boriska kopogott és bement. Hát, a tűzhelyen egy olyan vénasszony kuporgott, hogy az orra a térdét verte! Megijedt Boriska, de összeszedte a bátorságát, s köszönt illendőképpen:

– Adjon Isten jó estét, öreganyó!

– Adjon Isten, neked is, leánya. Ugyan bizony, hol jársz itt, ahol a madár sem jár?

Megmondta Boriska, hogy bizony ő szolgálatot keres.

– Na, éppen jókor jöttél, mert szolgálot keresek – mondta az öregasszony. – Nálam három nap egy esztendő. Egyéb dolgod nem lesz, csak főzz egyszer ennem minden nap, s kora reggel söpörd ki a szobákat.

Az öregasszony azt mondta neki, mikor reggel elment hazulról:

– Hallgass ide, leánya. Estére nekem olyan pecsenyét készíts, hogy az sült is legyen, főtt is legyen, de azért nem készült sem kemencében, sem kemence előtt, sem tűzön, sem lángon.

Szegény Boriska! Búsult, töprengett, csakhogy sírva nem fakadt! Amint így búslakodik szegény feje, egyszerre csak mit gondoltok, mi történt? – megszólalt a kemence:

– Hallod-e, te kisleánya, egyet se búsulj! Tudom én, hogy ki vagy! Te vagy az, aki jót tettél egy társammal. Hát tedd föl a húst a hátamra, ott nem lesz sem bennem, sem előttem, sem a tűzön, sem a lángon, s mégis addig fő, amíg a leve elpárolog, aztán pirostra, ropogósra sül.

Boriska úgy tett, ahogy a kemence mondta. Estére olyan ropogós pecsenyét adott fel a vénasszony asztalára, hogy ennek szeme-szája tátva maradt a nagy álmélkodástól. Ugyanez történt még két napon át.

Harmadik este a vénasszony ezt mondta Boriskának:

– Na, Boriska, hozzád hasonló leányra még nem akadtam, akiben semmi hibát ne lehessen találni. Meg is érdemled, hogy a béreden felül még meg is ajándékozzalak. Ihol, itt van két kis ládikó, válaszd azt, amelyik neked jobban tetszik.

Ütött-kopott volt az egyik láda, cifra a másik.

– Nem választok én, öreganyó, magára bízom.

– No, hallod-e, szerencséd, hogy nem választottál. Te bizonyosan a cifrát választottad volna, s akkor csakugyan megjáród.

Ezzel a vénasszony odaadta a kopott ládát. Másnap reggel Boriska illedelmesen elbúcsúzott az öregasszonytól, s ment hazafelé. Nem is nézte, mi van a ládikóban. Amint ment, mendegélt hazafelé, útban találta ismét a kemencét. Telistele volt az mindenféle pompás kaláccsal. De bizony nem engedte továbbmenni Boriskát, amíg egy jó csomót ki nem szedett belőle.

Továbbmenve, a kúthoz ért. Ez is megszólította: – Nézz belém, hadd hálálom meg jószágodat.

Boriska belenézett, s még százszorta szebb lett, mint volt annak előtte. Pedig azelőtt sem volt ám csúnya.

Ment tovább, s most meg a szőlőtőke állította meg. Tele volt gyönyörűséges fürtökkel. Ez sem engedte továbbmenni, amíg le nem szedett róla egy kötényre valót. Már-már sok is volt a jóból, de még egyéb is várt rá. Ihol ni, szalad elébe víg ugrándozással a kutya, a szájában egy sült nyulat cipelt, s hiába szabadkozott Boriska, el kellett fogadnia.

Alig bírta hazavinni a sok minden jót. Bezzeg volt otthon ámulás-bámulás, amikor betoppant a temérdek sok kaláccsal, szőlővel, meg a sült nyúllal! De hát még amikor a ládikót felnyitották! Valami tündérséges ládikó lehetett ez, mert annyi sok drága kincs, gyűrű, fülbevaló, selyemruha, arany-, ezüstpénz került ki belőle, mintha csak egy nagy szekrény lett volna s nem amolyan icipici kis ládikó.

Hej, bezzeg örült a szegény özvegyasszony! Hanem Terka, ő bizony nem örült. Pedig Boriska testvériesen megosztozott vele mindenből. – Jól van – gondolta magában Terka –, amit hoztál, annak fele az enyém, de most majd én is elmegyek ahhoz az öregasszonyhoz, hanem én bizony nem osztozom meg veled.

S csakugyan, Terka még aznap útnak indult. Hogy, hogy nem, elég az, hogy ő is talált egy kutyát, amelynek tövis volt a lábában. Rábukkant a gízgazos szőlőre, a szemetes kútra, az összevissza repedt oldalú kemencére, de bizony egyiknek sem hallgatta meg a kérését. Majd még ingyen

dolgozik! Bár csak azt a három napot kibírja valahogy az öregasszonynál!

Rá is talált az öregasszony házára, ez fel is fogadta szolgálónak, de már első reggel a vénasszony korábban kelt fel, s Terka még javában horkolt. Mikor aztán nagy nehezen fölébredt, nem is hallgatott a vénasszonyra, hogy mit rendelt vacsorára. Azt hitte, elég, ha tüzet csinál, a húst meg fölébe teszi.

Jön haza este a vénasszony, de bizony nem ízlett neki a vacsora. Látszott, hogy nem a kemence hátán sült. Az ám, de nem is szólalt meg a kemence Terkának, úgy amint megszólalt Boriskának.

Másodnap, harmadnap megint csak olyan pecsenyét adott föl Terka, hogy meg sem ízlelte az öregasszony. Hanem azért neki is elővett két ládikót, s azt mondta:

– Lusta voltál, rossz voltál, de azért csak válassz a két láda közül. Melyik kell: a kopott vagy a cifra?

Bezzeg, hogy a cifrát választotta. Gondolta, ha Boriska ütött-kopott ládájában annyi sok kincs volt, mennyi lehet még ebben a gyönyörű szép ládikóban!

Sietett haza, ment mint a szél. Útközben rátalált a kemencére, s az tele volt mindenféle jó kaláccsal. Mikor ki akarta belőle szedni, a kemence jól összeégette a kezét; a kútból is akart inni, de ennek meg olyan forró volt a vize, hogy elégette a száját; a szőlőtőkén is volt szőlő, de olyan magasan, hogy csak létráról lehetett volna fölélni, márpedig létra itt nem volt, a kutya is eléje szaladt a sült nyúlal, de mikor el akarta venni, jól megharapta a kezét.

De Terka hamar megvígasztalódott, csak a ládára gondolt, csak az legyen tele, mint a Boriskáé. Még sebesebben nekiiramodott a menésnek, s estére csakugyan haza is ért. Hej, hogy fog majd irigykedni Boriska, s mekkora lesz a bosszúsága, ha ő majd egy kötő nem sok, annyit sem ad neki! Na hiszen, hirtelen volt az öröm. A ládikót felnyitotta, de mi volt benne? Mindenféle ringy-rongy, s a között egy kígyó. Bezzeg, hogy kidobták a ládikót kígyóstól, mindenestől.

Ha a ládikót ki nem dobták volna, az én mesém is tovább tartott volna.

NÉPTÁNCOK

A zene, ének, tánc az emberi közösségek legrégebbi kifejezési formái. A csoport hangulatát, örömet, bánatát tükrözik. A magyarság is ősi idők, évezredek óta őrzi különös gonddal hagyományai között énekeit, játékait. Az idők folyamán ezekből alakultak ki a táncok. Ezek ismerete nem csupán jó szórakozás, hanem ma már értékes tudományt is jelent. Ismerkedjete meg néhány egyszerűbb néptáncal.

Gyere Kata táncba! (Galgamácsa)

A lányok két sorban vagy csoportban állnak fel: az egyik rész leguggol, a másik pedig kézenfogja (jobb a bal-, bal a jobbkezet) és táncba viszi a guggolókat. A guggolók páros lábon, előreszökkenő lépéseket végeznek, míg az előttük állók a kezüket fogva hátra-lépésekkel haladnak a körben.

1.— Gye - re Ka - ta tánc - ba! — Nem me - gyek, mert nem tu - dok!
2.— U - gyó Ka - ti, hogy tu - dol, Még - is min - dig ha - zu - dol!

SÍPJELEK

Kiránduláson és táborban sokszor előfordul, hogy a tőlünk messzebb lévőkkel szeretnénk valamit közölni. Nem cserkészek ilyenkor hosszan kurjongatnak, amíg végre megértik egymást. Nekünk, cserkészeknek, vannak jeleink, amelyekkel hamar szót értünk. Erdőben, sötétben – általában akkor, ha nem láthatjuk egymást – sípjeleket használunk.

Minden órs, raj, csapat külön megbeszélheti a maga titkos jelzéseit, hívójelét, és azt megtartja féltve őrzött titkának. Minél több ilyen van,

annál többet tudunk egymásnak mondani anélkül, hogy egyetlen szót is kiejtsünk. Személyes hívójeleket is adhattok az őrstagjainak. Igen hasznos megkülönböztetés, ha az őrre vonatkozó jelzéseket más hangú síppal adjuk, mint az egész egységre, a csapatra vonatkozókat.

Vannak olyan sípjelek is, amelyeket mi, magyar cserkészek, valamennyien használunk. A vészjelet sohase használd játékból, csak valódi veszély vagy baleset esetén.

—	Vigyázz Állj meg és várd a további utasítást.	• •	Ide hozzám
• —	Állj	— —	Megértettem
•	Előre (indulj)	— — —	Óvatosan, lassan
— — •	Gyülekező	• • •	Sebesen, gyorsan
	• • • — — • • •	• • • —	Vezetők hozzám
			Vészjel

CSOMÓK

Van, akinek a zsinag és a kötél egész életében csak bajt okoz. Beleakad a lábába, összegubancolódik a zsebében, cipőzsinage megoldhatatlan görcséválik, vagy ha megköt egy csomót, akkor az rendszerint kibomlik.

Az ügyes cserkésznek jó segítőtársa a zsinag. Mindig legyen kezed ügyében. Karod hosszát sok-sok méterrel meghosszabbítja, különösen segítségnyújtásnál. Ismerd meg a csomókat és alkalmazásukat.

Minden csomót addig gyakorolj, amíg biztosan nem tudod. A hozzávaló zsinag kb. 2-4 mm vastag és másfél méter hosszú. Legegyszerűbben attól tanulhatsz, aki gyakorlott csomózó. Ha ügyes vagy, képről is megtanulhatsz.

Először tanuld meg ezt a két alapfogalmat. Tedd keresztbe a kötél végét a kötél szára felett. Ez az **egyszerű hurok**. Most dugd át a kötél végét a hurkon. Így kapod az **egyszerű csomót**.

Ha két kötél végével egymás után két egyszerű csomót kötsz, **egyszerű kettős csomót** kapsz. Figyeld meg a köteleket a rajzon: mindkét kötél szára és vége egymás mellett bújik ki a csomóból. Egyszerű kettős csomóval kötsz össze kötélvégeket, csomagolásnál a zsineg két végét.

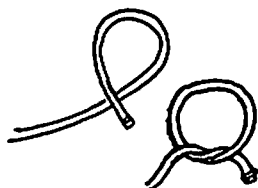
A **kofacsomó**: *rosszul* kötött egyszerű kettős csomó. A kötél vége és szára nem egymás mellett fekszik. Óvakodj tőle, mert nagyon bizonytalanul tart. A kofacsomó utánaenged, sőt gyakran ki is bomlik.

Ha az egyszerű kettős már jól megy, próbáld meg az **ívelt kettős csomót**. Készítésének legegyszerűbb módja: kösd meg az egyszerű kettőst. Az egyik kötél végét bújtasd át a kötél hosszú szára alatt. Akkor alkalmazd, ha két nem egyforma vastagságú kötélvéget kell összeerősíteni. Mindig a vékonyabbat bújtasd, mert csak így tart biztosan. Ezzel a csomóval kötik a hálót is.

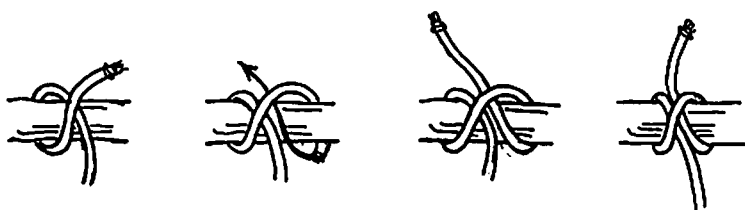
A **szorító nyolcas** a legkedveltebb cserkészcsomók egyike. Sokféle módon lehet alkalmazni. Nevét onnan nyerte, hogy alakja összehajlított nyolcasra hasonlít és akkor tart szorosan, ha két végét meghúzzák. Kötési módja kétféle: *kézben*, mikor egy rúdra húzod rá és *faágon*, amikor nem tudod az előre elkészített csomót a kívánt helyre ráhúzni.

Kézben úgy kötöd, hogy egymás mellett két hurkot készítesz. A kötélszárok ugyanabban az irányban, de ellenkező oldalon jöjjenek ki. Így kapod a nyolcas alakot, melyet úgy hajlítasz össze, hogy a kijövő szárok belülré kerüljenek. Húzd rá a rúdra és szorítsd meg.

Fára így kösd: A kötelet fektesd az ágra. A kötélvéggel kerüld meg az ágot a kötél szárától balra. Tedd a kötélvéget a kötélszárra. Most a szártól jobbra kerüld meg az ágot a kötélvéggel. Bújtasd be a kötélvéget a kötél

szára mellé úgy, hogy a kötél vége és szára egymással ellenkező irányba mutassanak. Szorítsd meg a csomót. Jegyezd meg, hogy a szorítónyolcas egymagában nem tart jól! Biztonság kedvéért a kötél végével a megfeszített hosszú szár köré egyszerű csomót is kell kötni.

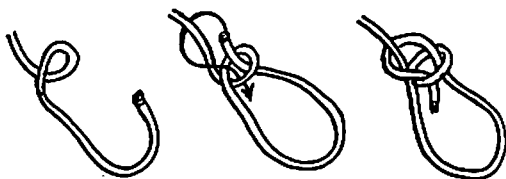
A halászcsonót is arra használjuk, hogy két kötél végét egymáshoz erősítsük. A két kötél végét fektess egymás mellé. A kötélvégek mutassanak ellenkező irányba. Mindegyik kötélvéggel köss egy egyszerű csomót a másik kötél szára köré.

Amikor a köteleket megfeszíted, a két csomó egymásba akad és a köteleket összetartja.

A halászcsonót úgy bontod ki, hogy a két egyszerű csomót egymástól széthúzod. Ez akkor is könnyen megy, ha a köteleket használat közben erősen feszítették vagy ha a kötelek nedvesek lettek és megdagadtak. Ezért különösen a halászok szeretik, innen kapta a csomó a nevét. Főleg akkor hasznos, ha horgászszinórt vagy más síma, műanyagból készült köteleket kell összekötni, mert jobban tartja a csúszós köteleket, mint más csomók.

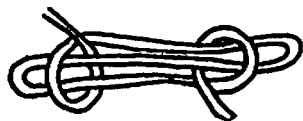
Az állóhurok akkor hasznos, ha nem akarsz, hogy a hurok összeszűküljön, amikor a köteleket megfeszíted. Mérd ki, hogy mennyi kötél lesz szükséges az állóhurokhoz.

Ezen a ponton hajlíts a kötélben egy egyszerű hurkot úgy, hogy a rövidebb kötélszár legyen elől. A kötél végét dugd át az egyszerű hurkon, hátulról előre felé. Kerüld meg a kötélvéggel a kötél szárát és bújtasd vissza a hurkon, amerről jöttél. Végül szorítsd meg a csomót.

A kötélrövidítő csomót általában sátorfeszítő kötelek vagy táborkerítések rövidítésére használjuk. A köteleket hajtsd össze

háromszorosan, lapos Z alakra. A szárákkal csinálj egy-egy egyszerű hurkot, az összehajtott kötél hajlásait húzd át a hurkokon és szorítsd meg a hurkokat. Jegyezd meg, hogy ez a csomó könnyen kibomlik, ha nem feszül a kötél! Ezért biztonságosabb, ha mindegyik oldalon egy második egyszerű hurkot is kötsz az első hurok mellé.

KIM-JÁTÉK

Kim története

Rudyard Kipling híres regényalakja, „Kim” nagyszerű példát mutat a leleményes megfigyelésre.

„Kim”, vagy hogy teljes nevén is megismerjük, Kimball O'Hara, egy Indiában szolgáló ír katonatiszt fia volt. Szülei korán meghaltak. A gyermek egy nagynéni gondjaira maradt, aki egy kis indiai faluban lakott.

Játszótársai bennszülött fiúk voltak, így könnyen megtanulta nyelvüket. Szokásait pedig jobban ismerte bárki más európainál. Egy öreg vándor pappal barátkozott meg, aki az indiai buddhista kolostorokat látogatta. Vele együtt vándorolt Kim is és megismerte az ország nagy részét.

Később Lurgan, egy ékszer- és régiségkereskedő fogadta barátságába, aki szintén jól ismerte a bennszülöttek életét.

Lurgan látta, hogy a fiú képességei kiválóak. Kezdte tehát a megfigyelés művészetének apró titkaira tanítani.

Először egy különböző drágakövekkel telt tálat mutatott neki, melyet a fiú egy percig figyelhetett. Aztán a tálat letakarta és megkérdezte Kimet, mennyi és milyen fajta követ látott. Kim eleinte csak néhányra emlékezett és nem tudta őket pontosan meghatározni. Sokat gyakorolt, így később aztán valamennyire pontosan visszaemlékezett.

Kim-játékok

Ezt a megfigyelési módot, melyet Kim-játéknak nevezünk, gyakoroljátok ti is őrsi összejöveteleken.

A Kim-játék legegyszerűbb módja, hogy az asztal közepén kirakott tárgyakat 2-3 percig nézitek. Utána letakarjátok és emlékezetből leírjátok, hogy mi volt az asztalon. Eleinte 10-15 tárgyat tegyetek ki, később bővíthetitek a tárgyak számát.

Kirakat-kim. Az őr együtt elmegy egy kirakathoz. 3 percig némán figyel, visszatér az otthonba és ki-ki leírja vagy lerajzolja, hogy mire emlékszik.

A szagló-, tapintó-, halló-kimnél a lányok szemét bekötik. Az őrvezető mindegyikkkel sorba szagoltatja, ízlelteti, tapintatja a különböző tárgyakat, vagy különböző zörejeket hallat: csengő, labda, siető vagy lassú léptek, kopogás, cseréptörés, stb.

Rajzoló-kimnél az asztalra helyezett tárgyak elhelyezését vagy formáját kell emlékezetből lerajzolni.

Pincér-játék. Az őr egyik tagja pincér, a többi vendég. Mindenki rendel. A pincér kimegy, majd visszajön és felsorolja, hogy ki mit rendelt.

ÖNMÉRETEK

Az önméretek segítségével aránylag pontos mérést vagy becslést végezhetsz bármikor, amikor a szükség kívánja.

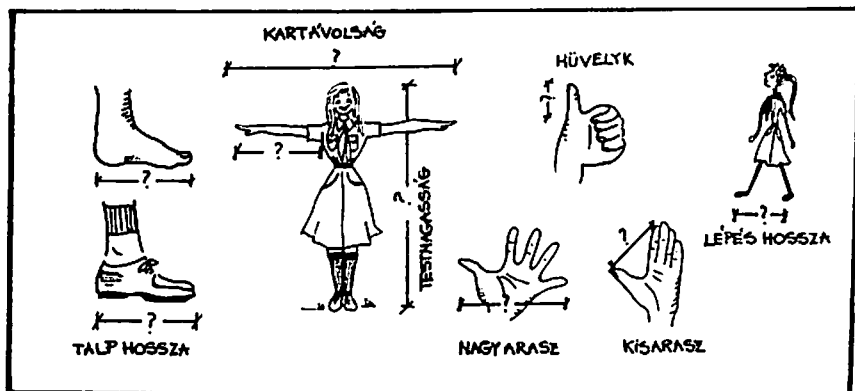
A legfontosabb méretek, amelyeket a leánycserkész pontosan ismer:

nagyarasz	kar hossza
kisarasz	kartávolság
hüvelyk	lépés hossza
150 cm magasság	talp vagy cipő hossza
1 m magasság	testmagasság

A rajzon látod ezeket a méreteket. Tekintettel arra, hogy fejlődő, változó korban vagy, negyedévenként ellenőrizd, helyesbítsd az adatokat. Jegyezd fel őket cserkészfüzetedben.

Önméreteidnek igen sok hasznát veheted akkor is, ha becslő készséged fejlesztését csak szórakozásból gyakorlod. Versenyre is kelhettek az őrben.

Határozzátok meg az asztal, szék, pad magasságát, a toll, ceruza hosszát stb. Szemed hozzászokik a helyes becsléshez. Később nagyban is pontosan fogsz becsülni.

Jó becslőnek akkor nevezheted magad, ha tévedésed nem haladja meg a 10%-ot.

Jó gyakorlást!

ŐRSI TELEFONLÁNC

Sokszor előfordul, hogy az egy őrsbe tartozó lánycserkészek gyorsan akarják egymást értesíteni. Erre való a telefonlanc.

Az őrsvezető megfogalmazza az üzenetet és telefonon elmondja az első lánynak, aki továbbadja. Az utolsó lány az őrsvezetőt hívja fel és visszamondja neki az üzenetet. Így az értesítés teljesen körbejár és az őrsvezető rögtön ellenőrizheti, hogy vajon mindenki megkapta-e, és hogy a szöveg nem változott-e meg útközben.

A telefonlanc csak akkor működik, ha a következőkre vigyázunk:

1. Előre meg kell állapítani a sorrendet, hogy ki kinek fog telefonálni.
2. Az őrs minden tagja tudja, hogy kinek kell telefonáljon és hogy a nap melyik szakaszában a legkönnyebb otthon találni.
3. Az üzenetet, amit átveszel, pontosan írd le.
4. A listán levő lányt addig hívd, ameddig otthon nem találod és magad adhatod át neki az üzenetet.

Címtár

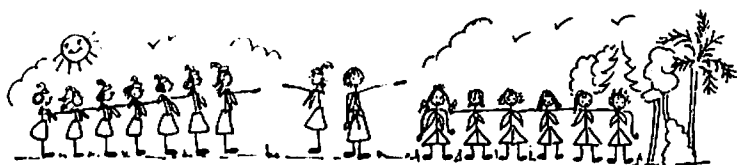
Készíts címtárat, hogy ne kelljen fűhöz, fához szaladgálnod, ha beszélni akarsz valamelyik ismerősséddel. Használj noteszt (füzetet), amelyben külön oldalt hagysz az ábécé minden betűjének. A neveket arra az oldalra írd be, ahova a kezdőbetűjük szerint tartoznak. Mindegyik név mellé jegyezd fel a pontos címet és telefonszámot.

A címtárba írd be az őrsvezetőt, a csapatparancsnokodat és az őrödbe tartozó cserkészleányokat.

ALAKISÁGOK

Az alakíság célja, hogy egységesen és fegyelmezetten léphessünk fel. Az alakíságok végrehajtására adott utasításokat vezényszavaknak nevezzük. Ismerd meg a következő vezényszavakat és azok végrehajtását.

Vigyázz! Pihenj! Tisztelegj! Imádkozzunk! Ül le!

Őrs őrse!

Őrs sorba!

Indulj!

Ballábbal kilépve kezded a menetelést.

Allj!

A vezényszóra a ballábbal még egyet lépsz és a jobbat mellé zárod.

Oszolj!

Minél gyorsabban igyekszel az alakzatot elhagyni.

Bemutatkozás. Ha olyan vezetővel vagy cserkészekkel találkozol, akik még nem ismernek, a következő módon jelentkezz:
„Nagy Mária 39-es csapatbeli leánycserkész vagyok.”

KÖZÖS SPORT

Melyik sportot szereted? Beszélj rá az őrösdet, hogy együtt gyakoroljátok. Jó közös szórakozás az úszás, korcsolyázás, röplabdázás, kerékpározás vagy görkorcsolyázás. A sport nem csak jó szórakozás, de nagyon egészséges is.

Ne legyen az sem akadály, ha valakinek az őrben nincsen felszerelése. Fogjátok össze és adjátok neki kölcsön.

A KINCSKERESŐ LEÁNYCSERKÉSZ

Már fél éve vagy cserkész, most készülsz a fogadalomtételre. Észrevetted, hogy mennyi kincset gyűjtöttél néhány hónap alatt? Gyakorlati ügyességeket ismertél meg. Nekik köszönheted, hogy otthon érzed magad a természetben. Szórakozás közben, mialatt mesélsz, énekelsz, táncolsz, megtudod, milyen szépek a magyar nép hagyományai. Új testvérekre találtál őrösdben, akikben megbízhatsz, akik egymást szeretik. Jelképet, őrsi nevet választottatok. Megismerted a cserkésztvörvényeket, amelyek utat mutatnak neked, hogy jobb ember lehessél. Megtutad belőlük, mit tegyél ahhoz, hogy másokon segíts.

Ha igyekszel, hogy jó cserkész légy, növeled lelki és szellemi értékeidet, mindegyre ügyesebbé válsz. Ilyen kincsekkel teszed mások és magad számára szebbé és értékesebbé a világot.

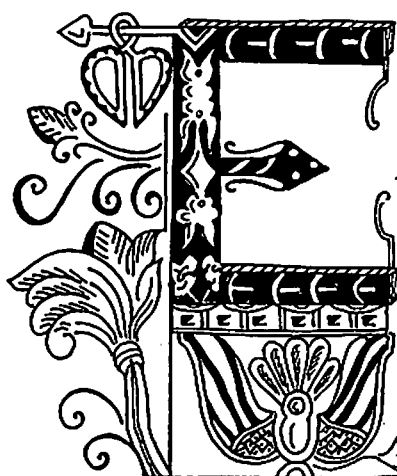
Ezért vagy kincskereső cserkész.

Az Emese próba követelményei

Megtanulod, végrehajtod, ha kell, megmagyarázod az alábbi követelményeket.

1. Családod magyarországi eredete és kivándorlásának története, szájhagyományai. Kutatásod eredménye: családfád.
2. A magyar nép ősi mondái.
3. A Himnusz első versszaka.
4. Őrsi jótett.
5. Titkos barátnő.
6. Tíz pentaton népdal.
7. Három népi játék.
8. Útjelek.
9. Világtájak. Tájékozódás iránytűvel.
10. Rovásírás.
11. Csajkaszák varrása, kihímzése.
12. Kirándulási szabályok.
13. Tűzrakás, tűzgyújtás, tűzbiztonság.
14. Szalonnasütés.
15. Őrsi sátor felverése.
16. Egyéni felszerelés. Csomagolás egy napra, többnapos kirándulásra.
17. Személyi adataid.
18. Csokorkészítés.
19. Ritmikus torna.
20. Az Emese próba követelményei.

EMESE

PRÓBA

Emese, Ügyek vezér felesége, a IX. század elején élt Etelközben. Amikor gyermeket várt, különös álma volt. Azt álmodta, hogy rászállt a turulmadár, az ősmagyarok szent madara. Egyszerre csak forrás fakadt méhéből, nagy folyammá dagadt, elterült Etelköz földjén s továbbfolyt nyugat felé, erdőkön, mezőkön keresztül. Emese felébredt és hívatta a táltost. Elbeszélte álmát és kérte a táltost, magyarázza meg. „Álmod azt jelenti – mondta a táltos –, hogy gyermekedből nagy vezér lesz, aki a magyarokat Etelközből új hazába vezeti. Dicső királyok származnak majd tőle.” Emesének fia született. Álmosnak nevezték el, mert álmom jósolta meg a születését. Az ő fia volt Árpád, akinek vezetésével a magyarság áttelepedett Etelközből a Kárpát-medencébe.

Árpád volt a magyar törzsek első fejedelme. A következő 400 éven át Árpád utódai közül választották a magyar fejedelmeket és királyokat. Így vált valóra Emese álma.

CSALÁDOD EREDETE

A család az emberi társadalom legkisebb egysége. A népeket családok alkotják. Népedet csak úgy ismerheted meg igazán, ha a saját családotat már jól ismered. Érdeklődj, kérdezősködj szüleidtől, nagyszüleidtől minden iránt, ami a családban történt és történik.

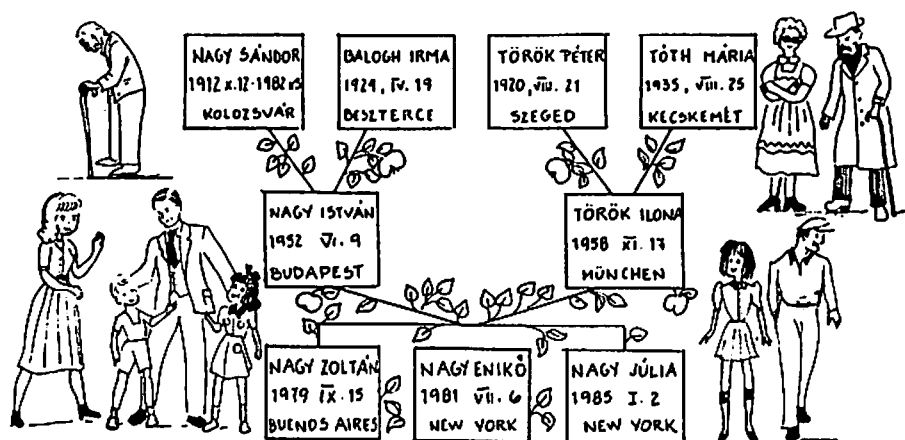
Kérdezd meg, hogy őseid Magyarország melyik részén éltek, mikor és miért vándoroltak ki. Azt is kérdezd meg, miért választották azt az országot a letelepedésre, ahol most élsz. Ha kitartóan kérdezősködsz, érdekes történeteket hallhatsz. Olyanokat, amelyeket sehol sem olvashatnál el.

Az így szóban, nemzedékről-nemzedékre továbbadott történeteket szájhagyománynak nevezzük. A család szájhagyományából ismerheted meg családod történetét.

Ugyanígy maradtak fenn a legősibb történetek a magyar nép eredetéről is. Az Emese próbában megismerkedhetsz velük.

A család tagjai összetartanak, mint egy vár védői. Egymást szeretve átszeli hol az egyiket, hol a másikat a nehézségeken. Ismerd meg jól a te kis várad lakóit!

Könnyen megjegyezheted családod eredetét, ha megrajzolod családfátokat. Készítsd el az alábbi rajz szerint. Az egyes mezőkbe írd be nagyszüleid, szüleid, testvéreid nevét, születési dátumát és helyét. Így nem felejtet el senkinek a születésnapját sem!

Mi, magyar cserkészek, szüleink és nagyszüleink révén a magyar néphez is tartozunk, még akkor is, ha nem Magyarországon élünk. Cserkészéleted során meg fogod ismerni, hogy mennyi értéket adtak a magyarok a világnak.

A MAGYAR NÉP ŐSI MONDÁI

A régi időkben nem mindenki ismerte az írást. A népek életének kimagasló eseményei szájról-szájra szálltak. Később énekmondók, regösök és kobzosok örökítették meg a nagy eseményeket. A szájhagyománynak, a regösöknek és a kobzosoknak köszönhetjük, hogy a magyar nép őstörténete számunkra fennmaradt.

A szájhagyomány alapján két rege-csoportot ismerünk, – a hunok mondáit és a magyarokét. A mondakör a Csodaszarvas történetével kezdődik. Ez rámutat a két nép közös eredetére. Majd a hun mondák következnek. Legfőbbek: *Az Isten kardja, Attila a világ ura, Attila lakomája, Attila temetése és Hadak útja.*

A magyar mondakör fő regéi: *Emese álma, Árpád vezérré választása, Vérszerződés, Honfoglalás, A fehér ló regéje, A magyarok Szent Gallenban, Lehel kürtje és Botond.*

Rege a csodaszarvasról

Hol volt, hol nem volt, messze napkelet felé, volt egyszer egy híres-nevezetes fejedelem, akit Nimródnek hívtak. Száz gulyása, ezer csikósa, temérdek nyája, ménese volt ennek a fejedelemnek. De ő nem azokra volt büszke, hanem két fiára. Hunornak hívták az öregebbiket, Magyarnak a fiatalabbat. Egyformán derék, jónövésű legény volt mind a kettő. Sas a szemük, villám a kezük.

Nagy vadászember volt Nimród, s akármerre űzte-kergette a vadat, mindenfelé elkísérte a két fia.

Mondta is az öreg fejedelem feleségének, Enéh királynénak:

– Vadállattól se kell a két fiút félteni, mert azzal is könnyen elbánnak.

Később a fiúk apjuk nélkül is elmentek vadászni.

Egyszer éppen apjuk országának a határán vadászgattak kíséretükkel. Ötven deli levente kísérte Hunort, ötven nyalka legény Magyar. Sok madarat halomra nyilaztak, dárdájuk számtalan vadat leterített.

A két testvér már éppen hazafelé készülődött, mikor hirtelen egy gímszarvas bukkant föl előttük. De olyan ám, amilyent még sohase láttak. Fehér a szőre, mint a hó, ragyog a szeme, mint a gyémánt, ágas-bogas két szarva pedig egymásba fonódva olyan, mint a koszorú.

– Ezt már csak nem hagyjuk itt! – kiáltott Hunor, lovára pattanva.

– Legjobb volna elevenen elfogni és hazavinni édesanyánknak! – Azzal felszökött paripájára Magyar is. Hajrá, száz vitézükkel utána a csodaszarvasnak. Árkon, bokron keresztül, hegyről le, hegyre fel, sűrűből tisztásra, mezőről berekbe.

Reggeltől napszállatig nyomában voltak, de csak nem érték el a szarvast. A szarvas este eltűnt. A vitézek letáboroztak. Álmukban is a szarvas járt előttük. Másnap reggel hazafelé indultak volna, de egyszerre megint megjelent előttük a szarvas. Üldözőbe vették és egész nap követték. Így ment ez három nap és három éjen át. Negyedik nap már olyan közel értek, hogy mindjárt elfogják. Ekkor a gyönyörű állat nagyot szökkent s egy locsogós, mocsaras ingoványban végképp elveszett a szemük elől.

A legények egymásra néztek.

– Mondjad, bátyám, vajon hova kerültünk? – szólalt meg Magyar. Körülnéztek s csodaszép tájéket láttak maguk körül.

Selyem a legelők füve, mézes a fák gyümölcse, az erdőben seregestől szökken az őz, nyüzsög a folyóban a hal.

– Hej, öcsém, szeretnék én itt sátrat verni! – sóhajtott Hunor.

– Megszakadna apánk, anyánk szíve, ha többé nem látnának bennünket – felelte Magyar.

– De látnak ám! – fordította hazafelé Hunor a lova fejét – Szüleinkhez hazatérünk, szándékunkra áldást kérünk!

Haza is ment a két testvér az öregekhez. Nimród fejedelem helyben is hagyta a szándékukat, a fiúk újra útnak indultak. Mire a száz vitézzel visszaértek, már messziről vidám muzsikaszó és ének fogadta őket. Egy szomszéd fejedelemnek, Dul királynak a két lánya mulatott a virágos réten, mind a kettő ötven-ötven lánypajtásával. Táncoltak, bújócskáztak, libegtek-lebegtek a holdfényben, mint liliomvirág a szélben.

Hunor és Magyar összenéztek a vitézekkel.

– No fiúk, nem maradunk egyedül! Ebből lesz csak nagy lakodalom!

Úgy is lett! Közibük vágtattak, minden legény a nyergébe kapott egy lányt és azt mondta neki:

– Én az urad leszek, te a feleségem. Ásó, kapa válasszon el bennünket egymástól.

Hunornak és Magyarnek a két királylány jutott. A helyet pedig megfelezték egymással. Napnyugati fele jutott Hunor népének s ezek voltak a hunok. Napkeleti fele jutott Magyar leventéinek, s ezeknek utódait nevezték magyaroknak. Az országot Szittyaaországnak. Ez a szép monda pedig szálljon tovább is szájról-szájra.

(Móra Ferenc nyomán)

Az Isten kardja

Attila király egyszer különöset álmodott. Álmában meghasadt az ég. Leszállott belőle egy ősz öreg ember, s egy aranyos markolatú kardot kötött a király oldalára. A legkülönösebb az volt, hogy amint a kardot kezébe vette, egyszerre maga előtt látta az egész világot: rengeteg erdőt, végtelen tengereket, fényes városokat, rettentő hadseregeket. Ahogy megsuhogtatta a kardot a világ négy tája felé, hát az erdők meghajoltak, a tengerek meghasadtak, a városok lánggal égtek, a hadseregek pedig földre hullottak.

– No, ez különös álom volt. Ugyan mit jelenthet? – tűnődött a király. Aztán magához parancsolta táltosait, hogy fejtsék meg álmát.

– Nem nehéz ezt megfejteni, nagy úr, – mondta a legöregebb táltos. – Azt jelenti ez, hogy Isten a maga kardjának mását adja neked, s te azzal hatalmad alá hajtod az egész világot.

Abban a szempillantásban suhogott az ajtófüggöny. Az őrtálló vitézek egy pásztorfiút vezettek a király elébe. Különös kard volt a fiú kezében, arany markolatú. Odanyújtotta a királynak.

– Hol vetted ezt, te fiú? – kérdi ámulva Attila.

Leborul a pásztorfiú a földre, szava akadozik.

– Ahogy ma hajnalban nyájamat terelgettem, uram királyom, észreveszem, hogy sántít a fehér üsző. Véres nyomot hagy a lába. Körülnézek, hogy mi szúrhatta meg ezen a selyemfűvön? Hát ennek a kardnak a hegye állt ki a földből. Odamentem. Ki akartam húzni. Láng csapott ki belőle. Ijedten elszaladtam. Messziről néztem, hogy lobog lánggal a kard. Egyszerre aztán ellobbant a láng. Mire odaértem, már kint volt a földből az egész kard, ott feküdt a fűvön. Fölemeltem és elhoztam neked, nagy úr, mert téged illet.

– Ez az Isten kardja! – kiáltották a táltosok.

(Móra Ferenc nyomán)

A vérszerződés

Mielőtt sátort bontott volna a magyar nép honszerző útjára, a hét főnemzetség vezérei hűséget esküdtek Álmos fiának, Árpádnak. Esküjüket úgy pecsélték meg, hogy karjukon sebet vágtak, a kicsorduló vércseppeket egy aranykupába csorgatták és azt mondták:

– Amint vérünk eggyé lett, úgy leszünk mi is hét törzsből egy nemzetté!

Mindnyájan belemártották kardjukat a vérbe s úgy esküdtek meg, hogy ameddig csak Árpád nemzetségéből lesz egy fiúivadék, mindig az lesz a magyarok vezére. Vért eresztett Árpád is a karjából s megesküdött ő is, hogy a hét vezér és utódaik mindig elsőek lesznek az ország tanácsában.

– Aki esküjét megszegi, így folyjék a vére –, mondta Árpád, amikor piros vére kicsordult.

– Így folyjék –, kiáltották a többi vezérek: Előd, Ond, Kont, Tas, Huba és Töhöhöm.

Az egy nemzetté lett, vérrel összekötött magyarság Árpád vezérlete alatt elindult új hazát szerezni.

A magyarok Szent Gallenban

A Szent Gallen-i kolostor tornyában ügyelő őr porfelhőt vett észre a Bodeni tavat szegélyező dombokon. Tudta, hogy csak egy kalandozó magyar csapat lehet. Elkiáltotta magát: „Közeledik az ellenség!” Engelbert, a kolostor apátja sietve összehívta a szerzeteseket. A kolostor kincseit már régen elrejtették. Most ők maguk is a környező erdőkbe menekültek.

Élt a kolostorban egy igen együgyű, hóbortos barát, Heribáld nevezetű, kinek szavain és tettein a többiek gyakorta és jókat nevettek. Amikor a barátok indultak, sürgették, menjen ő is velük.

– Fusson, akinek tetszik – felelte Heribáld –, én ugyan egy tapodtat sem megyek innen. Idén még nem kaptam bőrt új sarura. Csak nem fogok mezítláb szaladni!

És csakugyan ott maradt s félelem nélkül várta be a magyarokat. Amikor azok tegezssel, kopjával, dárdával fegyverkezve a kolostorba berontottak s azt összevissza kutatták, elcsodálkoztak, hogy Heribáldot egymagában találják, és a jámbor nagy bátran és gondtalanul sétál fel és alá a kolostor folyosóin. Tolmács segítségével kifaggatták a barátot. Feleleteiből észrevették, hogy hóbortos, s ezért nem bántották, szavain jókat nevettek. Amikor megparancsolták, hogy vezesse őket a kolostor rejtett kincseihez, Heribáld sietve egy rejtekajtócskához ment:

– Itt vannak a kincsek! – mondta.

Az ajtó mögött lépcső nyílt. A pincébe jutottak, ahol néhány hordó finom borra akadtak, amelyeket a barátoknak már nem volt idejük elszállítani. Egyikük már felemelte baltáját egy hordóra, amikor Heribáld, aki már egészen otthonossá vált közöttük, odarohant és így kiáltott:

– Ne bánts, barátom! Mit akarsz? Mit igyunk majd, ha ti eltávoztok?

A magyar vitéz jót kacagott. Ezalatt a többiek a folyosókon s a kolostor előtti gyepen letelepedtek lakomázni. Heribáld magának s egy fogoly papnak, akit a magyarok magukkal hoztak, széket kerített. Sült húst ebédeltek. A bor teli kupákkal állt a középén, s ki-ki annyit ivott, amennyi tetszett. Heribáld, amint utóbb maga mondta, úgy jóllakott, mint még soha.

A harcosok a bortól felhevülve ujjongani kezdtek, majd kitörő kedvvel táncra kerekedtek és daloltak. Némelyek fegyverrel összezsapva bajnoki játékkal mulattatták vezéreiket.

Egyszerre riadókürt harsant, s a magyarok kémei sietve jelentették, hogy az erdőben fegyveres erődtítésre bukkantak. Erre papot s barátot otthagya, azonnal kirohantak a kolostorból, és szokásuk szerint hihetetlen gyorsasággal csatarendbe álltak.

Miután a magyarok végképp eltávoztak, az apát a barátokkal visszatért a kolostorba. Kérdezték a hóbortos Heribáldot:

– Jó Heribáldunk, hogy tetszettek a vendégek?

– Ej, nagyon is! – felelte a barát. – Higgyétek el nekem, nem emlékezem, hogy kolostorunkban valaha vígabb embereket láttam volna, mert ételben, italban fölöttébb bőkezűek voltak!

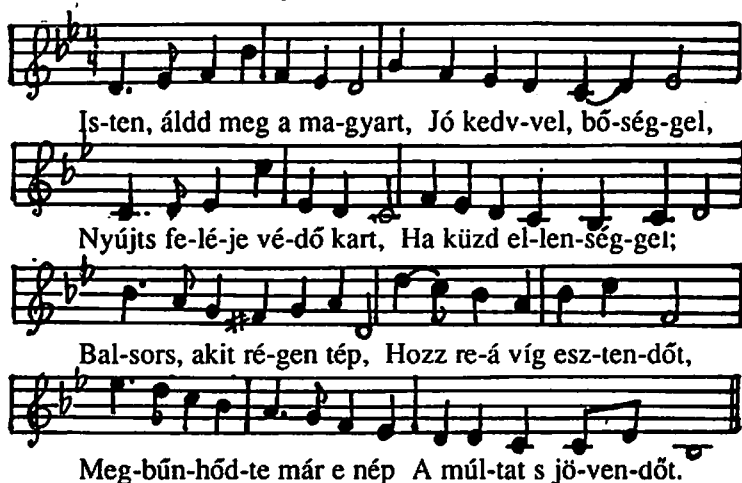
Később is, mikor az a hír terjedt el, hogy az ellenség – szokásához híven visszatérve – ismét a kolostor körül jár, a hóbortos barát igen rimánkodott, hogy eresszék ki kedves magyarjaihoz.

(Jólesz László nyomán)

HIMNUSZ

A Himnusz a magyar nemzet imádsága. Ha zenekar játssza, vagy ha éneklük, állj vigyázzba. Egyenruhában vigyázzállás és tisztelgés a tiszteletadás módja. A Himnuszt Kölcsey Ferenc írta, Erkel Ferenc zenésítette meg a XIX. század első felében.

Első versszakát tanuld meg kívülről.

Is-ten, áldd meg a ma-gyart, Jó kedv-vel, bő-ség-gel,
Nyújts fe-lé-je vé-dő kart, Ha küzd el-len-ség-gel;
Bal-sors, akit ré-gen tép, Hozz re-á víg esz-ten-dőt,
Meg-bűn-hód-te már e nép A múl-tat s jö-ven-dőt.

Himnusz

Isten, áldd meg a magyart
 Jó kedvvel, bőséggel,
 Nyújts feléje védő kart,
 Ha küzd ellenséggel;
 Balsors akit régen tép,
 Hozz rá víg esztendőt,
 Megbűnhődte már e nép
 A múltat s jövőndőt!

Őseinket felhozád
 Kárpát szent bércére,
 Általad nyert szép hazát
 Bendegúznak vére.
 S merre zúgnak habjai
 Tiszának, Dunának,
 Árpád hős magzatjai
 Felvirágozának.

Értünk Kunság mezein
 Ért kalászt lengettél,
 Tokaj szőlővesszein
 Nektárt csepegtettél.
 Zászlónk gyakran plántálád
 Vad török sáncára,
 S nyögte Mátyás bús hadát
 Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
 Gyúlt harag kebledben,
 S elsújtád villámidat
 Dörgő fellegedben,
 Most rabló mongol nyilát
 Zúgattad felettünk,
 Majd töröktől rabigát
 Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
 Ozmán vad népének
 Vert hadunk csonthalmain
 Győzedelmi ének!
 Hányszor támadt tenfiad,
 Szép hazám, kebledre,
 S lettél magzatod miatt
 Magzatod hamvvedre!

Bújt az üldözött s felé
 Kard nyúlt barlangjában,
 Szertenézett, s nem lelé
 Honját a hazában.
 Bércre hág, és völgybe száll,
 Bú s kétség mellette,
 Vérözön lábainál,
 S lángtenger felette.

Vár állott, most kőhalom;
 Kedv s öröm röpkedtek,
 Halálhörgés, siralom
 Zajlik már helyettek.
 S ah, szabadság nem virul
 A holtnak véréből,
 Kínzó rabság könnye hull
 Árvánk hó szeméből!

Szánd meg, Isten, a magyart,
 Kit vészek hányának,
 Nyújts feléje védő kart
 Tengerén kínjának.
 Balsors akit régen tép,
 Hozz rá víg esztendőt,
 Megbűnhődte már e nép
 A múltat s jövőndőt.

ŐRSI JÓTETT

A cserkésztörvények az őrsi közösségnek is szólnak, nemcsak egy-egy cserkésznek. Ne csak egyéni jótett alkalmakat keress. Őrsi jótettet is végezhetnek.

Kutassatok fel olyan családokat vagy magányos öregeket, akiknek segítségre van szükségük.

Laknak a környéken idős emberek, akiknek nehezere esik a bevásárlás: az üzletből vigyétek haza csomagjaikat. Ha lakásukat kitakarítjátok, még nagyobb segítség. Sok munka akad a kertben a ház körül, ami öregnek fáradságos, nektek könnyű: a kert rendben tartása, lépcsők takarítása, szemét hordása. Az ilyen segítség akkor hasznos igazán, ha nem csak egyszer adjátok, hanem rendszeresen.

Egymagadnak esetleg sok lenne, hogy minden nap, vagy minden másnap elmenj. Az őrs tagjai egymás között beoszthatják a szolgálatot.

Talán él közeledben olyan család, ahol több apró gyermek van és a szülők hálásak lennének segítségért. A gyermekekre vigyázni kell valakinek, amíg az édesanya bevásárol. Az is segítség, ha egy cserkész néha játszik a gyermekekkel vagy sétálni viszi őket. Ezt a feladatot is feloszthatjátok egymás között.

Betegeknek nagy öröm, ha valaki elmegy hozzájuk, hogy elbeszélgessen, felolvasson.

Az őrs látogasson meg időnként egy kórházat, öreg- vagy gyermekotthont. Kis műsorral, szórakoztató bemutatóval sok gyermek vagy idősebb ember számára varázsolhattok kedves délutánokat. Mit tehettek? Lehet énekelni, felolvasni, tréfás jeleneteket előadni. Ha ismertek egy néptáncot, azt is bemutatathatjátok. Árvaházban vagy gyermekotthonban játékdélután okoz örömet. Ilyen alkalmakkor ne csak azt mutassátok be, amivel készültetek. Kérdezzétek meg, hogy mi egyébbel tehetitek magatokat hasznossá.

Természetvédelem is lehet őrsi feladat: az őrs berendezhet madár- vagy vadetetőt, ha annak rendszeresen gondját is viseli. Az őrs vállalhatja egy kert vagy parkrész felügyeletét, fák és gyepek gondozását. Ilyen munkákat

csak az illetékes személy tanácsai, utasításai szerint végezzetek. Beszéljetek az erdésszel, a parkfelügyelővel, nehogy akaratlanul is kárt okozzatok.

A csapatotthont kitakaríthatjátok, vagy azzal segíthettek, hogy rendet csináltok, kijavítjátok a felszerelést a csapatszertárban.

Szép jótett lenne, ha az űrs összegyűjtené azt az összeget, amelyből a csapat egyik szegény tagja táborozhat. Ilyen terveket csendben, feltűnés nélkül hajtsatok végre. Ne kérkedjete velük.

Mindig keresse az űrs, hogy hol tehet jót. Az év minden napján. Van azonban egy időszak, amikor különösen gondolatok a szeretet törvényére: **karácsony**. Már nem vagytok kisgyerekek, akik csak kapnak ajándékot ezen az ünnepen.

Te is nézd, hol segíthetsz, kinek adhatsz valamit. Az természetes, hogy szüleidet, testvéreidet, rokonaidat megleped valamivel. A jó cserkész másokra is gondol. Olyanokra, akiknek senki sem szerez örömet karácsonykor. Fogjon össze az űrs: derítsétek fel, kik azok a környéken, akik leginkább segítségre szorulnak. Együtt könnyebben összegyűjthetitek azt, amire szükség van ahhoz, hogy örömet szerezzetek.

Biztosan van sok öreg játékos. Az űrs többi tagjának is. Talán már keveset játszottok velük. Másnak örömet szereznének. Ha ismertek szegény, sokgyermekes családot, gyűjtsetek nekik játékokat. Másoktól is kérhetek. De vigyázzatok: amit adtok, legyen jó állapotban. Ne adjatok törött, rossz holmit. Az ajándékozás művészetéhez tartozik, hogy az űrs előbb mindent gondosan megjavít.

Egy szegény családnak talán az a legnagyobb segítség, ha cipőt, ruhát, élelmiszert gyűjtöttek neki.

Csatlakozhattok mások munkájához. Sok helyen az egyház vagy más szervezet (például a Vöröskereszt) rendez segítő akciókat: ruhát, játékot, élelmet, más adományokat gyűjt. Érdeklődd meg, űrsöd hogyan segíthet. Esetleg ti szállíthatjátok az adományokat. Vagy a raktárban, ahova a gyűjtött anyag érkezik, rakodásnál, csomagolásnál segítetek.

Ha az űrs betlehemezni, bölcsőskézni megy, ne csak a jó ismerősöket és a csapat támogatóit keressétek fel. Kutassátok fel az aprógyermekes

családokat, akik még nem járnak cserkészetbe. Menjete el hozzájuk, ha messze laknak is, ha fáradtságos is. A gyermekeknek nagy élmény lesz a magyar betlehemezés.

Sok-sok idős ember tölti egyedül a Szentestét, mert nincs rokona. Az őr menjen el hozzájuk karácsony délutánján. Vigyetek kis feldíszített fenyőágot. Énekeljete el néhány karácsonyi éneket.

Végül még egy jótett: Szereted a cserkészetet? Örömet okoz neked? Akarod, hogy másnak is része legyen belőle? Szervezz őröddel toborzást. Gyűjtsetek új cserkészeket a csapatba. Ismerjék meg ők is a magyar cserkészetet. Így válhat valóra a cserkész magyarságszolgálat.

TITKOS BARÁTNŐ

A játékosok nevét írjátok fel egy cédulára, dobjátok be egy dobozba. Az lesz a titkos barátnőd, akinek a nevét kihúzod. Tartsd titokban a nevet! (Ha a saját nevedet húztad ki, tedd vissza a cédulát és húzz másikat.)

A játék során minden nap titokban tégy valami jót a titkos barátnővel. A jótettek persze találgatásra adnak alkalmat, ugyan ki is lehet a jótevő. A résztvevők törekedjenek arra, hogy a játék végéig fel ne fedezzék őket.

Leginkább táborozáson, de összejövetelen vagy kiránduláson is játszhatjátok. Táborban minden nap új nevet húzhattok. Az esemény fénypontja rendszerint a záró tábortűz, ahol minden résztvevő bemutatkozik titkos barátnőjének.

PENTATON NÉPDALOK

Ezeknek a népdaloknak az az érdekessége, hogy rendkívül régiek. Dallamuk több, mint ezer éves. Csak öt hangból állnak, ezért pentatonnak hívják őket. Tanulj meg néhányat. *Penta* görög szó és azt jelenti, hogy: öt. Az ősmagyarok és a honfoglaló magyarok zenéje mind pentatonikus volt.

Béreslegény, jól megrakd a szekeret	101 magyar népdal, 55. oldal
Harangoznak a toronyba	101 magyar népdal, 36. oldal
Hej Jancsika, Jancsika	101 magyar népdal, 24. oldal
Hull a szilva a fáról	Tiszán innen, Dunán túl, 26. oldal
Kis kacsá fürdik	100 népi játékdal, 16. oldal
Kis kece lányom*	101 magyar népdal, 31. oldal
Lányok ülnek a toronyba	Tiszán innen, Dunán túl, 93. oldal
Szerkenj fel kegyes nép	102 magyar népdal, 10. oldal
Szegény legény vagyok én	101 magyar népdal, 24. oldal
Tavaszi szél vizet áraszt	Tiszán innen, Dunán túl, 14. oldal

* A "Szellő zúg távol" cserkészdalt, amit tábortűz végén éneklünk, erre a dallamra írták.

Tempo giusto.

Lányok ülnek a toronyba gyöngyös ékszerűbe,
 Ar-ra mennék a le-gények sárgi sárgán-tyú-ba.
 Lányok vagyok, szépek vagyok, piros az or-cs-lob,
 Kertbe men-tek rózsát szedni, szivem szakad ró-lob.

NÉPI JÁTEKOK

Váltó

Kör alakban álljatok fel. Egy játékost kiküldtök a teremből. A csoportból kijelöltök egy váltót. A játékban mindenki őt figyeli és azonnal átveszi minden mozdulatát.

A behívott játékos középre áll, és próbálja kitalálni, hogy a mozgásokat ki irányítja. Háromszor találathat. Ha nem találta el a váltót, újra ő megy ki.

Ha megnevezi a váltót, akkor az megy ki. A találgató a váltó helyére ül és új váltót választotok.

A mozgás lehet: taps, számárfül, hosszú orr, kar-láb-törzs mozdítás; tiszta helyen fekvésben, térdelésben vagy ülésben végrehajtott egyszerű talajgyakorlat.

A váltó a mozgásokat gyakran változtassa. A játékosok csak félszemmel, ne feltűnően figyeljék a váltót, egy pillanatra se álljanak meg és lehetőleg azonnal vegyék át az új mozgásokat.

A váltást legkönnyebben az új mozgások kezdeténél lehet felismerni, amikor a többiek nem elég gyorsan utánozzák a váltót.

Cikázás

Szabad téren ötven játszhatjátok.

Válasszatok egy bolhát. Az egymás kezét fogó párok egymástól 10-15 lépésre állnak fel. A bolha közöttük helyezkedik el. Tapsjelre a párok elengedik a kézfogást és a bolha két oldalán a másik pár helyére futnak. Akit a bolha megfog, az lesz az új középjátékos.

Ha újra kezét fognak, a bolha már nem foghatja meg őket.

Üsd a harmadikat

Összecsavart kendőt használjatok. Kettős körben a párok befelé néznek, a párok közötti távolság 3-4 méter.

Válasszatok egy kergetőt és egy menekülőt. A menekülő a körön kívül futva hirtelen beáll valamelyik pár elé. Erre a hátsó „harmadik” vagy a szomszéd pár elé ugrik, vagy tovább menekül a körön kívül.

Ha a kergető eléri a menekülőt, addig üti a kendővel, amíg egy pár elé nem áll.

Ha a kergető elfárad és senkit sem tud utolérni, ledobhatja valamelyik pár mögé a kendőt, ő pedig belép eléjük első tagnak. Ilyenkor az lesz az új kergető, akinek a háta mögött fekszik a kendő.

Ha valaki tévesen indul, a legrövidebb úton vissza kell térnie a helyére.

A „harmadik” játékos egy kör futás után a „saját párja” elé is beállhat.

A menekülő és a kergető csak a körön kívül mozoghat, a párok előtt átszaladni nem szabad, kivéve az előreállást.

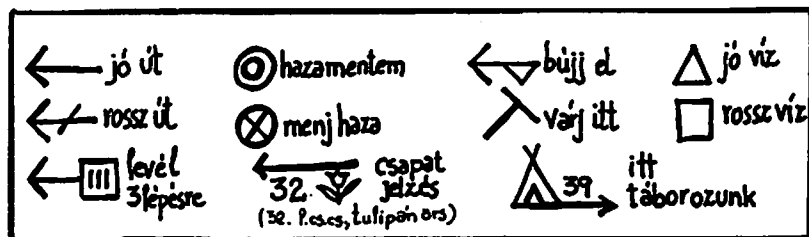
ÚTJELEK

A kalandozások korában magyar lovascsapatok hosszú hónapokig portyáztak ellenséges területen. A portyázó csapatok és az otthon maradtak között az összeköttetést gyorsan lovagló hírvivők tartották fenn. Ezek a hírvivők mindig megtalálták az állandóan mozgásban lévő céljaikat, mert azok titkos jeleket hagytak hátra a keresőknek. Jeleket, melyeket az ellenség észre sem vett, de ha észrevette, sem törődött velük, mert nem tudta, mit jelentenek.

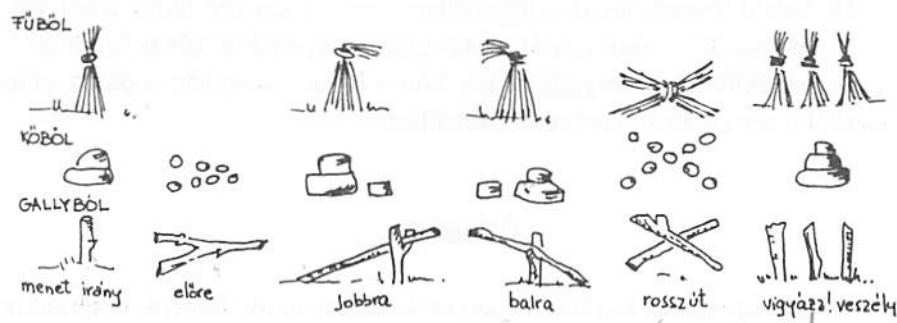
Számtalanszor szükséges cserkészéleted során, hogy a természetben üzenetet, útbaigazítást adj az utánad jövőknek. Ilyenkor útjeleket hagysz hátra. Fontos azonban, hogy

- csak az lássa, akinek szól,
- rossz időben is megmaradjon,
- ne magaddal hozott holmiból, hanem a helyszínen talált tárgyak felhasználásával készítsd.

A magyar cserkészetben általánosan használt útjelek a következők:

Az útjelek ne legyenek nagyok vagy feltűnőek: élesszemű cserkészek számára készültek. Az útjelek mellé odateheted a csapat vagy órs jelét is. Alkalmazkodj a környezet adottságaihoz. Ne csúfítsd el a természetet oda nem tartozó anyagokkal. Útjeleket kőből, fából, fűből rakhatsz ki. Itt látsz néhány példát.

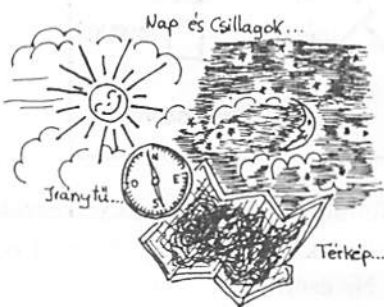

Nedves földbe, hóba is belekarcolhatod útjeleidet. Ne rajzolj útjeleket az út porába, mert könnyen elmosódhatnak. Városban a jeleket kerítésre, falra, oszlopra rajzolhatod. Csak krétát vagy más könnyen eltávolítható anyagot használj!

Csak annyi útjelet alkalmazz, amennyi feltétlenül szükséges. Tedd őket a gyalogút vagy ösvény jobb oldalára. Az útjeleket mindig tüntesd el, ha már nincs szükséged rájuk!

TÁJÉKOZÓDÁS

A városi ember minden utcasarkon megtalálja az utca nevét, minden kapu alatt a házszámot, de ha ez sem lenne elég, néhány perc alatt megkeresi az első rendőrt és megkérdezheti: hol van, merre menjen, hogy úti célját elérje.

A cserkész kinn a szabadban nem talál jelzéseket, amikről leolvashatná, hol van, merre menjen. Mégis elég, ha saját magát megkérdezi. Jobb, biztosabb választ kap, mintha bárki máshoz fordulna.

Csodálkozol, ugye, pedig így van. Kiránduláson vagy táborban mindig zsebedben van a saját közlekedési rendőrod (az iránytű), az összes utcák „táblája” (a térkép) és feletted az éjjel-nappal működő csálhatatlan tudakozódó (a nap és a csillagok).

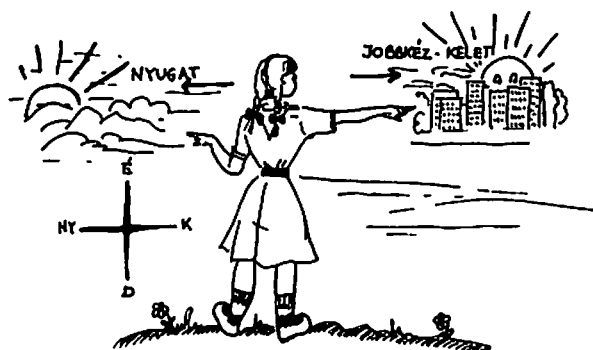
Világtájak

Láttad már a felkelő napot. Bizonyára észrevetted azt is, hogy télen-nyáron mindig nagyjából ugyanabból az irányból tűnik fel. Azt az irányt, ahonnan a nap reggel felkel, **keletnek** nevezzük. A világ minden országában keleten kel fel a nap.

Este a nap lenyugszik. Ha jól megfigyelted, minden este a kelettel ellenkező oldalon tűnik el. Ezt az irányt **nyugatnak** nevezzük.

Déli 12 órakor a nap pontosan délre van tőled, vele szemben van **észak**. (Ha a földgömb déli felén vagy, akkor a nap délben északra van).

A képen egy leánycserkészt látsz, akinek jobb keze kelet felé mutat. Mutass most te is kelet felé a jobb kezeddal és jegyezd azt meg magadnak, hogy **Jobbkezem Keletre**. J-K az ábécében is egymást követi. Ha a jobb kezed keletre mutat, a másik kezed az ellenkező irányba, vagyis Nyugatra mutat. Előtted most Észak van, s a hátad mögött Dél.

*Előttem van Észak,
Hátam mögött Dél,
Balra a nap Nyugszik,
Jobbra pedig Kél!*

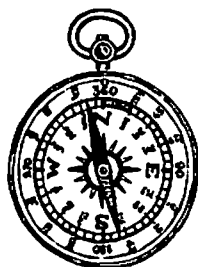
Ha megjegyzed a verset és azt, hogy „Jobbkezem Keletre”, mindig tudni fogod, hogy az égtájak merre vannak.

Az iránytű (tájoló)

A tájoló az észak-déli irány pontos meghatározására szolgál. Lényege az acéltengelyen lebegő mágnesű. Ennek egyik vége — rendszerint a sötétre festett fele — a mágneses északi sarok felé mutat. A különféle gyártmányú tájolók a világtájakat általában a következő betűkkel jelzik: észak — N (Nord, North), dél — S (Süd, South), kelet — O vagy E (Ost, East), nyugat — W (West, West) a megfelelő német illetve angol elnevezések után. Az iránytű lapját, amelyre a világtájak betűit írták,

szélrózsának nevezik. A tájólót használatkor tartsd vízszintesen, hogy a mágnesű szabadon mozoghasson. Viszont menet közben célszerű a mágnesűt rögzíteni, hogy ne kopjék el a tengelye. Lehetőleg olyan tájólót használj, amelynek van rögzítője.

Mikor a tájólót használod, távolíts el a közeléből minden vastárgyat (csákány, ásó, bicska, stb.), mert ezek közelsége a mágnesűt eltéríti irányától. Autó, vasúti sín, vashíd, magasfeszültségű áramvezeték, stb. közelében az irányű ugyancsak helytelen irányba mutat.

Ha az északi irányt keresed, tartsd magad elé az irányűt úgy, hogy a szélrózsán az északot jelző N betű előre mutasson. Most egész testeddel fordulj el lassan, kezedet közben nem mozdítva addig, amíg az irányű északi vége pontosan az N betű fölött nem áll. Amint ez sikerült, észak felé nézel.

Ha a szélrózsa bármelyik más irányát keresed, hasonlóan csinálod. Például a keleti irányt így állapítod meg: Az irányűt úgy tartod magad elé, hogy a szélrózsa Kelet jelzése mutasson előre. Most az irányűt mozdulatlanul tartva addig fordulsz, amíg az irányű északi vége az N betű fölé kerül. A keleti irány van előtted. Úgy mondjuk, hogy Kelet felé tájoltad be magad.

Ha egy bizonyos irányt követsz a természetben, akkor először tájold be magad úgy, hogy a megadott irány legyen előtted. Keress a szabadban egy távoli pontot (például fát, feltűnő bokrot, nagy követ), amelyik pontosan a megadott irányba esik. Menj el addig a pontig. Most megint tájold be magad, keress egy új pontot a megadott irányban, menj odáig és így tovább.

ROVÁSÍRÁS

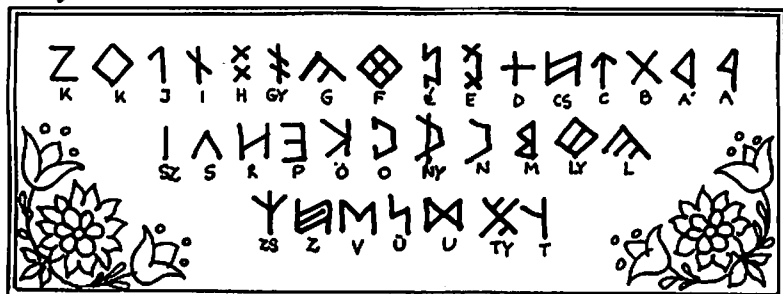
A honfoglaló magyarság írástudó volt. Megvoltak a saját betűi, amelyek teljesen különböztek a görög, latin és más írásjelektől. A magyarok nem papírra írták, nem táblákra vésték jeleiket, hanem késsel faragták favesszőkre, rovópálcikákra.

Ez az írás, ellentétben a ma használt latin írással, jobbról balra haladt.

A rovásírás nem különböztet meg kis és nagybetűket. A betűk általában

egyforma nagyok. A jelek jórészt ferde és függőleges vonalakkól állnak. Ilyeneket könnyebb ugyanis fába vésni, mint a görbe vagy vízszintes jeleket. A két k betű közül a négyzet alakút $\square$ csak szó végén használjuk.

A jeleket később tollal, ecsettel és más írószerszámmal is írták. Az írás ennek megfelelően alakult. A kizárólagosan egyenes vonalakat felváltották a gömbölyű betűalakok.

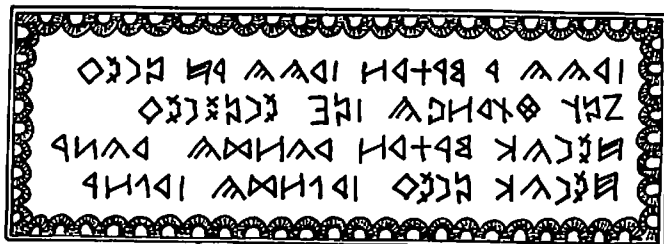

A rováshoz körülbelül 1/2 cm vastagságú, 30 cm hosszú vesszőket használj. Jó a hárs, fűz, mogoró, de más is megfelel, ha nincs vastag bele, mint például a bodzának. Legjobb a nem egészen frissen vágott, de még nem kiszáradt vessző. Rováshoz legalkalmasabb a kisformájú (nyelestől körülbelül 10-12 cm hosszú), éles, hegyes, keskeny pengéjű „bicsak”.

Mielőtt róni kezdesz, faragd laposra a vessző oldalait. Annyi lapot faragj rá, hogy szöveged ráférjen. A rovásbotot úgy tartsd, hogy hüvelykujjad legyen felül és a betűt közel a hüvelykujjához rójad, így könnyebben tudsz bicskáddal metszeni.

Az egyedüli írásjel a pont, melyet a szó után középen a bicska hegyének fűrészzerű mozgásával rónak.

Tanuld meg a rovásírást és használd is táborban, cserkészfüzetedben. A rovásírás emlékeztet a honfoglaló magyarok életére. Becsüld meg, mint a magyar múlt egyik értékes emlékét. Emellett a rovásírás jó szórakozás is: őrsi titkosírásként is használhatjátok.

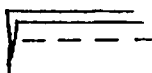
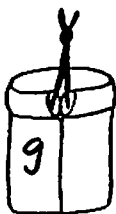
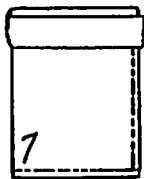
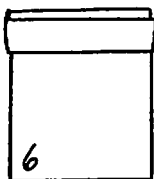
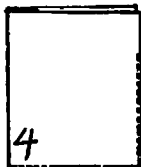
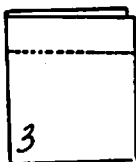
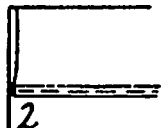
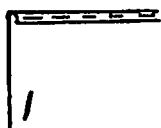

CSAJKAZSÁK

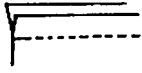
A következő módon készíthetsz magadnak csajkaszákot:

Jól mosható, erős vászonanyagot válassz.

1. Az anyag felső szélét hajtsd be keskenyen és férceld le.
2. A szélét mégegyszer hajtsd be, de ezúttal szélesen. A fércelés nyomán varrd végig gépöltéssel. Ezután a fércet húzd ki. A behajtott rész tartja majd a zsák zsinórját. Ezért ügyelj arra, hogy a hajtás elég széles legyen ahhoz, hogy a zsinórt könnyen lehessen benne húzni.
3. Az anyagot hajtsd félbe úgy, hogy a fonák oldala legyen kívül.
4. Az oldalát és az alját varrd össze sűrű gépöltéssel. Vigyázz: a behajtott részt, ahová a zsinórt fogod húzni, ne varrd össze.
5. Vágd le a fölösleges anyagot a varrás és az anyag széle között, a varráshoz közel.
6. Fordítsd ki a zsákot, hogy a fonák oldala belülré kerüljön.
7. Most még egyszer varrd végig gépöltéssel, kissé távolabb a szélétől úgy, hogy az első és az új sor varrás közé kerüljön az anyag foszlós széle.
8. A behajtott részen szegd be az anyag szabad foszlós szélét.
9. Húzzál zsinórt a behajtott részbe és csomózd össze a két végét.

fércöltés

gépöltés

szegő öltés

A csajkaszákodba hímezd bele a nevedet és az őr virágát vagy madarát. A név hímzésére legalkalmasabb a láncöltés:

A virág hímzéséhez hasznos a száröltés ismerete:

A virágok szirmait és a leveleket laposöltéssel töltheted ki:

KIRÁNDULÁSI SZABÁLYOK

Rossz talpú cipőben, lyukas tornacipőben ne indulj kirándulni, mert feltöri a lábadat és sántítani fogsz. Vadonatúj cipőt vagy bakancsot se húzz fel, ha kirándulsz. Előtte egy-két héttel törd be úgy, hogy minden nap viseld egy ideig a ház körül. Hosszabb gyaloglás előtt ajánlatos lábadat – langyos fürdő után – faggyúval, bőrpuhítóval bekenni. Vigyél magaddal viharkabátot vagy pulóvert, hogy felvehesd, ha izzasztó hegymászás után egy szeles sziklatetőn pihensz meg.

Menet közben enni-inni helytelen. A pihenő való erre. Pihenőket célszerű óránként tartani, 5–10 perces időtartammal.

Csak engedéllyel ihatasz. Várj az ivással mindaddig, amíg leülhetsz. A kutakat, vízcsapokat ne rohand meg. Ha nagyon kimelegedtél, ne igyál hirtelen sok hideg vizet: lassan igyál, kis kortyokkal. Így nem fázol meg és szomjúságodat is hamarabb oltja az ital.

TŰZRAKÁS

A tűzkezelés arany szabályai

1. Gyúlékony anyagok közelében a tűzrakás veszélyes.
2. Különösen a szél irányára figyelj. Ne legyen a szél irányában gyúlékony anyag, amelybe a lángok belekaphatnak.
3. A tűz legyen legalább húsz méterre az erdő fától.
4. Fenyőtűvel, szalmával, szénával borított talajon tilos tüzet gyújtani. Minden gyúlékony anyagot biztos távolságba vigyél el.
5. A fűvet ásd ki. Ajánlatos, hogy gödröt áss a tűz helyén. Kövekkel, téglákkal, vagy felfordított gyeptéglákkal rakd körül a tűz helyét.
6. A tűz meggyújtása előtt gyűjtsél sok tüzelőanyagot, hogy ne kelljen később a tüzet felügyelet nélkül hagyni. A száraz fa nagyon gyorsan ég. Vigyázz: több fára lesz szükséged, mint gondolnád.
7. Minél több vizet tárolj a tűz közelében és készíts kezed ügyébe oltóedényeket.
8. Nagy szárazság idején légy különösen óvatos.
9. Veszedelemesen erős szél esetén azonnal oltsd el tüzedet.
10. Idegen területen ne gyújts tüzet a tulajdonos engedélye nélkül.

A tűzgyújtás módjai

A tűzhez nemcsak fa, hanem levegő is szükséges. Az a tűz ég a legjobban, amelynél elegendő levegő van a fadarabok között.

Tégy egymáshoz közel két kő- vagy fadarabot: fektess ezekre előbb vékony, majd vastagabb gallyakat. A vékony gallyakat tedd szorosan egymáshoz. Most botalakúra gyűj össze papírt. Gyűjtsd meg a végét. Égő felét tartsd a farakás alá, mindig egy helyre. Lassanként told be az egészet.

Másik módszer: gúlaalakban támassz össze három vastagabb fadarabot. Helyezz közepe alá papírt vagy szalmát. Most támassz a gúlára először vékony, majd egyre vastagabb gallyakat. Egyik oldalon hagyj kis nyílást. Ezen keresztül gyűjtöd meg a papírt.

Legjobban égő fák: a nyír- és nyárfa, a tölgy-, bükk-, fenyő- és az akácfa. A fenyő (gyantatartalma miatt) és az akác nyersen akkor is jól ég, amikor még nem száraz. Nedves időben ne a földről szedd a tűzelőnek való rőzsét. Használd a fák **száraz** ágait.

tölgy

nyír

nyár

bükk

fenyő

akác

TÜZET SOHASE HAGYJ ŐRIZET NÉLKÜL!

A tűz eloltása

Miután a tűz kialudt, öntsd le a helyét vízzel, majd takard be földdel. A gyéptéglákat rakd vissza helyükre. Mielőtt elhagyod tűzhelyedet, két száraz ágat tegyél keresztbe az eloltott tűz helyén. Ez bizonyítja, hogy tüzedet gondosan eloltottad.

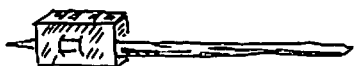
SZALONNASÜTÉS

A szalonnasütés régi magyar szokás. Módja a következő: kb. 1/2 méter hosszú frissen vágott ágból készíts nyársat. A végét hegyezd ki. Héját 10 cm-es darabon hántsd le.

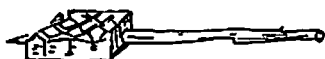

A szalonnából vágj kockaalakú darabot. A bőrkéjét lyukaszd át. Az így kapott résen szúrd fel a nyársra. Mielőtt a pirítást megkezdenéd, a szalonna felső részét keresztben és hosszában vagdossd be. Így az olvadó zsír könnyen lecsöpög.

Szalonnát parázs fölött vagy alig

érezhető láng mellett piríts. A nyárson lévő szalonnát a parázs fölé (vagy a láng mellé) tartsd. Lassan forgasd. Így egyenletesen pirul. A kiolvadó zsír forgatás közben nem egy helyen gyűlik össze és nem csöpög le. Mikor már bőven van rajta zsír, hagyd abba a forgatást. Tartsd nyársadat a másik kezében levő kenyér fölé. A szalonna oldalán és bevágásain összegyűlt zsír a kenyérre csöpög. Így folytatod mindaddig, míg szalonnád meg nem sült. Közben falatozz a zsíros kenyérből, mert a megsült szalonna ugyanis eléggé zsíros lesz, hogy üres kenyérrel megehesd.

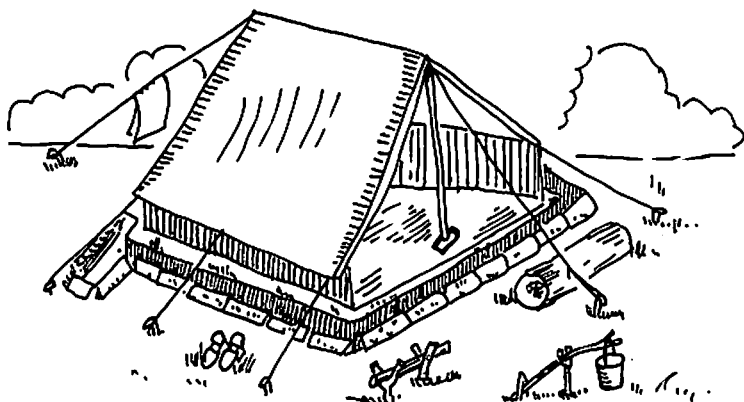
ÓRSI SÁTOR

Sátorverés

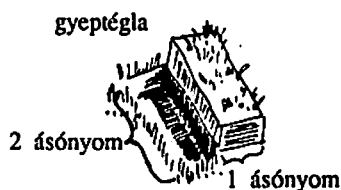
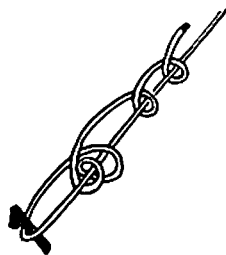
Sátrad a lakásod a táborban. Vigyázz rá, díszítsd a környékét.

A sátorverés lényege minden sátonál ugyanaz. Mindnek van szilárd váza vagy rúdja. Ez adja meg a sátor alakját. Erre vászon burok kerül, melyet kötéllal cövekekhez feszítünk ki.

Az órsi sátrat így verhetitek fel: Terítsétek le a földre úgy, hogy alapoldalai szabályos téglalapot alkossanak. Húzzátok ki feszesen a négy sarkát, majd cövekeljétek le. A sátor alakja pontosan maradjon meg. Végül emeljétek fel a ponyvát és dugjátok be a tartórudakat. Ügyeljetek, hogy ezalatt ne szúrjátok át a sátorponyvát a rudakkal. A kötelek kifeszítése van még hátra, s azután máris gyönyörködhetek a szépen felvert sátorban.

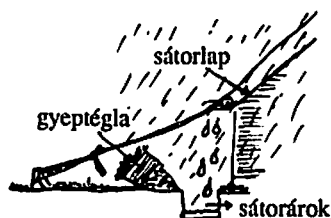
Sátorfeszítő csomó. A sátorkötelet olyan csomóval kell a cövekhez erősíteni, amelyik mozdulatlanul tart, de amelyet könnyen lazíthatsz és feszíthetsz. A kötélvéget először ugyanabban az irányban tekerd kétszer a megfeszített kötélszár köré, ahogyan a rajz alján látnod. Ezután nem messze innen egy szorító nyolcast köss a kötélvéggel a kötel szára köré. A csomó két részét együtt csúszthatod a kötel szárán.

Árkolás

Amikor sátrad már áll, árkold körül, hogy be ne ázzon. Az árkot úgy ásd, hogy a sátor tetejéről és oldalairól lefolyó víz belefusson. Az árok rendszerint gyeptéglák kiemelésével készül. A kivágott gyeptéglát az árok külső felére rakd. Végül nézd meg, hogy merre lejt a talaj, s arrafelé áss lefolyót is.

Esőben lazítsd meg a sátor köteleit. A nedves sátorvászon összehúzódik és a túlfeszített kötelek esetleg kihúzzák a cövekeket a földből vagy elszakítják a sátrat. Amikor a sátor megszáradt, húzd meg újra a köteleket.

Sátorbontás

A sátrat a következőképpen bontjátok le:

1. Lazítsátok meg a köteleket.
2. Húzzátok ki a sátorrudakat.
3. Szedjétek ki a cövekeket.
4. A sátrat a sártól, fűtől megtisztítva hajtsátok össze, őrsvezetőtök utasítása szerint.
5. A cövekeket jól tisztítsátok meg a földtől és csomagoljátok össze. Ha a cövekek és rudak fémből vannak, szárítsátok meg őket, nehogy megrozdásodjanak.
6. A sátorárkot temessétek be, a gyeptéglákat tegyétek vissza helyükre.

A sátrat lehetőleg szárazan szedjétek le, másképp megpenészesedik. Ha mégis vizesen kellene lebontanotok, hazaérkezés után a cserkészotthonban vagy a lakásodban azonnal csomagoljátok ki, szárítsátok meg teljesen és csak azután tegyétek be a szertárba.

EGYÉNI FELSZERELÉS ÉS CSOMAGOLÁS

Egynapos kirándulásra

- Cserkészuha
- hátizsák vagy oldalzsák
- síp (kettőshangú, 70 cm hosszú barna zsinórral)
- kulacs
- zsinog (legalább 5 méter hosszú, erős anyagból)
- bicska, iránytű
- egészségügyi papír
- gyufa, tű, céma
- kötött kabát vagy pulóver
- viharkabát
- zsebkendő, egyéni elsősegélydoboz
- jegyzetfüzet ceruzával (zsebben elférjen)
- cserkészigazolvány (védőtokban)
- egyéb: például élelem (vezetőid intézkedése szerint), pénz.

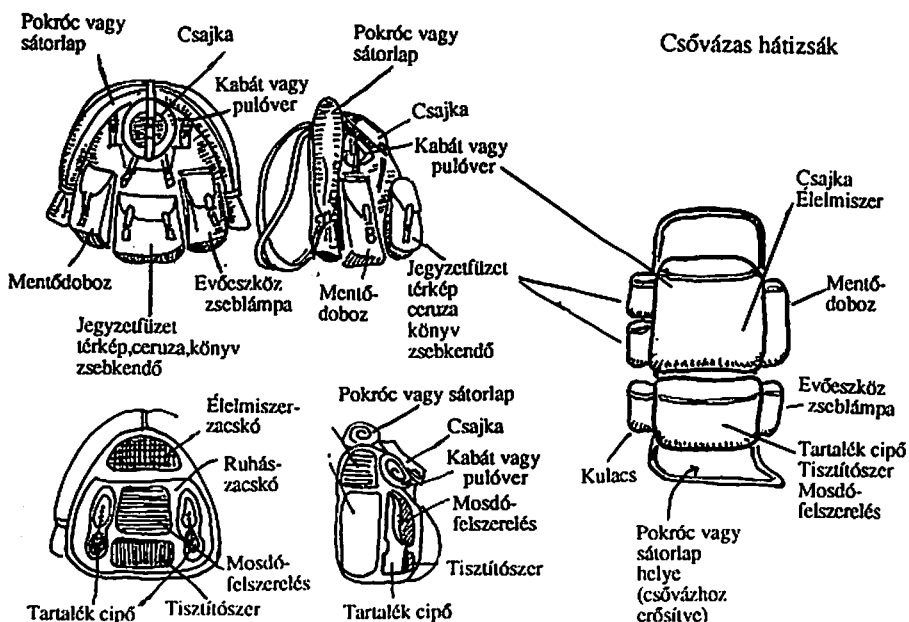
Éjszakázással és főzéssel egybekötött kirándulásra (a már felsoroltakon kívül):

Sátorlap vagy felfújható gumimatrac, hálósák vagy 2 meleg takaró, hálóöltözet, zseblámpa, mosdószer (vászonzacskóban: fogkefe, fogkrém, szappan, törülköző, fésű), csajka fedővel, evőeszköz, ivópohár, tartalék harisnya, törölrúha, tartalék zsebkendő, cipőfűző. Élelem és egyéb felszerelés utasítás szerint.

A külső csővázis hátizsák a leghasznosabb. Könnyebb hordani, mert a súlyelosztás egyenletesebb, mint a széles hátizsáké. A csőváza erősített háttámasztó heveder és a széles, kipárnázott vállpántok segítenek, hogy a hátizsák jól a válladra és hátadra feküdjön, anélkül, hogy nyomna. Kevésbé is izzaszt.

A csomagolás nemcsak azért művészet, mert sok felszerelési tárgynak kell beférnie a hátizsákodba, hanem azért is, mert úgy kell elrendezni, hogy bármire van szükséged, rögtön megtaláld.

A csomagolást megkönnyíti és egyszerűsíti a zacskórendszer. Ennek lényege, hogy az egymáshoz tartozó tárgyakat együtt tartod. Külön zsákba kerülnek a mosdószer, evőeszközök, fehérnemű, stb. A zacskókat jelöld meg.

A csomagolás főszabálya, hogy az kerüljön alulra, amit ritkábban használsz. Azokat a tárgyakat, amelyekre gyakrabban szükséged lehet, felül helyezd el. A hátadhoz a legpuhább dolgokat csomagold, például ruhadarabokat. Nagyon kellemetlen hátizsákot úgy cipelni, hogy a tartalék cipő a hátgerincdet böki.

Pohár, gyufa, zseblámpa, kulacs, apróbb tárgyak a hátizsák zsebébe kerülnek.

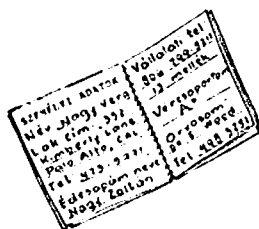
A pokrócot vagy hálózsákot a hátizsák külsejére erősítsd. Ezzel nem csupán helyet nyersz, hanem a hordása is könnyebb, kellemesebb lesz. Csavard vízhatlan lapba, nehogy átázzék, ha útközben esni kezd.

Ha zsákod túl nehéz, bármily jól csomagoltad is, nem bírod hosszabb ideig hátadon hordani. Aranyszabály: a hátizsák súlya nem haladhatja meg a testsúly 1/5-ét, gyengébbeknél 1/7-ét.

Néhány jótanács a csomagoláshoz:

- Semmit se vigyél kézben. Mindent szerelj hátizsákodra.
- Mindent erősíts fel szorosan, semmi se lötyögjön.
- A hátizsák pántjai feküdjenek símán a hátadon.
- A válladon átvett tartószíjakat annyira feszítsd meg, hogy a hátizsák menet közben ne mozogjon rajtad.

SZEMÉLYI ADATOK

Melyek legfontosabb személyi adataid? Neved, születésed helye és ideje, teljes címed, beleértve a postai irányítószámot, telefonszámot.

Írd le őket cserkészfüzetedbe. Tedd még hozzá szüleid nevét és napközbeni telefonszámát, iskolád címét, a rendőrség, a mentők, az orvos vagy elsősegély-állomás telefonszámát.

Fontos tudni, milyen vércsoportba tartozol, és azt is, hogy családnak milyen egészségügyi, kórházi vagy balesetbiztosítása van. Mi ennek a száma, kinek a nevére szól (édesapádéra, édesanyádéra vagy sajátodra), mi a biztosító vállalat neve, címe és telefonszáma?

Önméreteidet is ellenőrizd időnként és a feljegyzéseket javítsd ki.

CSOKORKÉSZÍTÉS

Szüleidnek nagy örömet szerzel, ha időnként virágot adsz nekik. Egy kirándulás jó alkalom arra, hogy erdei vagy réti virágcsokrot szedjél számukra. A cserkész kíméli a növényeket, ezért csak annyi virágot szedj le, amennyire a csokorhoz szükséged van. Tanuld meg, hogy vidéken melyek a védett növények. Ezekhez ne nyúlj! Kerti virágot is csak ott szakíthatsz, ahol a tulajdonos megengedi.

A levágott virágot rendezd csokorba. Válassz ki egy hosszú szárút és köréje csoportosítsd a rövidebb szárúakat. A legrövidebb szárúak kerüljenek kívülre. A virágoknak szép keretet ad a zöld lomb, például páfránylevél, fenyőág vagy leveles ág.

Közvetlenül hazaindulás előtt szedd a virágokat, hogy minél rövidebb ideig legyenek víz nélkül. Csokrod útközben kevésbé hervad, ha megnedvesített zsebkendővel vagy papírral csavarod körül a szárait. Válassz bimbózó vagy félig kinyílt virágot is. Ezek tovább élnek.

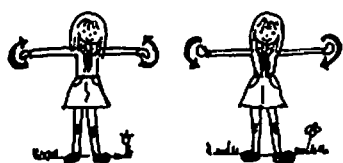
RITMIKUS TORNA

A ritmikus torna nemcsak egészséges, hanem jó szórakozás is. Próbálgatod ki őrsi összejövetelen a „Megfogtam egy szúnyogot” ritmusára. Váltogathatjátok más dallamokkal, például „Megismerni a kanászt” meg „A juhásznak jól megy dolga”. A lassú gyakorlatokhoz alkalmas énekek: „A Balaton széles nagyon”, „A csitári hegyek alatt”, „Hej, Jancsika, Jancsika”.

Mindig kell valaki, aki nem tornászik, hanem éneklir vagy hangszeren játssza a dallamot, mert nem okos egyszerre énekelni és tornászni. Váltátok egymást. A tornát furulyával, zongorával kíséritek, vagy tapssal, esetleg ütőhangszerrel (dob, cintányér, háromszög, lábas) jelezzeitek a ritmust. Azt is megtehetitek, hogy előre hangszalagra éneklitek a dalokat.

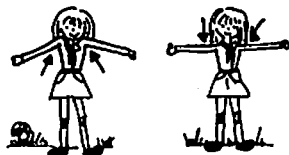
A viselet legyen kényelmes. A tornát mezítláb vagy tornacipőben végezzeitek. Minden gyakorlatot többször ismételitek, legalább egy versszakon keresztül.

1. Az órs körben áll. Mindenki menetirányba fordul. Mindegyik gyakorlat előtt egy versszakon keresztül egyenes, nagy, de azért még kényelmes lépésekkel járjatok körbe.

2. A karokat nyújtsd ki oldalt vállmagasságban. A nyújtott karok járás közben apró köröket írnak le előre, azután hátra.

3. Oldalt nyújtott karokkal. A vállakat járás közben az egyik ütemre fel kell húzni, amennyire csak lehet (mintha a füledet akarnád megérinteni), a következő ütemre leengedni, amilyen mélyen csak lehet.

4. Oldalt nyújtott karokkal járás közben különböző karlendítések: a nyújtott karok a fej fölött magasan összeérnek, taps, vissza a kezdő helyzetbe. A nyújtott karok a mellkas előtt vállmagasságban összeérnek, taps, vissza a kezdő helyzetbe.

5. [Táborban, egyenetlen gidres-gödrös talajon hagyjátok ki]. Járasmód változtatása: járás a talp külső szélén. Járás a talp belső szélén. Járás lábujjhegyen: a karok is lendüljenek kinyújtva a fej fölé és minden lépést használjatok fel egy gyors nyújtózkodásra. Járás a sarokra állva.

6. Gólyajárás: az első ütemre a jobb térd felhúzódik a mellkas felé, olyan magasan, amennyire csak lehet. A második ütemre a jobb láb kinyúlik és előre lép. A harmadik és negyedik ütemre ugyanez bal lábbal megismétlődik.

7. Gyors, pattogó ütemben. A karokat oldalt vállmagasságban nyújtsátok ki. Az első ütemre kis lépés jobb lábbal. A második ütemre szökkenés jobb lábon, mialatt a bal térd felhúzódik a mellkas felé olyan magasan, amennyire csak lehet. A harmadik ütemre kis lépés bal lábbal. A negyedik ütemre

szökkenés bal lábon, mialatt a jobb térd húzódik fel a mellkas felé magasra.

8. Csak akkor próbáljátok meg ezt a gyakorlatot, ha nagyon sok helyetek van és messze tudtok állni egymástól, különben egymásba ütközhetek. Majdnem ugyanaz, mint a 7. gyakorlat. A különbség csak annyi, hogy most a szökkenések között hátrafelé kell lépni.

9. Légző gyakorlat. Kezdetben próbáljátok négyszer, de később növeljétek az ismétlések számát. Nagyon lassú ütemben. Kényelmes terpeszállás, karok a fej fölött lazán kinyújtva, a térdek behajlítva. Hirtelen a has behúzásával hangosan fújjátok ki a levegőt, miközben a felsőtestet, a fejet és a karokat egész lazán engedjétek előreesni, hogy

szabadon lóghanak. A térd és a törzs legyen laza! A levegőt hangosan kell kifújni! Ez történik az első ütemre. A második, harmadik és negyedik ütemre lassan és halkán szívjátok magatokat tele levegővel (az orron át, a száj most csukva van), miközben felemelkedtek a kezdeti helyzetbe.

10. Hasizom-gyakorlat. Kezdetben végezzétek nyolcszor, de később növeljétek az ismétlések számát. Gyors ütemben. Kényelmes terpeszállás, a térdek behajlítva, jobb kézzel a jobb, bal kézzel a bal térdet fogjátok. A hasat, amilyen erősen csak lehet, húzzátok be és ezalatt a nyitott szájatokon át engedjétek ki a levegőt. Ez az első ütem. A második ütemre csukjátok be a szájatokat, domborítsátok ki a hasatokat, vagyis nagyobbítsátok meg, amennyire csak lehet, és közben a levegőt engedjétek az orron át beáramlani.

Találjátok ki új gyakorlatokat is.

Az Okos leány próba követelményei

Megtanulod, végrehajtod, ha kell, megmagyarázod az alábbi követelményeket.

1. Tíz órsi feladat, törvényenként egy.
2. Napi jótett.
3. Rend a szobádban.
4. Rendrakás a cserkészotthonban.
5. Az udvariasság szabályai.
6. Két egyházi ének: egy katolikus és egy protestáns.
7. A Szózat első két versszaka.
8. Nemzeti ünnepek: március 15, augusztus 20, október 23.
9. Versesfüzet készítése.
10. Szavalóverseny.
11. Mátyás király történelmi szerepe. Történetek Mátyás királyról.
12. A Kárpát-medence domborműve.
13. Tíz közismert népdal.
14. Egészségügyi szabályok.
15. Elsősegélynyújtás: alapismeretek, háromszögű kendő, sebellátás, kisebb vérzések. Elsősegélydoboz.
16. Közlekedési szabályok. A város térképe és közlekedési módjai. Vázlat a lakás környékéről.
17. Megfigyelés. Mindennapi ismerősök.
18. Szobanövény vagy palánta gondozása.
19. Labdajáték.
20. Az Okos leány próba követelményei.

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy molnár, és annak egy takaros leánya, aki olyan okos volt, hogy hetedhét országra járt a híre. Meghallotta ezt a király. Odaüzent hozzá, hogy van neki a padláson egy csomó százesztendős kendere, fonja azt meg aranyos fonálnak. A leány visszaüzent, hogy van nekik egy százesztendős sövényük, csináltasson a király abból anyorsót, akkor szívesen megfonja az aranyfonalat, mert csak nem kívánhatja a király, hogy az aranyfonalat hitvány faorsón fonja meg.

Tetszett a királynak a felelet. Megint üzent, hogy van neki egy lyukas korsója a padláson, foltozza azt meg, ha tudja. Megint visszaüzent a leány, hogy fordítsa ki a király a korsót, mert az öregapja sem látta, hogy színéről foltozzanak meg valamit.

Ez a felelet még jobban tetszett a királynak. Most meg azt üzente, hogy jöjjön el hozzá a leány, de úgy, hogy mégse jöjjön, köszönjön is, nem is, hozzon is ajándékot neki, de mégse hozzon.

Erre a leány elkérte apjától a szamarát, felült reá, úgy ment a királyhoz. Otthon megfogott egy galambot, szitával leborította és elvitte magával.

Mikor aztán a király elé ért, egy szót sem szólt, hanem meghajtott magát, azután a galambot a szita alól elröpítette. Így aztán jött is, nem is; köszönt is, nem is; hozott is ajándékot, nem is. A király úgy megszerette az okos leányt, hogy rögtön elvette feleségül.

A CSERKÉSZTÖRVÉNYEK AZ ŐRSBEN

Ahhoz, hogy igazán cserkész légy, ne csak a törvények szövegét ismerd, hanem szerintük élj is.

Vannak feladatok, amelyek akkor eredményesek, ha az egész űrs együtt oldja meg őket. Meglátjátok, milyen nagy dolgokat érhetnek el, ha együtt láttok neki. Itt van néhány ötlet, de biztosan még más is eszetekbe jut majd.

Félretehettek pénzt valamilyen cél érdekében. Ezzel a takarékossgot gyakoroljátok. Az összegyűjtött pénzzel valakin segíthettek vagy más jót cselekedhettek.

Járjatok együtt templomba: eleget tesztek a második törvénynek.

Gyűjtsetek ruhát közös akcióval egy szegény ország gyerekei vagy bal-
esetben károsultak megsegítésére. Így tartjátok meg a harmadik törvényt.

Egy vidám cserkészűrs sok örömet szerezhet, ha öregotthonban énekel.

Képekből és újságcikkekből állítsatok össze törvényfüzetet, a cserkész-törvények gyakorlásának jó példáival.

NAPI JÓTETT

A cserkész egyik legszebb cselekedete a napi jótett. Minden nap örömet szerez valakinek, segít. Az is jótett, ha uralkodsz magadon. Ha haragszol valakire, de nem mondasz olyasmit, amivel megbántanád, akkor jót tettél. Ha mosolyogsz valakire, aki szomorú, jót tettél. Azzal is jót teszel, ha kedvesen szólsz valakihez, vagy ha türelmesen meghallgatod. Ne csak akkor segíts, amikor kedved van hozzá. Jótett az is, ha megterítesz, elmosogatsz, amikor fáradtan hazaérsz az iskolából.

A cserkész nem vár köszönetet. Ezért nem is szükséges, hogy az, akivel jót teszel, tudjon a jótettéről. Rendkívül sokféle jótetre nyílik lehetőség.

Keresd az alkalmat a jótettekre! Minden este vessz számot, hogy a napi jótettedet elvégezted-e. Ha több jótetre volt alkalmad, annál jobb!

Az űrs tagjai játékokkal is buzdíthatják egymást jótettekre. Ilyenek a jótettsszalma vagy a mozaik-játék. A jótettsszalmát leginkább a karácsony előtti hetekben gyakorolhatjátok. Két doboz és egy csomó szalmaszál vagy keskeny csíkokra vágott papír kell hozzá. Kezdekör az összes szalmaszálat tegyétek az egyik dobozba. A másik, üres dobozt díszítsétek ki. Minden

összejöveten körbejár a két doboz. Minden leánycserkész annyi szalmaszálat tesz át a díszes dobozba, ahány jótettet végzett a múlt összejövetele óta. Természetesen ne figyeljétek, hogy mások hány szalmaszálat tesznek át! A karácsonyi ünnepélyen az őr a jótetteket jelképező szalmaszálakat a Kis Jézus jászolába teszi, hogy puhább legyen a fekhelye.

Ehhez hasonló játék a „karácsonyfa-díszítés”, melyet adventkor játszhattok. Az őrsi sarokban helyeztetek el egy kis fenyőfát vagy fenyőgallyat. Minden összejöveten annyi magatok által készített dísz akasszatok a fára, ahány jótettet végeztetek az előző összejövetele óta.

A jótett-mozaikhoz elsőnek nagy rajzot készíttetek (például liliom, őrsi virág vagy madár, sátor vagy fa). Tegyetek egy dobozba sok színes, ragasztós hátú papírból kivágott apró kockát. A következő összejöveten minden egyes őrsi tag annyi kockát vesz ki a dobozból és tesz át egy kisebb dobozba, ahány jótettet végzett. Amikor mindenki áttette a kockáit, a kis dobozba gyűlt kockákat felragasztjátok a rajzra. A játék akkor ér véget, amikor az egész képet kiszíneztétek. Ám a jótettek gyakorlásáról karácsony után se feledkeztek meg.

REND A SZOBÁDBAN

Láttál már rendetlen szobát? A szennyes zokni a földön, az ágy vetetlen, a tegnapi számtanfeladat lapjai szanaszét az éjjeliszekrényen, az üres joghurtos pohár az íróasztalon, a kanál a történelemtkönyv borítólapján, a pulóver a sarokban.

A leánycserkész szobája nem ilyen!

Akármilyen fáradt vagy, lefekvés előtt tegyél helyére mindent: könyveidet a polcra, iskolai dolgaidat a táskába, szennyesedet a kosárba, pulóveredet a szekrénybe. Készítsd ki a másnapi ruhádat. Reggel, mielőtt iskolába mennél, ágyazz be, hogy barátságos, rendezett szobába léphess, mikor hazajössz.

Ha kedvenc mackódat az ágyra teszed, ha virágot vagy növényt gondozol, és ha rendet tartasz: szobád igazi otthonod lesz, ahova örömmel lépsz be.

REND A CSERKÉSZOTTHONBAN

Jóleső érzés belépni egy rendes szobába. A rendben tartott szoba barátságos, azt mutatja, hogy lakója szeret ott lenni és törődik vele. A rend megkönnyíti az életet. Ha rendet tartasz, nem vesztesz időt állandó keresgéléssel.

A rend a cserkészotthonban még fontosabb, mint a szobában, mert ugyanazt a felszerelést és helyiséget többen használják.

Foglalkozás után rakjatok helyére a felszerelést és tegyék rendbe az őrsi sarkot. Ha minden órs így cselekszik, a cserkészotthon valóban otthonotok lesz.

AZ UDVARIASSÁG SZABÁLYAI

Ugye nem szeretted, ha az autóbussen egyesek eléd tolakodnak vagy lökdösnek? Az udvariasságnak vannak szabályai. Ha mindenki betartaná őket, kellemesebb lenne a mindennapi élet. Tanulj meg néhány alapvető dolgot.

Köszönés: Jegyezd meg, hogy kinek hogyan köszönj:

Felnőtteknek találkozáskor, a napszaktól függően: Jó reggelt kívánok! Jó napot kívánok! Jó estét kívánok! – Búcsúzásnál: Viszontlátásra! Jó éjszakát kívánok!

Idős néninek: Kezét csókolom!

Barátnak, veled egyidősnek (találkozáskor és búcsúzásnál): Szervusz! Szia!

Cserkésztestvérednek: Jó munkát! Légy résen!

Találkozásnál: üdvözlödd előre az idősebbet. Kézfogásnál várd meg, hogy az idősebb adjon kezet. Ha valakit nem ismersz, mutatkozz be: „Molnár Ilona vagyok”.

Az ajtónál: kopogj és várd meg a választ, mielőtt belépsz. Engedj másokat előre. Nyisd ki az ajtót és tartsd nyitva mások számára.

Autóbussen, földalattin, villamoson, vonaton: add át ülőhelyedet öregeknek, nyomorékoknak, várandós nőknek, kisgyerekekkel utazóknak.

Étkezéskor: csak akkor szedjél, amikor kínálnak. Várd meg, míg a háziasszony elkezd az evést, utána kezdj enni. Az asztalkendőket terítsd az öledbe. Amikor felkelsz az asztaltól, asztalkendődet hajtsd össze és tedd a tányérod mellé. Ha fel akarsz kelni, amikor a felnőttek még ülnek, kérj engedélyt: „Elmehetek az asztaltól?” Mindig köszönd meg az étkezést: „Köszönöm az ebédet (vacsorát, stb.)!”

Társaságban senkinek se fordíts hátat. Ne tartsd a kezedet a zsebedben, különösen akkor ne, amikor valakivel beszélsz. Mások beszélgetését fontos ok nélkül ne zavard meg.

Mondj valami kedveset, ha valakit öröm vagy bánat ért:

- születésnapon: „Isten éltesse!”
- esküvőnél: „Sok boldogságot kívánok!”
- gyerek születésekor, személyes sikernél: „Gratulálok! Nagyon örülök!”
- betegség esetén: „Jobbulást kívánok!”
- gyásznál: „Együttérzek veled!”

Tulajdonképpen nem is az a fontos, hogy mit mondasz, hanem az, hogy őszintén meg tudjad osztani mások örömét, bánatát.

„Ahány ház, annyi szokás.” Különböző országokban különféle szokások vannak. Vannak magyar szokások, amelyek mások, mint abban az országban, ahol élsz. Más népek szokásai is különbözhetnek azoktól, amelyeket már ismersz. Ne neved ki senkit azért, mert valamit másképp tesz vagy mond, mint ahogy megszoktad.

Ha ismered a körülötted élők szokásait, nem fordul elő olyan könnyen, hogy megbántasz valakit. Ellenkezőleg: örömet szerezhetsz, ha betartod a formákat.

Ügyelj a szép beszédre. Ne keverd a nyelveket! Vannak olyan magyar szavak, amelyek más nyelven nevetségesek vagy illetlenek. Ez fordítva is fennáll. Vannak idegen szavak, amelyek magyarban hatnak rosszul.

Beszélgessetek az őrben az udvariasság szabályairól: hogyan beszéljünk felnőttel, gyerekkel. Milyen szokások különbözőek magyarok és mások között? Vidám bemutatót is tarthattok. Előadhatjátok például, hogy mi történik akkor, amikor valaki nem ismeri az udvariasság szabályait.

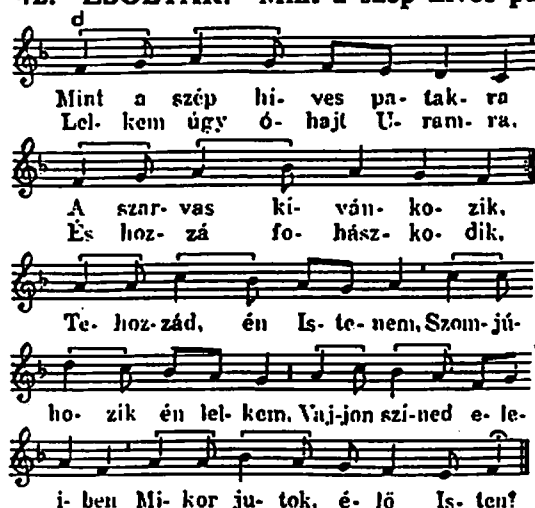

EGYHÁZI ÉNEKEK

Magyar cserkész vagy. Illő, hogy magyar nyelvű istentiszteleten tevékenyen részt végy. Két szép egyházi éneket találsz itt. Tanuld meg mindkettőt, hogy cserkéztestvéreiddel együtt énekelhesd.

Protestáns ének

42. ZSOLTÁR: Mint a szép hűves patakra

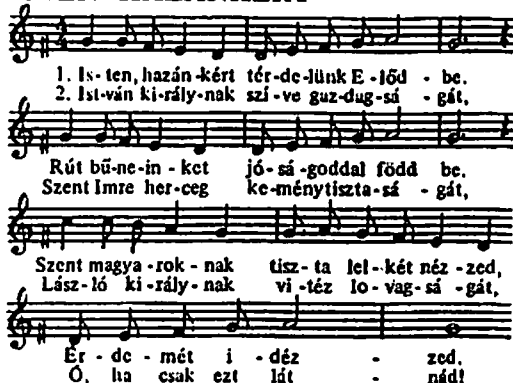

Mint a szép hi- ves pa- tak- ra
 Lel- kem úgy ó- hajt U- ram- ra.
 A szár- vas ki- ván- ko- zik,
 És hoz- zá fo- hász- ko- dik,
 Te. hoz- zád, én Is- te- nem, Szom- jú-
 ho- zik én lel- kem, Vaj- jon szí- ned e- le-
 i- ben Mi- kor ju- tok, é- lő Is- ten?

Könnyhullatásim énnékem
 Kenyerem éjjel-nappal,
 Midőn azt kérdik éntőlem:
 Hol Istened, kit vártál?
 Ezen lelkeim kiontom,
 És házadat óhajtom,
 Hol a hűvek seregében
 Örvendek szép éneklésben.

Katolikus ének

ISTEN HAZÁNKÉRT

1. Is- ten, hazán- kért tér- de- jünk E- lőd - be.
 2. Ist- ván ki- rály- nak szí- ve guz- dug- sá - gát,
 Rút bű- ne- in - ket jó- sá- goddal főd- d be.
 Szent Imre her- ceg ke- mény- tiszta- sá - gát,
 Szent maga- rok - nak tisz- ta lel- két néz - zed,
 László ki- rály- nak vi- téz lo- vag- sá - gát,
 Er - de - mét i - déz - zed,
 Ó, ha csak ezt lát - nád!

Szent Erzsébetből hős szeretet árad.
 Margit imái vezekelve szállnak.
 Minket hiába, Uram ne sirasson
 Áldott Boldogasszony.

Ránk bűnösökre minden verés ráfér,
 De könyörögnek ők tépett hazánkért.
 Hadd legyünk mi is tiszták, hősök,
 szentek:

Hazánkat fgy mentsd meg!

SZÓZAT

A Himnusz mellett másik nemzeti imádságunk a Szózat. Vörösmarty Mihály írta, Egressy Béni zenésítette meg a XIX. század első felében. Tanuld meg az első két versszakot, hogy fejből is elmondhasd.

Hazádnak rendületlenül
Légy híve, óh magyar;
Bölcsöd az s majdan sírod is
Mely ápol s eltakar.

Az nem lehet, hogy annyi szív
Hiába onta vért,
S keservben annyi hű kebel
Szakadt meg a honért.

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely:
Áldjon vagy verjen sors keze,
Itt élned, halnod kell.

Az nem lehet, hogy ész, erő
És oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak
Egy átoksúly alatt.

Ez a föld, melyen annyiszor
Apáid vére folyt;
Ez, melyhez minden szent nevet
Egy ezredév csatolt.

Még jőni kell, még jőni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százvezrek ajakán.

Itt küzdenek honért a hős
Árpádnak hadai;
Itt törtek össze rabigát
Hunyadnak karjai.

Vagy jőni fog, ha jőni kell,
A nagyszerű halál,
Hol a temetkezés fölött
Egy ország vérben áll.

Szabadság! Itten hordozák
Véres zászlóidat,
S elhunytanak legjobbjaink
A hosszú harc alatt.

S a sírt, hol nemzet sülyyed el,
Népek veszik körül,
S az ember millióinak
Szemében gyászkönny ül.

És annyi balszerencse közt,
Oly sok viszály után,
Megfogyva bár, de törve nem,
Él nemzet e hazán.

Légy híve rendületlenül
Hazádnak, óh magyar:
Ez éltetőd, s ha elbukál,
Hantjával ez takar.

S népek hazája, nagy világ!
Hozzád bátran kiált:
„Egy ezredévi szenvedés
Kér éltet vagy halált!”

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon, vagy verjen sors keze:
Itt élned, halnod kell.

NEMZETI ÜNNEPEK

Minden nemzetnek vannak nagy ünnepei. Ezeken fontos eseményekről vagy személyekről emlékezünk meg. Az egész nemzet együtt ünnepel, azért hívjuk nemzeti ünnepnek. Vannak olyan nemzeti ünnepeink, amelyeken örülünk: egy szép esemény vagy győzelem évfordulóján. Vannak olyanok is, amelyeken szomorú eseményre emlékezünk. Akár szomorú, akár örömteli volt, mindig nagy változást jelentett a nemzet életében, ezért ünnepeljük meg.

AUGUSZTUS 20. Szent István napja

Ezen a napon az első magyar királyra emlékezünk. Szent István tette a magyarokat kereszténnyé. 1001-ben koronázták meg a pápától kapott koronával. Így lett Magyarország az európai keresztény országok egyike. Szent István a keresztény valláson kívül az európai életformát (földművelés, ipar, városok építése, állami igazgatás) és kultúrát is meghonosította Magyarországon. Törvényeivel erős gazdasági és politikai alapot teremtett. Magyarország jelentős európai hatalommá vált. Szent István napját a XI. századtól kezdve ünnepeljük. Ma is állami nemzeti ünnep.

MÁRCIUS 15. Az 1848–49-es szabadságharc

Ez a nap a szabadság és a magyar ifjúság ünnepe. 1848. március 15-én kitört a forradalom. Magyarországon ekkor már több száz éve a Habsburg királyok uralkodtak. A magyar fiatalok vissza akarták szerezni az ország függetlenségét. Tizenkét pontban foglalták össze, milyen jogokat követelnek a nemzetnek.

Amikor Petőfi Sándor a Nemzeti Múzeum lépcsőjén elszavalta a „Talpra Magyar!” kezdetű versét, az összegyűlt tömeg lelkesen szavalta vele: „A magyarok Istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!”

A Habsburgok szembeálltak a forradalommal. Küzdeni kellett a reformokért. Kossuth Lajos lelkesítő beszédeivel hívta harcba az országot.

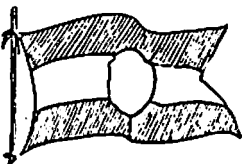
OKTÓBER 23. Az 1956-os szabadságharc

Ezen az ünnepen nem régi időkre emlékezünk, hanem Magyarország legújabb történelmére. Szüleid, nagyszüleid még átélték a nagy eseményt.

Magyarországot 1945-ben, a II. világháború végén, megszállta a Szovjetunió. Mindenki félt. Sok embert bebörtönöztek, aki nem tett semmi rosszat, csak nem értett egyet a rendszerrel. Az ország gazdasága nem a magyarok, hanem a Szovjetunió érdekeit szolgálta. Az emberek nem utazhattak külföldre, őket se látogathatta senki. A külföldre írt leveleket felbontották.

1956 október 23-án Budapest egyetemi ifjúsága 16 pontban követelte a magyar függetlenség helyreállítását. Munkások, gyermekek, írók, háziasszonyok, egyetemisták együtt emeltek barikádokat a fővárosra támadó idegen tankok elé. Szinte pusztá kézzel vonultak a páncélosok ellen. A magyar nép bátor kiállása világraszóló esemény volt. Nagy Imre miniszterelnök kihirdette Magyarország semlegességét. Követelte az összes szovjet csapat kivonulását az ország területéről. A magyarság reménykedve kezdte halottait eltemetni: áldozatuk talán nem volt hiábavaló. Az orosz tankok nemsokára újra megindultak, hogy lehengereljék a magyarokat. A szabadságharc vezetőit kivégezték.

Október 23-án fejet hajtunk a magyar hősök előtt.

VERSESFÜZET KÉSZÍTÉSE

Nagyon sok a szép magyar vers. Ha egy vers megtetszik, írd le egy füzetbe. Kedvenc verseidet biztosan újra és újra elolvasod. Versfüzetedben könnyen megtalálhatod őket. Beszéljétek meg az órsben, hogy ki melyik verset szereti és miért.

Itt van egy lista. Ezekkel kezd el a magyar versek olvasását.

Ady Endre	Kis, karácsonyi ének
Arany János	Mátyás anyja
Babits Mihály	Hold
József Attila	Altató
József Attila	Betlehemi királyok
József Attila	Mama
Petőfi Sándor	Anyám tyúkjá

Petőfi Sándor
Sík Sándor
Szabó Lőrinc
Weöres Sándor
Weöres Sándor
Weöres Sándor
Weöres Sándor

Füstbe ment terv
Cinege
Nyimikék
A tündér
Buba éneke
Galagonya
Száncsengő

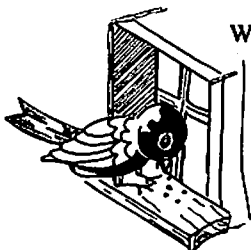
Buba éneke

Ó, ha cinke volnék,
 útra kelnék,
 hömpölygő sugárban
 énekelnék –
 minden este
 morzsára, buzára
 visszaszálnék
 anyám ablakára.

Ó, ha csillag volnék
 kerek égen,
 csorogna a földre
 sárga fényem –
 jaj de onnan
 vissza sose járnék,
 anyám nélkül
 mindig sírdogálnék.

Ó, ha szellő volnék,
 mindig fújnék,
 minden bő kabátba
 belebújnék –
 nyári éjen,
 fehér holdsütésen
 elcsitulnék
 jó anyám ölében.

Weöres Sándor

Altató

Lehúnyja kék szemét az ég,
 lehúnyja sok szemét a ház,
 dunna alatt alszik a rét –
 aludj el szépen, kis Balázs.

Lábára lehajtja fejét,
 alszik a bogár, a darázs,
 vele alszik a zümmögés –
 aludj el szépen, kis Balázs.

A villamos is aluszik,
 s míg szendereg a robogás,
 álmában csönget egy picit –
 aludj el szépen, kis Balázs.

Alszik a széken a kabát,
 szunnyadozik a szakadás,
 máma már nem hasad tovább –
 aludj el szépen, kis Balázs.

Szundít a labda meg a síp,
 az erdő, a kirándulás,
 a jó cukor is aluszik –
 aludj el szépen, kis Balázs.

A távolságot, mint üveg-
 golyót, megkapod, óriás
 leszel, csak hűnyd le kis szemed –
 aludj el szépen, kis Balázs.

Tűzoltó leszel s katona!
 Vadakat terelő juhász!
 Látod, elalszik anyuka –
 aludj el szépen, kis Balázs.

József Attila

Füstbe ment terv

Egész úton - hazafelé -
Azon gondolkodám:
Miként fogom szólítani
Rég nem látott anyám?

Mit mondok majd először is
Kedvest, szépet neki?
Midőn, mely bölcsőm ringatá,
A kart terjeszti ki.

S jutott eszembe számtalan
Szebbnél szebb gondolat,
Míg állni látszék az idő,
Bár a szekér szaladt.

S a kis szobába toppanék...
Röpiült felém anyám...
S én csüggtem ajkán...szótlánul...
Mint a gyümölcs a fán.

Petőfi Sándor

SAVALÓVERSENY

Szeretnéd, hogy mások is megismerjék kedvenc verseidet? Szeretnél az őrödnek dicsőséget szerezni? Igyekszel nem megijedni, ha idegenek előtt beszélsz? Mindezek gyakorlására jó alkalom a szavalóverseny.

Csak olyan verset szavalj, amit jól értesz és ami neked nagyon tetszik. Olvasd el többször, érezd át, mit akar a költő mondani. Csak úgy adhatod elő a verset szépen, ha beleéled magad abba, amit a vers kifejez. Hangosan olvasd, hogy a helyes hangsúlyozást gyakorold. Kérd meg szüleidet, nagyszüleidet, segítsenek a szép kiejtés elsajátításában.

MÁTYÁS KIRÁLY TÖRTÉNELMI SZEREPE

A törökök a XIII. század végétől kezdve hódító hadjáratokra indultak Európa felé. Egymás után győzték le a balkáni országokat. Magyarország több, mint száz éven keresztül megállította a törököket. A török elleni harcok leghíresebb hadvezére Hunyadi János volt. Legnagyobb győzelmét 1456-ban Nándorfehérvárnál (a mai Belgrád) aratta, ahol az ostromló törököket visszaverte. Ennek emlékére rendelte el a pápa a déli harangszót, amelyet ma is hallhatunk Európa-szerte.

Hunyadi János felesége, Szilágyi Erzsébet Vajdahunyadról igazgatta a család hatalmas birtokait. Ott nevelte fel két fiát, Lászlót és Mátyást. Különös gondja volt, hogy mindenben kiváló nevelést kapjanak: nem csak fegyverforgatásban, hanem nyelvek ismeretében, sokoldalú műveltségben, országos politikában is. Sokat tett azért, hogy fiát, Mátyást királlyá válasszák. Bölcs tanácsaival sokszor segítette a fiatal uralkodót.

Mátyás két évvel a nándorfehérvári győzelem után, 18 éves korában lett az ország királya. Ő volt Magyarország egyik legnagyobb uralkodója. Csehország és sok más ország is uralma alá tartozott. Állandó katonaságot alakított, a híres Fekete Sereget. Ezzel védte az országot a törökök ellen.

Mátyás nemcsak jó hadvezér, hanem minden iránt érdeklődő, nagyon művelt ember volt. Abban az időben Olaszország volt az európai műveltség középpontja. Mátyás jól ismerte, amit ott írtak, alkottak, és Magyarországon is elterjesztette. Budán és Visegrádon fényes palotákat építtetett, amelyeket hatalmas pompával rendezett be. Kitűnő művészeknél rendelt szobrokat, képeket. Magyar és olasz írókat, tudósokat hívott udvarába. Ő maga is sokat olvasott. Nemcsak meghallgatta tudós vendégeit, hanem beszélt, vitázott velük. Világhírű könyvtárat gyűjtött össze. Abban az időben még kézzel írták a legtöbb könyvet. Egy színesen kidíszített könyv nagy kincs volt. Mátyás budai könyvtárában több, mint 1500 gyönyörűen festett kötet volt. Ezeket Corvináknak nevezzük, a Mátyás címerének hollója után (latinul „corvus”).

Mátyás az egész országot rendben tartotta, ügyelt arra, hogy mindenki felett igazságosan bíraskodjanak. Ezért a szegény nép is szerette. Sok történetet beszéltek róla, amelyben elmesélték, mennyire pártját fogta az igazaknak és mennyire megbüntette a gonoszokat. Máiig ismerik a közmondást: „Meghalt Mátyás király, oda az igazság”.

TÖRTÉNETEK MÁTYÁS KIRÁLYRÓL

A csillagász meg a számár

Egy mosolygós májusi délután Mátyás király a szépséges Beatrix királynéval meg egynéhány nagyúr barátjával elindult a palotából sétálni.

Lépdegélnek a sok fényes lépcsőn a budai völgybe lefele. Mátyás király az égre tekint, azután odafordul az udvari csillagászhoz, mert azt is elhívta. Mindig szerette, ha valami tudományos ember van a közelében. Kérde tőle:

– Nem lesz-e vajon eső, kedves öregem?

A fehér szakállú vén csillagász felrakta a nagy szemüveget az orrára, körös-körül nézte az eget.

– Nem lesz eső, felséges király, sétálhatunk bátorsággal.

Ahogy leérnek a gyönyörű zöld mezőre, hallja ám a király, hogy elordítja magát egy szamár. Mert éppen arra legeltetett egy juhász.

Odaérnek, azt mondja a király:

– Mondjad, te juhász, miért ordít a te szamarad?

– Felséges királyom, az én szamaram, valahányszor a szavát hallatja, bőven hull az esőnek harmatja.

A király megint a csillagászhoz fordul.

– Hallod-e ezt, nagyszakállú csillagász?

– Hallom, uram, de csak azt mondom, nem lesz eső.

A szamár pedig erre még erősebben ordított.

A juhász meg szépen könyörgött:

– Fordulj vissza, felséges királyom, mert olyan csalfa idő ez a mai, mind megnyílnak az egek csatornái.

De a királyék nem hajlottak a juhász szavára, sétáltak tovább. Nem telt belé egy félóra, olyan záporosó kerekedett, mind eláztatta a drága ruhákat, még a csillagásznak a szemüvegéről is csurgott a víz.

Akkor harmadszor fordult Mátyás király a csillagászhoz, a szeme közé nevetett neki.

– Ismerd el, öregem, hogy ez szamár csillagász, mert ha a szamarat kérdeznéd, az is elismerné, hogy a csillagász szamár.

Mit ebédelt Ali bég?

Rettenetes nagy sereget vezetett a kegyetlen Ali bég a magyarok ellen.

Mátyás királynak szokása volt, hogy maga kémlelje ki az ellenség táborát, így tudta meg, hogy mi az ellenfél gyengéje. Az arcának

elváltoztatása meg ügyes öltözés dolgában olyan mester volt Mátyás, hogy színésznek is elmehetett volna, de akkor ki lett volna helyette király?

Jónak látta Mátyás, hogy Ali bég erejét, gyengeségét is kitapogassa. Felöltözött hát szegény töröknek, úgy lopakodott be az ellenség táborába. Egy zsák árpát cipelt magával, azt árulta a táborban a többi mindenféle elemózsiával, abrakkal kereskedő vándor kofa közt. A törökök nyelvét meg úgy tudta Mátyás, hogy a szava után a legjobban fülelő igazhívó se gyaníthatta a magyart.

Azzal a zsák árpával Mátyás egészen közel merészkedett a vezéri sátorhoz, ott a földön ülve kínálgatta illendő óbégatással a portékáját a bugyogós vitézeknek, azon közben szemmel tartotta az Ali bég sátorából kijövőket, meg az abba bemenőket.

Másnap pedig, miután szerencsésen visszajutott a magyar sereghez, Mátyás a maga királyi kezével ezt a levelet írta Ali bégnek:

– Hallod-e te híres Ali bég, agg eb őrzí úgy a nyáját, mint te a táborodat. Ott ültem tegnap a sátorod előtt, árpát árultam a népednek. Ha nem hiszed, azt is megmondhatom, mi volt az ebéded. Mert láttam, hogy viszik be hozzád a sátorba réz kancsóban a szorbetet, ezüst tálon a kenyeret, arany fazékban az ürühúst, még most is az orromban a szaga.

Rá is ütötte a levélre Mátyás a hollós pecsétet.

Ettől a hollótól úgy megijedt Ali bég, azon nyomban elkotródott táborostól a magyar sereg elől.

A KÁRPÁT-MEDENCE HEGYEI, VIZEI

Utaztál már repülőgépen? Ha igen, biztosan figyelted, hogy milyen aprónak tűnnek alattad a folyók, hegyek, erdők.

Végy magad elé egy térképet a Kárpát-medence hegyeivel, vizeivel. Próbáld elképzelni, hogy repülőn utazol fölötte. Az Alföldet, a síkságokat zöldnek látod, az alacsonyabb dombokat világosbarnának, a hegyeket sötétebb barnának. Minél magasabbak a valóságban, annál sötétebb színűek.

Könnyebb elképzelni, ha nem csak papíron nézed, a térképen, hanem gyurmából készítesz domborművet és azt kiszínezed.

Gyurmát magad is készíthetsz: Egy lábasba tegyél két csésze vizet. Adj hozzá két csésze lisztet, fél csésze sót, két evőkanál olajat és két

kávéskanál borkövet. Közepes lángon főzd 5–10 percig. Állandóan keverd. Amikor csomóba összeáll, kész. Borítsd ki egy tála és hagyd kihűlni. Ha nem rögtön használod, jól záró dobozba tedd el, de ne a jégsekrénybe. A domborműhöz két adag gyurma kell. Ha színes gyurmát akarsz készíteni, akkor a liszt előtt tegyél a vízbe 1–2 evőkanálnyi ételfestéket.

Dombormű készítése.

Egy körülbelül 30 × 50 cm-es keménypapír vagy deszkalap legyen az alapja. Terítsd szét rajta a gyurmát, körülbelül egy cm vastagon. A Kárpát-medence hegy- és vízrajzi térképéről másold át zsírpapírra a folyókat és hegyes vidékeket. Tedd a zsírpapírt a gyurmalemezedre és ceruzával erősen húzd meg a folyókat és a hegyek körvonalaait, úgy hogy a ceruzád kissé bemélyedjen a gyurmába. Oda, ahol dombokat vagy hegyeket akarsz készíteni, tegyél egy-egy gyurmacsomót. Kézzel nyomd le erősen, hogy odatapadjon és formáld ki a hegyeket. A folyókat karcold be egy pálcikával, a tavak helyét mélyítsd ki.

Hagyd egy-két napig száradni. Amikor a dombormű már kemény, kiszínezheted vízfestékekkel vagy temperafestékekkel úgy, ahogy a térképen látod. A nagyobb városok helyére tegyél kis piros pontokat.

Festés helyett többszínű gyurmából is készítheted a domborművet.

NÉPDALOK

Ezekkel a népdalokkal folytasd népdalfüzetedet:

Aki szép lányt akar venni	Tiszán innen, Dunán túl, 145. oldal
A malomnak nincsen köve	102 magyar népdal, 26. oldal
Arról alul kéken beborult az ég	101 magyar népdal, 100. oldal
A Vargák ablaka	102 magyar népdal, 32. oldal
Erdő mellett nem jó lakni	100 magyar játékdal, 44. oldal
Házunk előtt, kedves édesanyám	102 magyar népdal, 28. oldal
Hidló végén, palló végén	Tiszán innen, Dunán túl, 71. oldal
Két szál pünkösdrózsza	Tiszán innen, Dunán túl, 132. oldal
Sej, a tari réten	102 magyar népdal, 70. oldal
Úgy tetszik, hogy jó helyen	101 magyar népdal, 74. oldal

Tempo giusto (♩=112) Csongrád m. P. A.

1. Há-zunk e-lőt-ti, ked-ves é-des-a-nyám, van egy magas
e-per-fa. A- lá ál-lok, ked-ves é-des-a-nyám, hogy ne á-zzak
a-lat-ta. Csip-kés an-nak a le-ve-le, se-j de jó-sza-gú,
Egy le-gény-ért, ked-ves é-des-a-nyám, so-se le-szek szomorú.

EGÉSZSÉGÜGYI SZABÁLYOK

A betegség elleni harcban legjobb barátod a friss levegő. Járj minél többet a szabadban. Lakásodat szellőztess minél többet. Aludj nyitott ablak mellett.

A napfény és a világosság egészséged őrei. Minél több napot kap szobád, annál egészségesebb.

Kutyának, macskának, madárnak, még ha kedvenc állataid is, nincs keresnivalója a konyha, ebédlő és az élelmiszerek közelében. Az állatok is hordoznak betegségeket.

A fejlődésben levő szervezetnek nemcsak tisztaságra, napfényre, mozgásra, jó táplálkozásra van szüksége, hanem jó sok alvásra, pihenésre is. Egy 11-12 éves lány legalább 8-9 órát aludjék, hogy szervezete biztosítsa számára a szükséges pihenést. Az éjfél előtti alvás a legfontosabb. Feküdj le idejében. Legkésőbb 9-10 órakor légy ágyban. Kelj fel korán. Ne kapkodj az öltözködéssel. A reggeli torna rendszerint a későn kelés miatt marad el. Vakáció alatt is kelj fel korán. A szünidő ne lustálkodást jelentsen, hanem szabad idő helyes felhasználását.

Egészséged ellenségei: a kevés alvás, a rossz táplálkozás, rossz ivóvíz, hulladék, nedvesség, piszok.

Barátaid: a fény, a nap, a friss levegő, a tisztaság, elegendő alvás, a jó táplálkozás.

Elemi egészségvédelmi jó tanácsok:

- Lélegzetet csak orron keresztül vedd. Így a beszívott levegő felmelegszik és a levegő szennyejét az orr megszűri.

- Ujjaidat ne nyálazd, ha pénzt számolsz vagy könyvet lapozol. Ceruzád és tollad hegyét ne rágcsáld.
- Orrodban ne turkálj, ízléstelen és egészségtelen dolog. Füleidet hagyd békén, mert fertőzést kaphatsz.
- Pattanásaidat ne nyomkodd, mert ez kelést és vérmérgezést okozhat.
- Ormyílásaidat sohase fújd ki egyszerre – csak felváltva –, mert különben könnyen orrvérzést vagy fülgyulladást kaphatsz.
- Kezeddel szádban ne babrálj.
- Étkezéskor sohase ülj le mosatlan kézzel.
- Moss fogat reggel és este.

AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS ALAPISMERETEI

A cserkész, ahol tud, segít. Sok leánycserkész van, aki ennek a törvénynek elsősegélynyújtással tesz eleget. Segélyt nyújtani, beteget ellátni csak az tud, aki ért hozzá. Soha ne feledd: feladatod nem a kezelés, hanem a segélynyújtás. Nem vagy orvos. Célod nem a baj meggyógyítása, hanem nagyobb bajok megelőzése.

Leggyakoribb baleset kiránduláson vagy táborban, hogy valaki megvágja magát vagy felhorzsolja a bőrét. Ez esetben legfontosabb a szennyeződés és az erős vérzés megakadályozása. Enyhe vérzés nem árt, mert eltávolítja a sebbe került piszkot. A sebet jól tisztítsd meg, környékét kend be fertőtlenítő szerrel. Ezután láss

a kötözéshez. Fontos, hogy a sebre csak csiramentes (steril) anyag kerüljön. Kezedet mosd meg, mielőtt sebet kezelsz.

Ha a seb nem nagy, elég, ha ragtapaszt teszel rá. Ügyelj arra, hogy a kibontásnál ne érs hozzá a fertőtlenített részhez! A tapasz legyen elég szoros, hogy a vérzést csökkentse, de ne ragaszd le a sebet légmentesen.

Komolyabb vagy nagyobb felületű sérülésre kötés szükséges. A fertőtlenített sebre steril pólyát tegyél. Föléje vatta kerül. Ez a szivárgó vért felfogja. Vatta nem kerülhet közvetlenül a sebre, mert beletapad. A kötést szükség esetén háromszögű kendőből, például cserkésznyakkendőből készült kötéssel rögzítsd.

A háromszögű kendő használata

A cserkésznyakkendő nem csupán egyenruhánk része. Hasznos segédeszköz lehet elsősegélynyújtásnál is. Felhasználhatod a kötés befedésére, a kötszer megerősítésére pólya helyett, törés vagy ficam esetén a végtag rögzítésére, stb. A nyakkendőt soha ne tedd magára a sebre, hanem mindig csak a steril kötés fölé.

Elsősegélydoboz

Hátizsákodból ne hiányozzék az elsősegélydoboz. Legtöbb gyógyszer-tárban megvásárolhatod. Még jobb, ha te állítod össze. Így magad határozod meg a doboz tartalmát és sokkal kevesebbe kerül.

A jól felszerelt elsősegélydoboz tartalma

- Kis csomag steril vatta.
- Két tekercs steril gézpólya. Az egyik 2 cm széles, ujjak kötözésére; a másik 4–5 cm széles, nagyobb vágás vagy horzsolás kezelésére.
- 6–8 darab nagyobb négyszögletes steril géz.
- Kis tekercs keskeny ragtapasz.
- Tompahegyű kis olló.
- Kis üveg desztillált víz vagy hidrogénperoxid. Ez utóbbi sebfertőtlenítésre és a vérzés csillapítására alkalmas.
- Kis üveg jódtinktúra vagy más fertőtlenítő szer, amit a seb körüli bőrfelületre kenünk.
- Különböző nagyságú és szélességű ragtapaszszettek.
- Kis doboz aszpirin tableta.
- Rovarcípés elleni folyadék vagy kenőcs.
- Biztosítótűk.

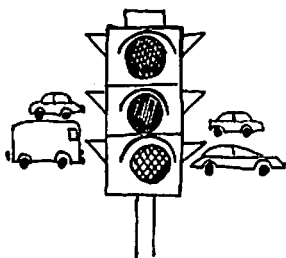
TÁJÉKOZÓDÁS A VÁROSBAN

Közlekedési szabályok

A járdán ne haladj társaiddal, barátjoddal nagy csoportban. Ne álldogáljatok többen együtt, hogy ne zavarjátok a forgalmat.

Ügyelj a közlekedési lámpára: „Allj, ha piros – várj, ha sárga – akkor menj, ha zöld a lámpa!”.

Az úttestet mindig derékszögben keresztezd. Ahol van zebrasáv, azaz gyalogátkelőhely, a jelölt vonalakon belül haladj.

Mielőtt az úttestre lépsz, nézz körül. Sohase lépj ki az útra, ha valamilyen akadály eltakarja előled a forgalmat. Mindig ott kelj át, ahol mind a két irányba látsz.

Mozgásban lévő járműről ne lépj le és ilyenre ne szállj fel. Várj, amíg teljesen megáll.

Ahol nincs járda, ott az út szélén az autóforgalommal szemben haladj. Így mindig láthatod az autókat, amelyek hozzád legközelebb haladnak, mert ezek szembe jönnek veled.

Nagyon sok ember lett már megdöntöttségéből baleset áldozata.

A város térképe és közlekedési lehetőségei

Egy várostérképen keresd meg azokat a helyeket, amelyeket ismersz. Hol közlekedhetsz egyedül? Hol a város központja? Melyek a város főútjai? Hol vannak földalatti, villamos- és autóbuszvonalak?

Kitűnő őrsi játékokra is alkalmas a város térképe.

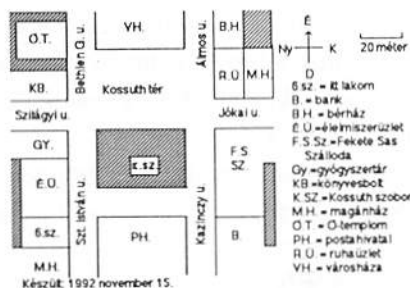
A következő játékot akkor játsszátok, amikor már jól ismeritek a térképet. Az egyik játékos megnevezi a város két pontját. Az első a kiinduló pont, a második a cél. A többi játékos megpróbálja emlékezetből lerajzolni, hogy milyen útvonalon és milyen járművel lehet a legkönnyebben és leggyorsabban a kiinduló pontról a célhoz jutni. Aki a legpontosabban válaszol, az vezeti a következő játszmat.

Te is találj ki őrsoddal ilyen játékokat.

Lakásod környéke

A szemfüles cserkész jól ismeri mindennap látott környezetét. Ha megkérdezzük, tudjál felvilágosítást adni: hol van a legközelebbi orvos, gyógyszertár, kórház, rendőrség, tűzoltóság, autóbusz- vagy villamos-megálló, postahivatal, fontosabb üzletek, áruházak, bevásárló központok. Ismerd legalább a legközelebbi utcák nevét, melyiknek a sarkán van tűzoltó-jelző készülék és mikor, hol szabad gépkocsival parkolni.

Tervszerűen térképezd fel környéketek utcáit. Jelöld meg, hogy az előbb felsoroltak közül mit, hol lehet megtalálni. Az utca első és utolsó házába írd be a házszámot is. Majd színes ceruzával írd oda annak kezdőbetűjét, ami ott található. Például. O – orvos, R – rendőrség,

K – kórház, stb. A térkép aljára jegyezd fel, mikor készítetted. Jelezd az északi irányt és a méretarányt. Add meg címedet.

Figyeld meg az utca életét. Jegyezd meg, hogy az autóbusz, villamos, vonat milyen időközönként jár. Mikor jön a postás, a szemetes. Milyen gyakori a rendőrorjárat, mikor van csúcsforgalom. Ezekkel valamikor biztosan segíthetsz valakinek. Külön gondod legyen a lakásod környékén, utcán játszadozó kisgyermekre. Ha forgalmas utcán akarnak átmenni, kísérd át őket. Ha eltévedtek, kísérd őket haza. Szeretettel törődj velük.

MEGFIGYELÉS

Az élet sok-sok perce elmúlik anélkül, hogy később érdekes vagy fontos lenne. Mégis akadnak pillanatok, amelyek igen fontosak lehetnek később. Ha nem jegyzed meg pontosan, ami történt, sokat veszíthetsz. A cserkész pedig különösképpen törekszik, hogy növelje emberi értékeit. Gazdagabb leszel, ha nem szaladsz el az élet, a természet számtalan érdekessége, szépsége mellett.

Most csak az a kérdés, hogy mit figyelj meg. Egyszerű a válasz. Mindent, ami körülötted van. Ez persze egyszerre nem megy. Sok gyakorlat, türelem és főként rendszeresség kell hozzá. Először csak azokra a dolgokra figyelj, amelyek különösen érdekelnek.

Harold Soames, egy angol úr, sokat utazott. Gyakran magával vitte leányát, Olave-t is. Egy ilyen tengeri út alkalmából Olave megtudta, hogy ugyanazon a hajón utazik Mafeking híres

védője, Robert Baden Powell tábornok is. Tisztelettel nézte a nagy nemzeti hőst fedélzeti sétája közben. Remélni sem merte, hogy személyesen is megismerheti. Egyik nap azonban egy közös ismerős bemutatta őket egymásnak. B.-P., mikor Olave-t meglátta, összevonta a szemöldökét és így szólt: „Már láttam egyszer Londonban”. Olave azt felelte, hogy ez nem igen lehetséges, tekintve, hogy ő nem is Londonban lakik! B.-P. tovább kutatott emlékezetében. Majd megerősítette az előbb mondottakat; egy fekete kiskutyával látta Knightbridge-en egy héttel az elmúlt karácsony előtt. Olave felkiáltott. Valóban, karácsonyra Londonba mentek édesanyjával bevásárolni. B.-P.-nek igaza volt! Még a hajón eljegyezték egymást, és a fekete kutyás kislányból a világ Főcserkésznöje lett.

Növények. Válassz ki egy fát vagy bokrot lakásotok közelében. Figyeld tavasztól kezdve, amikor az első kis rügyek megjelennek rajta. Vajon hány nap múlva látszanak a kis bolyhos levelek, bimbók, virágok? Kövesd növekedésüket. A növény nem mozdul el, mindig „barátkozhatsz” vele, amikor csak kedved tartja.

Állatok. A természetben szabadon élő állatok megfigyelése már sokkal nehezebb. Jóval több türelmet, időt és ügyességet kíván.

Madárfészkekkel kezdheted. Figyeld a madárszülők serénykedését fészük építésében. Figyeld a kismadarak fejlődését, az első szárnypróbálgatásokat. Vigyázz, ne riaszd meg őket tolakodással.

Városban különösen a galambok, verebek szokásait, életét ismerheted meg. Kiránduláson, táborban az őzek, szarvasok ivóhelyét keresheted. Óvatosan, szélmentén elhelyezkedve, megnézheted játékuikat is. Ha igazán nyitott szemmel jársz, meglátod, hányféle élőlény van környezetedben.

Mindegyiknek megvan a kis világa, a maga szokásaival, törvényeivel. Megfigyelésükkel igazi szépséget, mély örömet kapsz ajándékba türelmed fejében.

Emberék. Sokan naponta elmennek embertársaik mellett úgy, hogy látják, de nem veszik észre őket. Pedig a jó emberismeret életünk egyik legnagyobb segítőtársa. Megfigyeléseidet óvatosan végezd, mert ha észreveszik, kellemetlenné válhat.

Az öltözet sokat mond. Sokszor elárulja a gondokat és sokszor kifejezi embertársunk belső tulajdonságait is.

A járásmód igen különböző lehet. Foglalkozás szerint változik. A hajósemer önkéntelenül szélesebben lép, mintha a szárazföldön is a hajó ingadozását akarná ellensúlyozni. Az ideges ember gyors, apró léptei, a földművelő lassú mozgása, a katona feszes, egyenes tartása könnyen felismerhetőek.

A kéz, arcvonások, beszédmodor, mozdulatok segítenek a megfigyelésben.

Mindennapi ismerősök

Talán már feltűnt neked, hogy sokan vannak a környéken, akikkel mindennap találkozol: A postás, aki a leveleket hozza. Hányszor lested már te is. Ő hozza a hírt, rokonoktól, talán aótávol élő testvéredtől. Hozzánk tartozik, munkájával sok-sok örömet szerez nekünk.

A rendőr, aki biztonságunkra vigyáz éjjel-nappal. Amíg mi az igazak álmát alusszuk, sokszor esős, szeles, zimankós éjszakában, ő ügyel a rendre. Ugye megérdemel egy barátságos köszöntést?

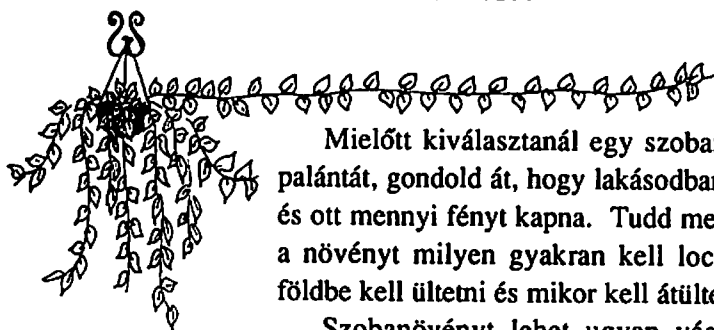
Azután a fűszeres, a pék, az újságárus és a többiek... Nekik is jól esik, ha barátságosak vagyunk, rájuk mosolygunk.

Nem is olyan régen – nagyszüleitek gyermekkorában – a falvakban, kisvárosokban az emberek mind ismerték egymást. Ha találkoztak, igaz szeretettel hangzott el ajkukról az „Adjon Isten jó napot”. Mindenkinek volt a másikhoz egy barátságos szava, mosolya.

Mennyivel sivárabb a nagyvárosi élet. Az utcákon egymást taszigálja a rohanó tömeg és a régi barátságos köszöntés helyett csak az egymásba ütközött emberek rekedt mormogása, esetleg gorombaságai hallhatók.

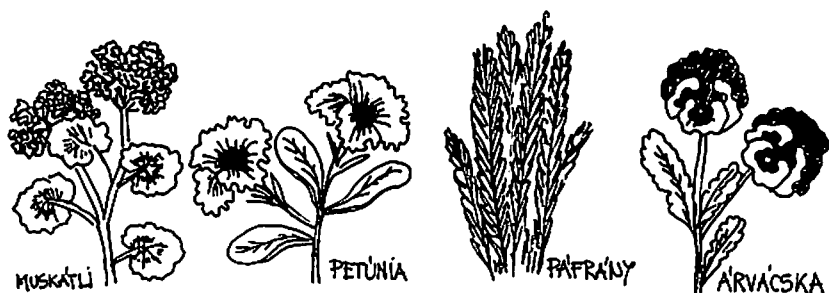
Emlékszel még a kisleánycserkész jelmondatra? „Visszamosolyogni mindenre, visszamosolyogni az Istenre”. Légy figyelmes és barátságos, mosolyogj embertársaidra, és meglátod, ők is visszamosolyognak majd rád.

SZOBANÖVÉNY VAGY PALÁNTA GONDOZÁSA

Mielőtt kiválasztanál egy szobanövényt vagy palántát, gondold át, hogy lakásodban hová tennéd és ott mennyi fényt kapna. Tudd meg azt is, hogy a növényt milyen gyakran kell locsolni, milyen földbe kell ültetni és mikor kell átültetni.

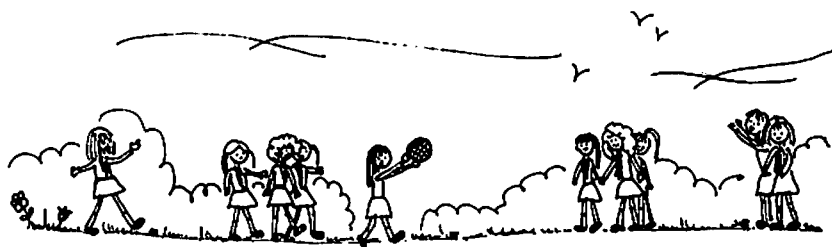
Szobanövényt lehet ugyan vásárolni is, de sokkal érdekesebb egy fejlett növényről levágott levélből vagy kis ágból vízben gyökereztetni, vagy egy érett növény magját elültetni. A gyökereztetett vagy magról kelt kis növényt palántának nevezzük. Melegágóban nevelik, amíg elég erős ahhoz, hogy a szabadba ültessék. A palántát akkor ültess el, ha a gyökerei legalább 2-3 centiméter hosszúak.

Ha palántát akarsz kiültetni, vedd figyelembe, hogy a kert melyik részébe kerülne és hogy ott teljes napot, félárnyéket vagy teljes árnyéket kapna-e. Nézd meg azt is, hogy milyen a föld: homokos, agyagos, köves, vagy pedig sok humuszt tartalmazó termőföld. Olyan palántát válassz, amely kertedben meg tud élni. Kérdezd meg, hogy a palánta igényel-e különös ápolást: a paradicsomot például karóhoz kell kötni.

Tűző napon nem jó locsolni, mert a víz megégeti a leveleket. A locsolást a reggeli vagy esti hűvös órákban végezd. A növényeket elég messze ültess egymástól, hogy amikor megnőnek, ne zavarják egymást.

Kerted hulladékait – leveleket, levágott fűvet, stb. – ne tedd a szemétkébe. Kerted egyik félreeső sarkában készíts komposzt (humusz)-dombot. Közele kerteszetben vásárolj olcsón kapható talajbaktérium pasztillákat. Oltsd be a komposzt-dombot talajbaktériumokkal. Ezek meggyorsítják a növényi hulladékok erjedését. A dombot minden nap locsold. A talajbaktériumok nedvességet és oxigént igényelnek. Ezért hetente egyszer lazítsd meg, rázd fel a hulladékcsomót, hogy jól átjárja a levegő. Körülbelül hat hét alatt szép fekete humusszá érnek a hulladékok. A humusszal kerted talajának minőségét nagyszerűen feljavíthatod. Növényeid egészségesebbek, sokkal szebbek lesznek. Városod, országod szépségéhez, környezetvédelméhez is hozzájárulsz, mert csökkentet a szemétmennyiséget.

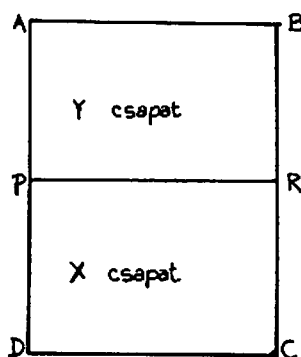

LABDAJÁTÉK

Nemzetesdi

Szabadtéri labdajáték, csapatonként 8-16 játékos játszhatja. A játéktér a résztvevők számától függően kb. 10×6 méter.

Válasszatok két csapatot. A csapatok egymással szemben szétszórta helyezkednek el a játéktéren. Mindegyik csapat választ egy „szellemet”. A „szellemek” a pályán kívül, az ellencsapat mögött helyezkednek el. Ez a „szellemország”.

Y "szellem"
Y "halottak"

Kisorsoljátok, hogy melyik csapat kezdjen.

A kezdőcsapat egyik tagja és a szellem háromszor egymásnak dobja a labdát. A negyedik dobástól kezdve megpróbálhatják, hogy valakit eltaláljanak az ellenséges csapatból.

Ha a labda valakit megérint és földreesik, az illető „halott” és hátravonul a „szelleméhez”. Ha a dobás talál ugyan, de az illető elkapja, az ő csapatáé lesz a labda, és megfordul a támadás.

Ha a labda valakit eltalál, de földreesése előtt másvalaki elkapja és nem ejti el, az eltalált személy nem „hal meg”.

Ha a labda több személyt talál el és aztán a földre esik, mindegyik személy „meghal”.

Ha a labda az X csapatnál van és az AP vagy BR vonalon át repül ki a pályáról, az X csapatnál marad.

Ha a labda az X csapatnál van és a PD vagy RC vonalak között repül vagy gurul ki a pályáról, a másik csapathoz kerül.

A kilőtt játékos „halott”, nem állíthatja meg a labdát.

A „halott” „feltámadhat”, ha egy ellenfelet kiüt.

Amikor mindegyik játékos „halott” egy csapatban, a „szellem” lép be a pályára. A „szellemnek” három élete van.

Ha csapatából az egyik „halott” „feltámad”, a „szellem” visszavonul „szellemországba” a megmaradt életeivel.

Ha a szellem mind a három életét elvesztette, vége a játéknak és a másik csapat nyer.

Az Egri nők próba követelményei

Megtanulod, végrehajtod, ha kell, megmagyarázod az alábbi követelményeket.

1. Az összejövetel és étkezés imái. Miatyánk.
2. Tiszta magyar beszéd.
3. Órsi takarékoság.
4. Egy héten keresztül végzett házi munka. Beszámoló az otthon végzett munkáról.
5. Magyar nagyasszonyok.
6. Magyar könyv olvasása.
7. Olvasóverseny.
8. Törökvilág Magyarországon: végvári harcok, az ország népének élete.
9. Tíz földrajzi népdal.
10. Egy karikázó.
11. Vallásos ünnepek népszokásai. Írott tojás készítése.
12. Egyszerű ételek elkészítése.
13. Tájékozódás a nap és a csillagok szerint.
14. Nyomolvasás. Nyomöntés.
15. Az ország állatvilága.
16. Háziállatok gondozása.
17. Kerékpár-kirándulás. A felszerelés gondozása.
18. Horgolt ajándék készítése.
19. Az Egri nők próba követelményei.

Temesvár bevétele után Ahmed basa nemsokára Szolnok vára alá vezette seregét. Drégely eleste után Ali budai basa is ide érkezett.

Szolnok alól Eger várához vonult a két török vezér. Itt azonban emberükre találtak. Eger kapitánya, Dobó István alvezéreivel együtt megerősítette a várat. Jól ellátta a védőket puskaporral és élelmiszerrel. Ali budai basa elbizakodottságában hitvány akolnak csúfolta Eger várát s Ahmeddel együtt megadásra szólította fel a várbelieket.

A vár megadásáról szóló felhívást Dobó válasza se méltatta. Tudta, hogy Egertől függ a maradék ország sorsa. Ha Eger elesik, az apró várakat lerázza a török, mint érett diót a fáról.

Az ostrom előtt Dobó István összehívta tisztjeit. „A falak ereje nem a kőben, hanem a védők lelkében van... Nekem férfiak kellene... Inkább kevés oroszán, mint sok nyúl”, mondta. Megeskette őket, hogy vérüket és életüket a hazáért és királyért, a vár védelmére szentelik. Dobó bizton hitte, hogy „Isten Eger vára fölé nyújtja a kezét, és azt mondja a pogánynak: Eddig és ne tovább!”

Férfiak, asszonyok és leányok vetélkedve álltak ki a vár falaira, hogy az ostromló törököket visszaűzzék. Bornemissza Gergely alkapitány saját találmányú tűzszerekkel rémítette őket.

A magyarok vitézsége és kitartása lassanként annyira elcsüggesztette a babonás janicsárokat, hogy a sikertelen roham után már alig lehetett őket támadásra vinni.

A végső támadás napján Eger várában délelőtt 10 órakor gyülekezőt fújt a trombitás, a vár népe egybesereglett... A ministráló fiú csengetett. A pap fölemelte a szentséget. Mind letérdeltek és lehajtott fejjel hallgatták, amint az agg pap a föloldozás szavait rebegte.

A szertartás végeztével Dobó felállt egy kőre és így szólt:

– Isten után nekem van szavam hozzátok! Ezelőtt harmincnégy nappal megesküdtünk, hogy a várat meg nem adjuk. Eskünket megálltuk. Úgy dacolt a vár eddig az ostrommal, mint tenger viharával a benne álló kőszikla. Most az utolsó próba következik. Az Istent hívtuk segítségül. Büntelen lélekkel, halálra készen kell küzdenünk a vár

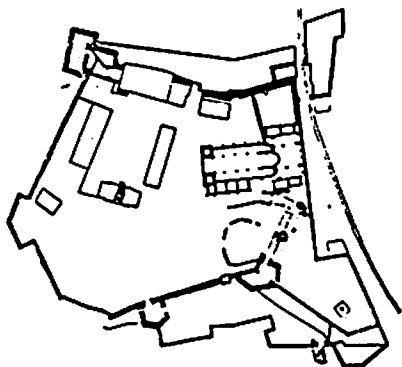
és hazánk megmaradásáért! Példátlan az a küzdelem, amellyel eddig megtartottuk a várat, s példátlan az a gyalázat, amely itt a törököt eddig is érte. Bízom fegyvereinkben, bízom lelkünk erejében, bízom Szűz Máriában, aki Magyarország patrónája, bízom Szent István királyban, akinek a lelke mindig a magyar nemzettel van, és legjobban bízom magában az Istenben! Induljunk, testvéreim!

Megperdült a dob, és megharsant a trombita... Déltájban megdördültek a török ágyúk s felzendült a két török tábori zenekar hangja. A levegő megtelt füsttel és megreszketett az Allah akbár kiáltástól... Az asszonyok forralták a vizet, a szurkot, az ólmot. Hordták sebesen, amelyik forrt, adták a katonáknak.

A török mindegyre nagyobb tömegben tört fel a bástyán. Az asszonyok is ott forogtak már. A katonák a viaskodásban nem vették már át az égő szurkot, a követ, az ólmot, hát felhordták maguk az asszonyok a füstben, a porban, a lángban és lezúdították a felkapaszkodó törökökre.

Az asszonyok mind felragadták a heverő fegyvereket, s ádáz-dühösen, vércsevisongással viaskodtak a törökkel. A kendőjük leesett. A hajuk

kibomlott. Szoknyájuk ide-oda csavarodott a küzdelemben. De ők nem gondoltak immár asszonyi voltukra: rikoltozva estek a töröknek. Kardjuk nem fogott fel semmi csapást. Ami rájuk hullt, az övék. De amit ők adtak, az meg a töröké.

Egy asszonyt egy golyó mellben talált. Elbukott. „Jó anyám!” – kiáltotta egy pirosszoknyás leány. De nem borult az anyjára, hanem előbb felkapta a követ, amit az elejtett, és lezúdította ugyanott, ahol az anyja akarta. A kő két törököt sújtott agyon. Csak amikor ezt látta, fordult vissza az anyjához és felölelte, lecipelte az állás lépcsőin...

A borzalmas ostromra háromnap halothordás következett.

A várban is nagy volt a veszteség.

Márton pap az ostrom után való délelőtti háromszáz halott fölött énekelte az „Absolve, Domine”-t.

Harmadnapra már nem ágyúszóra virradtak. A sátorok még ott fehérlettek a halmokon, hegyoldalakon, de törököt nem lehetett látni.

– Elmentek, elmentek! – hangzott az öröm riadása a várban. A török csakugyan megszökött.

Az egyik vitéz elmondta, hogy a basák még egy ostromot akartak, de a janicsárok, mikor ezt tudatták velük, a basák sátora elé csapkodták le fegyvereiket s dühösen kiáltották: „Ha mindnyájunkat felakasztanak is, nem harcolunk tovább! Allah nincs velünk. Allah a magyarokkal van. Isten ellen nem harcolunk!”

A vitéz szavára mennyországi öröm szállotta meg a várbelieket. Az emberek táncoltak. A süvegüket a földhöz csapkodták. A török lobogókat kitűzték. Az ágyúkat kilőtték. Márton pap a mindig nála lévő kézikeresztet az égnek emelte, s örömteljes hangon kiáltotta: „Te Deum laudamus!” S térdre csuklott, földre borult, csókolta a keresztet, sírt.

A harangot kiemelték a földből. A gerendát, amelyen függött, két oszlopra tették. A harangot megkondították.

(Gárdonyi Géza nyomán)

IMÁDSÁGOK

Az Úristen ajándéka a kegyelem. Isten kegyelmében lenni annyit jelent, hogy barátja vagy az Istennek.

Az imára szüksége van lelkednek éppúgy, mint ahogy a táborozáshoz szükség van a természetre.

Ebben a fejezetben találsz imákat, amelyeket számodra írtak. Imádkozz naponta. Reggel, hogy az Úr nevével kezd a napot; este pedig mondj hálát, hogy megőrzött és vigyázott rád. Üdvözléd ez, amivel égi Atyádhoz fordulsz.

Amikor imádkozol, csak az Istenre gondold. Az Úristen a legjobb, leghűségesebb barátod. Neki mindent elmondhatsz, ő mindent megért, soha sem hagy cserben. Mindenkor melletted van; vigasztal, ha bánat ér, erőt ad, amikor csüggedsz. Fogd meg bátran a kezét!

A legfontosabb ima, amit Jézus tanított nekünk:

Miatyánk

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is.

Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek, és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól, mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké.

Ámen.

(Ökumenikus szöveg)

Étkezés előtti ima

Jöjj el, Jézus, légy vendégünk,
Áldd meg, amit adtál nekünk.

Ámen.

Étkezés utáni ima

Aki ételt, italt adott,
Annak neve legyen áldott.

Ámen.

Őrsi összejövétel előtti ima

Uram, örömmel jöttünk cserkészösszejövetelre, mert jó együtt lenni testvéreinkkel. Te légy közöttünk, hogy megértsük, elviseljük és szeressük egymást. Add, hogy figyeljünk egymásra és készek legyünk egymástól tanulni. De főképpen adj szívünkbe sok-sok megértést és szeretetet és adj erőt, hogy egymás terhét hordozhassuk.

Ámen.

Őrsi összejövétel utáni ima

Istenem, olyan különbözőek vagyunk és mégis jól megférünk egymással. A Te követésed összekapcsol minket. Hálát adunk neked, hogy tagjai lehetünk a magyar cserkészközösségnek. Add, hogy én is hozzájáruljak a jó munkához. De adj mindenekelőtt hálás szívet, amely mindenkor Téged áld a testvéri közösségért.

Ámen.

Reggeli ima a táborban

Jézusom, köszönöm, hogy az éjszaka folyamán megőriztél minden bajtól, hogy örökdíttél felettünk.

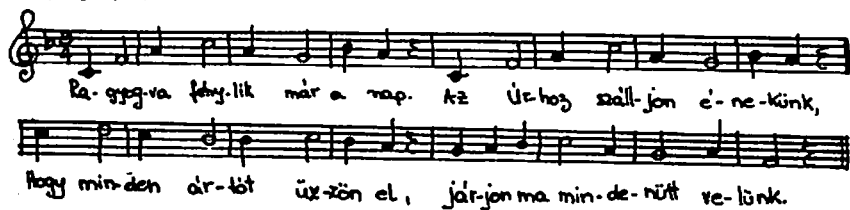
Jézusom, add, hogy lássak! Nyitott szemmel, nyitott szívvel szeretnék ma járni, hogy meglássak mindent, ami szép és jó, megtaláljam, ami az igaz, s mindig tudjam, mit miért csinálok.

Adj erőt, hogy eredményesen végezzem el a feladataimat és komolyan törekedjem a jóra. Add, hogy a rossz ne keserítsen el, a nehézség ne kedvetlenítsen el, és a sikertelenség után is tudjak újrakezdeni.

Jézusom, adj szeretetet, hogy minden cselekedetemet, az egész életemet a szeretet hassa át, mert tudom, csak így lesz örömben teljes és boldog mindannyiunk élete.

Ámen.

Marsékelten

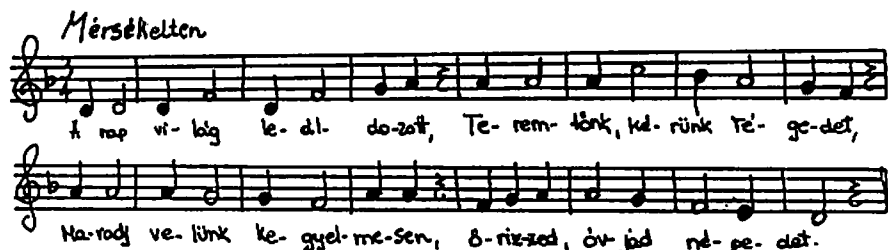
Esti ima

Itt vagyok, Uram! Köszönök mindent, ami széppel és jóval találkoztam, az örömet, ami bennem volt, és amit másokban is láttam; a szomorúságot és nehézséget, amit ma, ahogy tudtam, hordtam. Köszönöm, hogy mindig velem voltál, örömben, bánatban, jóban és rosszban soha el nem hagytál.

Bocsásd meg, amit elmulasztottam, amit rosszul csináltam, amibe belefáradtam és abbahagytam, amit szeretet nélkül csináltam. Bocsásd meg, ha észre sem vettem, amikor hibáztam. Bocsásd meg, hogy az elkövetett rossz ne válasszon el tőled, s szereteted újra áradjon rám. Megbocsátok én is annak, aki megbántott, hogy ne válasszon el bennünket a harag és sértődés, hanem legyen közöttünk újra az egymást segítő szeretet.

Adj nyugodt pihenést, jó éjszakát nekünk is, másoknak is, hogy holnap megújulva tudjunk szeretetben élni.

Ámen.

Este

A fűek ma is valamit nőttek,
és messzebb futott a patak vize.
A meggyek ma is ízesedtek,
és szalmaszálat hordott fészkebe
az ugrabugra kis veréb.
Elment a nap. Te mennyit tettél,
mit növekedtél,
miben és miképp?

Szent-Gály Kata

MAGYAR BESZÉD AZ ŐRSBEN

Akkor ismerünk egy nyelvet igazán, amikor nem csak akárhogyan, hanem szépen, színesen és érdekesen használjuk. Az érdekes, színes beszéd és a tessék-lássék beszéd között körülbelül ugyanaz a különbség, mint a pompás illatú, remek étel és az ízetlen, élvezhetetlen ennivaló között. Tisztán, érthetően beszélj magyarul. Ez nehezebb annak, aki nem magyar nyelvterületen él, mert sok szó hamarabb jut eszébe országa nyelvén. Tudatosan kell törekedned, hogy megtaláld és használd a megfelelő magyar szavakat.

Az űrs tagjai sokat segíthetnek egymásnak a magyar beszéd fejlesztésében. Figyeljétek meg, mikor csúsznak be idegen szavak a beszélgetésbe. A két fő ok: a lustaság és a fegyelmezetlenség.

Az űrs jelöljön ki egy megfigyelőt, aki feljegyzi az idegen szavakat. Az összejövétel végén számoljátok meg, hogy hány idegen szót használtatok. Állapítsátok meg, hogy milyen témákról nehéz magyarul beszélni és a következő összejövételre gyűjtsetek ezekre vonatkozó szavakat. Az összejövételt osszátok fel 5–10 perces szakaszokra és jutalmazzatok meg magatokat azokért az időszakokért, amikor csak magyarul beszéltek. Találjátok ki olyan jutalmakat, amelyeknek az egész űrs együtt örülhet. Ahogy javul a magyar beszéd, növeljétek egy-egy szakasz időtartamát.

Ha figyelmetlenségből keveritek a nyelveket, másféle gyakorlatokat találjátok ki. Először is, **vegyétek észre**, amikor nem magyar szót használtok. Ehhez megint nagyon fontos az űrsi megfigyelő. Amint nem magyar szó hangzik el, szóljon közbe és állítsa meg a beszélgetést. A beszélgetés úgy folytatódjék, hogy a hibázó magyarul megismétli, amit mondott. A játék akkor eredményes, ha összejövétel után is magyarul beszéltek.

ŐRSI TAKARÉKOSSÁG

Tűzzetek ki célt, amire az űrs pénzt felhasználjátok. Néhány példa: űrsi felszerelés kiegészítése, közös szórakozások, kirándulások költségeinek fedezése, mások megsegítése. Jól gondoljátok meg, hogy mire fordítjátok a pénzt!

Sokkal nehezebb a pénzt gyűjteni, mint elkölteni. Az őr megállapodhat abban, hogy havonta mindenki befizet egy bizonyos összeget az őrsi pénztárba. Ügyeljete arra, hogy az összeg senkinek se jelentsen túl nagy megterhelést!

Pénztáratokat úgy is gyarapíthatjátok, hogy az őr munkát vállal. Például megszervezhetitek, hogy szabadidőtkben fiatalabb gyerekekre felügyeltek. Meghirdethetitek iskolában, egyházaknál. Egy magyar lánycsapat úgy szerzett pénzt, hogy egy nagyváros új telefonkönyveinek széthordását vállalta el. Parancsnokuk autójával elszállított egy-egy rakomány könyvet a nagyobb épületek elé. Ott a lányok átvették a könyveket és széthordták az irodaépületekben, bérházakban. Fontos volt a gyorsaság, mert az autóval nem lehetett sokáig várakozni a belváros forgalmában. Ezért pontos haditerv alapján dolgoztak: ki melyik emeletet vállalja és hogyan juttatják helyükre a könyveket.

HÁZI MUNKA

Nagy segítségére lehetsz szüleidnek, ha házi munkákat végzel. Vállalhatsz takarítást, asztalterítést és leszedést, mosogatást, kerti munkát (fűvágást, öntözést, gyomlálást, száraz levelek összeszedését), hóeltakarítást, bevásárlást.

Kérdezd meg szüleidtől, hogy melyik munka elvégzése jelent nagyobb segítséget számukra. Elsőnek mindig ott van a **takarítás**.

Ha a takarításhoz kezdesz, először is az ablakot nyisd ki és porszívózd ki a szobát. Mielőtt porszívót használnál, tanuld meg kezelését. Jegyezd meg, hogy melyik keféit használják a padlón, a szőnyegen, a bútoron. Figyeld, mikor telik meg a porgyűjtő zsák. Használatnál gondosan ügyelj, a porszívó ne ütközzék bele a bútorokba. Ha a padlóval elkészültél, a szőnyeget, bútort tedd vissza

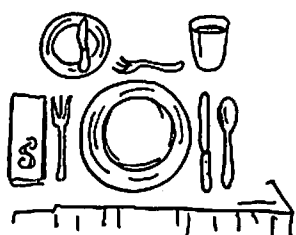
helyére és fogj a portörölgetéshez. Alapos munkát végezz, a lámpa, a könyvespolc, a kis terítők alja, az apró tárgyak, képkeretek is ragyogjanak a tisztaságtól.

A fürdőszobában először a fürdőkádat, mosdókagylót, WC-t vedd kezelés alá, tisztítópor vagy folyadék segítségével. Utána mosd le a csempefalat. Legutoljára hagyd a tükröket és a padlót. A fürdőszoba padlóját szappanos vízzel mosd fel. A legtöbb fürdőszobában kis üvegpolcon vagy tükrös faliszekrényben vannak a különböző üvegek, tubusok. Ez a polc vagy szekrényke is igényli a rendet. Törődj azzal is. Roppant ízléstelen látvány a ragadós üveg, piszkos fésű és kefe, vagy a nyálkás, piszkos szappantartó.

A konyhában még gyakrabban kell padlót mosni. Sok munkát takarítasz meg, ha minden használat után letöröld a tűzhelyet tisztítóporos ruhával. Nincs kellemetlenebb munka, mint a hetek óta lerakódott ételhulladék, maradék letakarítása. Ajánlatos a konyha padlóját minden mosogatás után felsöpörni és nedves ruhával feltörölni. Állandó karbantartással sok időt nyersz.

Ha vannak otthon szobanövényeitek, a takarításkor önts nekik friss vizet.

Az asztalterítéssel is nagy segítségére lehetsz a családnak. A terítőre az étkezéshez csak azt rakd fel, ami szükséges, de abból aztán ne felejts el semmit. Jó, ha mindent kikészítesz egy tálcára, ilyen sorrendben: lapos, mély és desszertes tányér, kés, villa, kanál, kiskanál, villák és kanalak az étel kiszedéséhez, poharak, asztalkendők, só és paprika vagy borstartó, fogpiszkáló, kenyereskosár, vizeskancsó.

Minden házban más a szokás. Kérdezd meg édesanyádat, hiányzik-e még valami? Középre a lapos és mélytányért tedd; fölültre a desszertes kanalat vagy villát, balra a villát, jobbra a kést és a leveses kanalat. A poharat jobb, a kenyeres tányért bal oldalon az evőeszköz fölé helyezd.

A használt tányért, evőeszközt minden fogás után szedd össze. Ha szükséges, adj helyette tisztát. Ebéd után először a tányérokat, az evőeszközt és a poharakat szedd tálcára és vidd ki, majd a többi – sótartót, asztalkendőket stb. – vidd helyére. Végül az asztalterítőt fogd össze a négy sarkánál, hogy ne essék morzsa a földre. A megmaradt kenyérszeleteket csomagold be, hogy ne száradjanak ki. A még elfogyasztható maradék ételt tedd tiszta tálba, fedd le, és helyezd a jég szekrénybe.

Ezután fogj a **mosogatáshoz**. Először a poharakat, az evőeszközt, majd a porcelánedényt, végül a tálakat és a főzőedényeket mosogasd el. Ha mosogatógépetek van, figyeld meg, szüleid hogyan helyezik el az edényeket. Minden gépnek megvan a saját elosztása, amellyel legjobban és legtöbbet lehet mosogatni. Akár kézzel mosogatsz, akár mosogatógépbe teszed a piszkos edényeket, a tányérokra levő maradékot előbb kapard össze és dobd a szemétkébe, mielőtt a mosogató kagylóba tennéd. Amint az edény megszáradt, tedd a helyére. Semmit ne hagyj szanaszét a konyhában. Ne felejtse el a tűzhelyet is letisztítani. A mosogatóruhát, szivacsot is öblítsd ki.

A szemetet vidd ki a konyhából a szemétkébe vagy szemétkébe. Válogasd külön az újra felhasználható anyagokat, például az újságpapírt, üvegeket.

Végül pedig söpörd vagy töröld fel a padlót és már kész is vagy.

A házimunkák fontos része a **főzés**. Ebben is segíthetsz! Néhány egyszerűbb étel elkészítését megtalálod ebben a próbában. Próbáld ki őket.

Valószínűleg eddig is segítettél szüleidnek. De a lényeg most az, hogy egy héten keresztül végezd azt a munkát, amelyre vállalkoztál, akármennyire sok a leckéd, vagy jó műsor van a televízióban.

Amit elvállaltál, végezd kedvesen, jókedvűen. A kelletlenül végzett munka csak bosszankodást okoz, a mosolygó segítség viszont mindenki számára örömet jelent.

Segíts rendszeresen! Szüleidet csak akkor tehermentesíted, ha rendszeresen számíthatnak rád.

MAGYAR NAGYASSZONYOK

A magyar leánycserkész-csapatokat olyan asszonyokról nevezzük el, akik történelmünk során példaadó életükkel nagy szolgálatot tettek a magyar nemzetnek. Annyira tiszteljük őket, hogy régi szóval nagyasszonyoknak nevezzük őket. Ilyen asszony volt Szilágyi Erzsébet, akiről már hallottál. Ismerd meg három másik nagyasszony életét is.

Rozgonyiné Szentgyörgyi Cicelle

A magyar asszonyok nem csak Eger ostrománál vették ki a részüket a törökök elleni harcokból. Több mint száz évvel korábban, a XV. század elején, a törökök a Duna mellett fekvő Galambóc várát ostromolták. Itt harcolt férje mellett Rozgonyiné is. A törökök minden oldalról körülfogták a várat, a Duna felől pedig hajókkal próbálták elfoglalni. A magyarok is hajókról támadtak rájuk. A törökök bekerítették Zsigmond királyt és majdnem elfogták, csak Rozgonyiné hősiessége mentette meg, aki a saját maga által vezetett csónakkal szabadította ki szorult helyzetéből.

Lorántffy Zsuzsánna

Sok magyar fiatalnak adott alkalmat tanulásra. Ő alapította a XVI. században a sárospataki református kollégiumot, amelyik ma is Magyarország egyik legjobb iskolája. Kitűnő tanárokat hívott a kollégiumba. Támogatta a szegény diákokat. Ösztöndíjat adott a legjobb tanulóknak, hogy angol és holland egyetemeken tanulhassanak tovább.

Ő maga is igen művelt és nagyon vallásos volt. Sokat áldozott a sárospataki nyomdára, ahol számos magyar református könyvet nyomtattak.

Lorántffy Zsuzsánna I. Rákóczi György erdélyi fejedelem felesége volt. Nemcsak birtokaik vezetésében, hanem Erdély kormányzásában is segített férjének.

Zrínyi Ilona

A magyar nemzet egyik legnagyobb vezérének édesanyja. Fia, II. Rákóczi Ferenc a XVIII. század elején a magyarok első nagy szabadságharcában vezette népét a Habsburgok ellen. Zrínyi Ilona első férje, I. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelem korán meghalt. Második férje, Thököly Imre is sokat csatázott. Ezért Zrínyi Ilona maga nevelte gyermekeit. Férje akkor is hadjáratban volt, mikor Munkács várát a császáriak megtámadták. Zrínyi Ilona három évig védte a várat a labancok ellen, amit az ellenség végül is csak árulás révén foglalt el. Az osztrákok elfogták és négy évig fogságban tartották. Kicsi gyermekeit elvették tőle. Osztrákká akarták formálni őket, de Zrínyi Ilona úgy nevelte gyermekeit, hogy sohasem adták fel magyarságukat.

MAGYAR KÖNYVEK

Válassz egyet az itt felsorolt könyvek közül. Ezek nem nehezek és érdekes történeteket találsz bennük:

Bálint Ágnes	Szeleburdi család
Benedek Elek	Mesék
Fazekas Mihály	Ludas Matyi
Fekete István	Kele
Fekete István	Vuk
Gárdonyi Géza	Az én falum
Hervay Gizella	Kobak könyve
Ignác Rózsa	A hegyen-völgyön szánkázó diófa
Janikovszky Éva	Az úgy volt
Janikovszky Éva	A hét bőr
Lengyel Balázs	Volt egy golyám
Magyar Katalin	Hej, Krisztina!
Mikszáth Kálmán	A két koldusdiák
Móra Ferenc	A kincskereső kisködmön
Móra Ferenc	A rab ember fiai
Móricz Zsigmond	Pipacsok a tengeren
Petőfi Sándor	János vitéz
Szabó Magda	Tündér Lala
Török Sándor	Csilicsala csodái
Varga Katalin	Legyél te is Bonca!

OLVASÓVERSENY

Nem csak cserkészügyességekben vagy sportokban versenyezhettek, hanem abban is, hogy ki tud legjobban magyarul olvasni. Könyvolvasó versenyen kívül rendezhettek olyan versenyt is, amelyen kisebb elbeszéléseket, folyóiratokból vett cikkeket vagy verseket olvastok.

Sokféleképpen versenyezhettek. Egyik módja az, hogy kaptok egy olvasmánylistát. Az lesz a győztes, aki leghamarabb végigolvassa a kitűzött olvasmányokat és el is tudja mesélni tartalmukat. A versenynek másik fajtája az, amelyiken te magad állítasz össze egy olvasmánylistát,

érdeklődésed alapján, követve a versenyszabályokat. Kérd ki szüleid, cserkészvezetőid tanácsát. A versenyszabályok megmondják, hogy egy-egy olvasmány legalább hány oldalas legyen.

Vezess olvasónaplót! Miután elolvastál egy könyvet vagy cikket, írd be olvasónaplódba az író nevét, a könyv címét, és egész röviden a könyv vagy cikk tartalmát.

TÖRÖKVILÁG MAGYARORSZÁGON

Már olvastál Hunyadi János és Mátyás király törökök elleni harcairól. Mátyás halála után, 1526-ban a török szultán Mohácsnál legyőzte a magyar hadsereget és ezzel elkezdődött a 160 éves török hódoltság. Az ország három részre szakadt: a középső részen a törökök uralkodtak, a Felvidék és a Dunántúl egy részén az osztrák császárok, míg Erdély önálló fejedelemség lett, amelyik egyformán igyekezett védekezni a törökök és az osztrákok ellen.

Szolimán szultán világhódító tervét Magyarországon keresztül akarta véghezvinni. Terve nem sikerült, mert útjába akadt Szigetvár, amelyet hős kapitánya, Zrínyi Miklós védett. Szolimánnak százötvenezer harcosa volt, A vár védői csupán kétezerötszázan voltak. A törökök hetekig ostromolták az erősséget. Mikor Zrínyi látta, hogy nem tarthatja tovább, maradék ötszáz katonájával kirohant a törökre. A várkapitány és bajtársai ott pusztultak valamennyien. Szigetvár elesett, de a szultán is meghalt s vele több, mint harmincezer török.

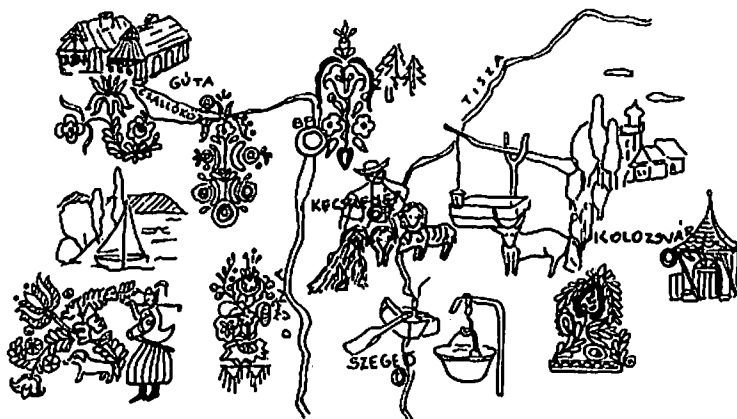
Egy másik hadjáratban a törökök Bécsig akartak eljutni, de Kőszegnél elakadtak. Jurisich Miklós és katonái megvédték a várat a török sereggel szemben.

Ali, a budai basa, a felvidéki várak elfoglalását tűzte ki célul. Először a kis drégelyi vár ellen vonult, melynek Szondi György volt a parancsnoka. Vitézeivel sokáig védelmezte a várat. A török ágyúk szétrombolták a falakat, de csak véres küzdelem után tudták elfoglalni. Ali basa annyira becsülte Szondi hősiességét, hogy nagy tisztelettel temettette el.

Ezután fordultak a törökök Eger vára ellen. Ennek történetét a próba elején olvastad el. Az egri vár még ma is a magyar végvári katonák dicsőségét hirdeti.

NÉPDALOK

Sok olyan népdal van, amelyben földrajzi elnevezés szerepel. Érdekes játék, hogy elénekelitek őket és megkeresitek a térképen azt a helyet, amelyet említenek.

A csitári hegyek alatt

A szegedi halastó

Általmennék én a Tiszán ladikon

Gerencséri utca

Gúta maga egy város

Hej halászok, halászok

Jánoshidi vásártéren

Kispiricsi faluvégén

Kolozsváros olyan város

Kecskemét is kiállítja

Tiszán innen, Dunán túl, 92. oldal

Tiszán innen, Dunán túl, 25. oldal

Tiszán innen, Dunán túl, 106. oldal

Tiszán innen, Dunán túl, 36. oldal

101 magyar népdal, 80. oldal

Tiszán innen, Dunán túl, 90. oldal

102 magyar népdal, 41. oldal

Tiszán innen, Dunán túl, 40. oldal

101 magyar népdal, 16. oldal

101 magyar népdal, 64. oldal

A Csallóközön

NÉPTÁNC

Karádi karikázó

Körben álltok. Minden második lány kezet fog a köztük álló lány háta mögött, annak a karját keresztezve. A táncot kétlépéses csárdással kezdjétek, egy dallamon keresztül járjátok, majd a kör forgatásával, ridázó lépéssel, élénkebb tempóban folytassátok.

A tánc lépései:

1. Csárdáslépés; egyet jobbra, kettőt balra: Jobblábbal jobbra lépünk ♩, majd ballábbal balra zárunk ♩, ballábbal balra lépünk ♩, jobblábbal mellé zárunk ♩. A két utolsó mozdulatot még egyszer megismételjük ♩ ♩.

2. Ridázó: Jobblábbal a bal előtt keresztbe lépünk úgy, hogy mindkét térdünket mélyen hajlítjuk ♩, majd ballábbal féltalpon balra lépünk ♩. Ezt a lépést rendszerint egy dallamon keresztül járják, de járhatjátok tovább is.

1. Er-re, er-re, most megy er-re, Csak a ru-ha vi-szi hely-re,
 2. Er-re gye-re, a-mer-re én, Majd meg-tu-dod hol la-kom én: 10"

Ha a ru-ha rajt nem vol-na, Ma-ga e-gész esu-nya vol-na!
 Csip-ke-bo-kor-ró-zsa mel-lett, Gye-re ró-zsám meg-ö-lel-lek.

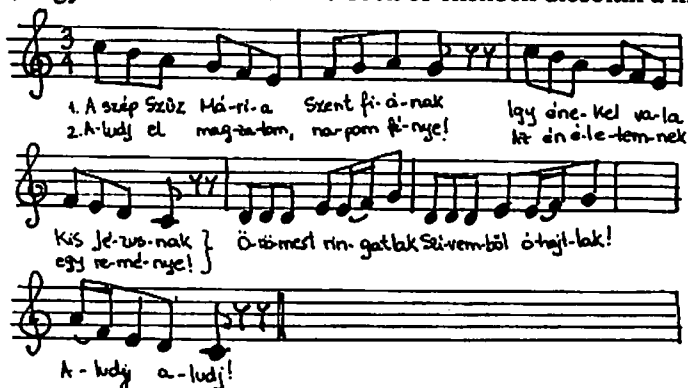
A VALLÁSOS ÜNNEPEK NÉPSZOKÁSAI

Betlehemezés és bölcsőskézés

Karácsony előtt a gyerekek csoportban járnak házról házra. A lányok bölcsőskéznek, a fiúk betlehemeznek.

A lányok szalaggal díszített fehér ruhában, koszorúval a fejükön, égő gyertyákkal és csengőkkel járnak. Bölcsőt visznek magukkal, amelybe

szépen belepólyált babát fektetnek. A baba jelképezi a kis Jézust. A pásztorok, angyalok és Szűz Mária versben és éneken dicsőítik a kis Jézust:

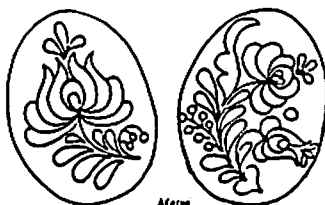
A betlehemező fiúk legtöbbje bundába öltözik, szakállat és bajuszt ragaszt és kucsmát vesz fel. Ők a pásztorok. Néhányan fehér ingben, égő gyertyával az angyalokat játsszák meg. Bölcső helyett fából vagy keménypapírból készült betlehemet visznek magukkal. A pásztorok tréfálkoznak, majd

elalvást színlelnek, amelyből az angyalok harsány éneke ébreszti fel őket. Az angyaloktól megtudják, hogy a kis Jézus megszületett. A betlehem elé térdelve leteszik a kis Jézusnak hozott ajándékaikat.

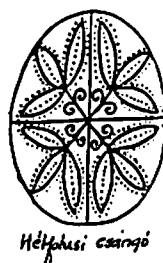
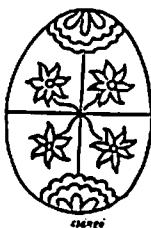
Húsvéti locsolkodás

Húsvéthétfőn a lányok legszebb ruhájukba öltöznek. A fiúk végigjárják a lányos házakat és a lányokat meglocsolják. A locsolást kis versekkel, rigmusokkal vezetik be, mint például:

Zöld erdőben jártam,
Kék ibolyát láttam,
El akart hervadni,
Szabad-e locsolni?

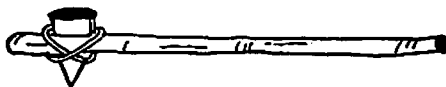
Jó reggelt, jó reggelt,
kedves liliomszál,
megöntözlek rózsavízzel,
hogy ne hervadozzál.
Kerek erdőn jártam,
piros tojást láttam,
bárány húzta rengő kocsin,
mindjárt ide szálltam.
Nesze hát, rózsavíz,
gyöngyöm, gyöngyvirágom,
hol a tojás, piros tojás,
tarisnyámba várom.

A lányok a fiúknak hímes tojást adnak. Végül a locsolkodókat süteménnyel vendégli meg a család.

Az "Írott" tojás festése

Kellékek: 12 tojás, 1 liter víz, 1 evőkanál ecet, tölcsérformájú tollhegy (íróka), gyertya, olvasztott méhviasz, papírtörölő, festék, alumíniumfólia.

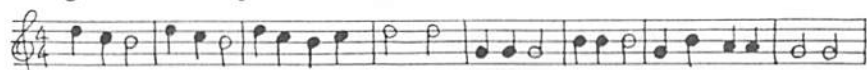
1. A fehér, sértetlen, szobahőmérsékletű tojást meleg, ecetes vízben öblítsd le és hagyd megszáradni.
2. Ceruzával rajzold elő a mintát.
3. Az írókát gyertyaláng fölött melegítsd meg, a széles végébe méhviaszt kanalazz bele, aztán újra melegítsd meg az írókát.
4. Rajzold meg a mintát a viasszal. Az írókát merőlegesen tartsd a tojáshoz. Ha nem ír, melegítsd meg. Ha pedig már kiürült, a harmadik lépést ismételd.
5. A tojást újra öblítsd le, szárítsd meg, aztán tedd a festékbe.
6. Amikor a tojás színe eléggé erős, vedd ki a festékből és papírral (tapogatva, nem dörzsölve) töröld meg, hogy ne száradjon foltosra. Hagyd egy kicsit állni.
7. A viaszt láng mellett (nem fölötte, mert befüstölődik) kis részenként olvaszd le és töröld le.
8. A tojás két végén szúrj lyukat, a sárgáját hosszú tűvel szúrd át, a tojást fújd ki.
9. Szórólakkal vagy zsírral fényesítsd ki.

Pünkösödölő

Pünkösöd napján, templomból kijövet 4–6 leány összeállt és elindult „pünkösödölni”. Ünneplő ruhában voltak, a fejükön piros koszorú, valódi vagy papírvirágokból. Maguk között vezettek egy kisebb leányt, aki tiszta fehér ruhában volt fején fehér virágkoszorúval. Fátyol takarta, ő volt a pünkösdi királynő. A kicsinek a feje fölött négy nagyobb lány (a sarokfogók) egy kifeszített kendőt tartott – baldachinszerűen. Így vonultak házról házra. A ház előtt a legnagyobb leány bekiáltott:

„Szabad-e pünkösödölni”?

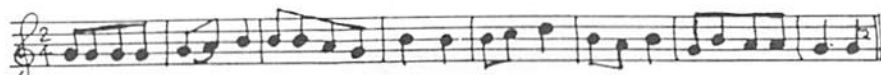
Igenlő válasza pünkösdi énekeket énekelnek:

1. Mi van ma, mi van ma, piros Pünkösöd napja! Holnap lesz, holnap lesz a második napja.
2. Jó pajtás, jól megfogd lovadnak kantárját, össze ne tiporja a pünkösdi rózsát.

1. A pünkösdi rózsza kihajlott az útra, én édesem, én kedvesem szakajts egyet róla.
2. Le is szakajtottam, el is hervasztottam, csongorádi leányokból egyet választottam.

Elhozta az Isten piros Pünkösöd napját, mi is meghordozzuk királyné asszonykát.

Utána magasra emelték a királynőt, a két mellette álló nagyobb lány a karjára ültette és azt kiáltotta:

„Ekkora legyen a kendtek kendere!” Majd leeresztették és a háziasszony ajándékot adott nekik. A nagyobb lányok hoztak a liszt számára zsákot, tojáshoz kosarat, zsírnak füles bögrét, sónak szakajtóruhát. Ha sok ajándékot kaptak, táncolni kezdtek. Azután a pünkösdi királynő azt mondta:

„Én még kicsi vagyok, nagyot nem szólhatok,

Mégis az Istennek dicséretet mondom.”

Azzal búcsúztak és továbbmentek a szomszédba.

FŐZÉS

Lepd meg szüleidet azzal, hogy néhány egyszerűbb ételt te magad készítesz el. Az itt leírt recepteket próbáld ki. A mennyiségek négy személyre szólnak.

Paprikás krumpli

Kellékek: 3/4 kg krumpli, 1 evőkanál zsír vagy margarin, 1 hagyma, 2 pár virsli vagy fél rúd kolbász, 2 kiskanál paprika, 1 szelet zöldpaprika, pici só.

1. Egész apróra vágd fel a hagymát.
2. Hámozd meg a krumplit és vágd kockadarabokra.
3. A zsírt melegítsd fel egy 2-1/2 literes vas vagy nehéz alumínium edényben. Dobd bele a hagymát, és fakanállal keverd, amíg kissé megpuhul.
4. Vedd le az edényt a tűzről és keverd bele a paprikát.
5. Dobd be az edénybe a krumplit és a zöldpaprikát és sózd meg.
6. Ereszd fel annyi vízzel, hogy éppen fedje. Tedd vissza a tűzre.
7. Tedd bele a karikákra vágott virslit vagy kolbászt.
8. Ha a krumpli puha, kész.

Túrós tészta

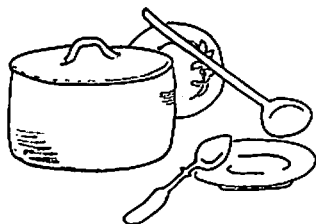
Kellékek: 1/2 kg széles tészta, 1/2 kg túró, 100 g (1/2 csésze) szalonna, 3/4 csésze tejföl.

1. Nagy edényben forralj fel 3 liter vizet. Adj hozzá 1 evőkanál sót.
2. Mikor lobogva forr, öntsd bele a tésztát és fakanállal keverd meg.
3. A szalonnát vágd apró kockákra és kb. 3 literes edényben pirítsd meg.
4. 8 percig főzd a tésztát, kóstold meg. Ha puha, szűrd le.
5. A szalonnadarabkákat szedd ki papírtörülközőre.
6. A szalonna zsírjába keverj bele 2 evőkanál tejfölt, tedd bele a tésztát, öntsd hozzá a túró és a maradék tejfölt. Mérsékelt lángon, állandóan keverve, jól forrósítsd át.
7. A tésztát tedd egy mély tálba és öntsd rá a tejfölös túró és a szalonnakockákat. Máris tálalható.

Lecsó

Kellékek: 1/2 kg zöldpaprika, 1/4 kg paradicsom, 1 kis hagyma, 1 rúd kolbász, 1 evőkanál olaj vagy margarin, só, 3 tojás.

1. A paprikát és paradicsomot darabold fel. A hagymát vágd fel apróra. A kolbászt vágd karikákra.
2. A zsiradékot egy 3 literes edényben közepes lángon forrósítsd meg.
3. Pirítsd meg a hagymát a zsírban, miközben állandóan kevered.
4. Amikor a hagyma halványan megpirult, add hozzá a kolbászt és hagyd egy kicsit sülni.
5. Öntsd bele a paprikát és a paradicsomot. Sózd meg. Takard le az edényt. Saját levében párolódik.
6. Amikor minden jól összefőtt (kb. 1/2 óra), villával keverd össze a tojásokat, vedd le az edényt a tűzről és öntsd hozzá a lecsóhoz.
7. Rizzsel szokás tálalni.

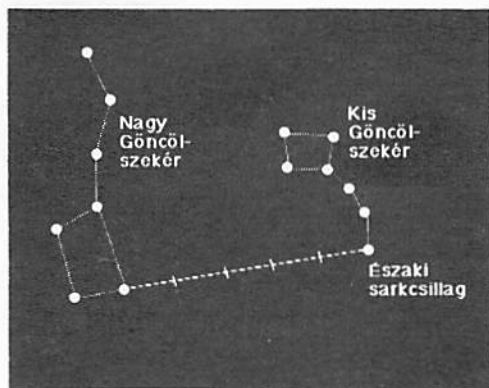

Palacsinta

Kellékek: 200 g liszt, 2 tojás, másfél csésze tej (vagy 1 csésze tej és fél csésze szódavíz), 1 evőkanál olaj, csipet só.

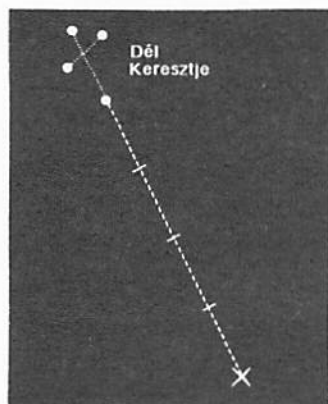
1. A tojást törd fel és tedd egy mély tálba. Öntsd hozzá a hideg tejet, sózd meg és habverővel keverd simára. Állandó keverés közben apránként szórd bele a lisztet. Ügyelj arra, hogy a liszt ne csomósodjék össze.
2. A tésztát hagyd fél órát pihenni.
3. A palacsinta serpenyőbe önts egy kiskanálnyi olajat és melegítsd fel nagy lángon.
4. Egy kisebb merőkanállal önts tésztát a serpenyőbe, köröző mozdulattal, hogy mindenhova jusson belőle. Vigyázz, hogy mindenhol csak vékony réteg legyen.
5. 1-2 percig süsd, s aztán főzőlapáttal fordítsd meg a palacsintát, hogy a másik oldala is megsüljön. Ha elég ügyes vagy, dobod fel a palacsintát a levegőbe és úgy fordítsd meg.
6. Lekvárral, őrölt dióval, túróval, mákkal, őrölt sonkával, pörkölttel – mindenfélével töltheted!

TÁJÉKOZÓDÁS A NAP ÉS A CSILLAGOK SZERINT

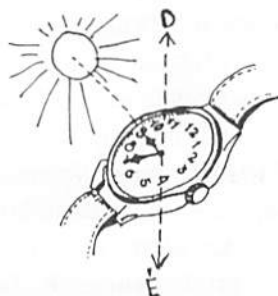
Mindig megállapíthatod az égtájakat, még ha nincs is nálad iránytű, amikor az ég derűs. Már korábban megtanultad, hogy a nap keleten kel, nyugaton nyugszik és 12-kor pontosan a déli irányt mutatja. A déli féltekén az északi irányt mutatja.

Éjszaka a csillagok igazítanak útbá. Az Egyenlítőről északra, a Nagy Göncöl szekér

két hátsó csillaga között húzz egy vonalat. A vonalat hosszabbítsd meg és mérd rá ötször a két csillag közti távolságot. Az ott levő közepes fényű csillag az Északi sarkcsillag. Ha feléje fordulsz, előtted van észak. A déli féltekén a Dél Keresztje csillagkép segítségével tájékozódhatsz. A kereszt hosszú szárát hosszabbítsd meg. Erre a vonalra mérd rá négyszer a kereszt hosszát. Ott van az égbolt déli sarka. Ha arra fordulsz, előtted van dél.

Órával a következőképpen állapíthatod meg az irányt: Az órát vízszintesen tartva fordítsd úgy, hogy kismutatója a nap felé mutasson. A kismutató és a 12-es szám között lévő szöget felezd meg. A szöget felező vonal dél felé mutat, ha a föld északi részén vagy; a déli féltekén ez a vonal észak felé mutat. Ez a felező vonal délelőtt a kismutatótól jobbra van (mint a rajzon), délután pedig a kismutatótól balra.

Vigyázz: amikor lakóhelyeden nyári időszámítás van, órád egy teljes órával siet a nap állásához képest. Ilyenkor a kismutató és az 1-es szám közötti szöget felezd meg a fent leírtak szerint (tehát *ne* a 12-est használd).

NYOMOLVASÁS

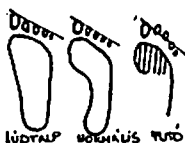
A nyomolvasás a szabadban járó embernek nemcsak egyik legérdekesebb szórakozása, hanem segítője is. Igaz, sok gyakorlatot kíván, de sok haszonnal is jár!

Mi a legjobb bevezető gyakorlat?

Kezdd lábnyomok követésével. Figyeld meg, mi a különbség a lábnyomok méretében és alakjában. A talp mintázatában előforduló hiány vagy kopás, a gumitalp mintája könnyen megfigyelhető különbséget ad. Mezítlábas nyomnál a lábujjak elhelyezkedését és a talpfelület alakját érdemes megfigyelni. Gyakorlásul mérd meg több lábnyom mélységét, hosszúságát, szélességét. Próbáld megállapítani, milyen jellegzetességei vannak (például a sarok mélyen benyomódott, stb.), vagy milyen idős lehet a nyom: a friss nyom széle éles; az öreg, kiszáradt nyom szélei töredezettek. Ha viszont esett az eső, elmosta a nyom széleit.

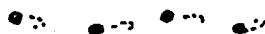
Figyeld meg a cipő hosszát, a talp szélességét, a sarok hosszát, stb.

Mezítlábas nyomok megkülönböztetésére húzz egyenes vonalat a hüvelyk és kisujj között.

Gyalogos ember nyoma

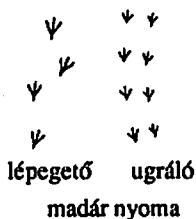
Futó ember nyoma

A szemfüles cserkész nem csak észreveszi a nyomot, de következtet is abból. A következtetésnél a legapróbb, lényegtelennek látszó jelek is fontosak lehetnek.

A lábnyomok, cipőnyomok mélysége, távolsága megmutatja a kövér, a terhet cipelő vagy a futó embert.

Hátrahagyott tárgyakból (hamu, gyufaszál, papír, dohány, élelmiszer-hulladék) megállapítható, hogy egyes emberek mit csináltak. A nyomok felvilágosíthatnak, mikor voltak ott, milyen irányba mentek.

Az állati nyomok megfigyelése a következő s egyúttal nehezebb feladat. Állatnyomokat csak gyakorlott megfigyelő képes jól olvasni. A lépegető madarak, például a fácán és a csirke egyesével hagynak nyomokat. Az ugráló madarak, mint a veréb vagy szarka nyomai párosak.

A négylábúak közül a nyúl-nyom a leggyakoribbak egyike. Figyeld meg, hogy hátsó lábai az elsőket megelőzve érnek földet. A test súlya a hátsó lábakra esik, ezért azok nyomai sokkal mélyebbek, mint az első lábaké. A patás állatok (őz, szarvas, kecske, bárány) lábnyomának a *hegyes vége* mutat előre.

Ha jó, éles nyomot találsz, rajzold le. Írd fel jellegzetes adatait. Komoly gyűjteményre tehetsz szert rövid idő alatt. Gyűjteményed sokkal érdekesebbé válik, ha a nyomokat ki is öntöd.

Nyomöntés

Óvatosan tisztítsd ki a nyomot ágacskával vagy ujjaiddal. Ha esővíz van benne, igyekezz azt is teljesen eltávolítani. Készíts papírból falat a nyom köré, hogy a gipsz szét ne folyjék.

Keverd össze a gipszet 1:1 arányban vízzel s öntsd a nyomra. Jól teszed, ha a még puha gipsz belsejébe fapálcikákat fektetsz. Így kevésbé törékeny és később könnyebben kezelhető az öntvény. Dugj egy kiálló botocskát is a gipsz közepébe. 20–30 perc múlva a megkeményedett gipszet a botnál fogva kiemelheted. Tisztítsd le a sártól, levéltörmeléktől. Hátlapjára írd rá az öntés helyét, idejét és a nevedet.

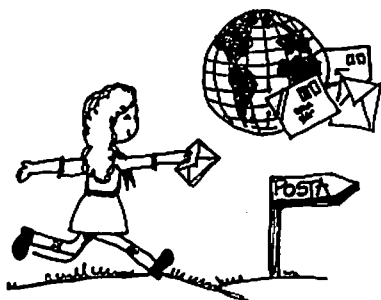
ORSZÁGOD ÁLLATVILÁGA

Levél egy más világrészen élő magyar leánycserkész őrsnek

Keressetek egy őrsöt, amelyik más világrészen szintén az Egri nők próbát végzi. (Beszéljétek meg, melyik országbeli őrssel szeretnétek levelezni. Parancsnokotok segítségével tudjátok meg a csapat címét.)

Mutassátok be nekik levélben azokat az állatokat, amelyek a ti környéketeken vagy országokban élnek.

Gyűjtsétek össze mindazt, amit tudtok a lakóhelyetek állatvilágáról. Van olyan állat, amelyik csak nálatok él? Melyik a legérdekesebb állat? Melyik hasznos az ember számára és melyik van kiveszőfélben? Egészítsétek ki, amit tudtok, szakkönyvek felhasználásával. Használjátok a városi vagy iskolai könyvtárat. Írjatok érdekes beszámolót, képekkel és rajzokkal ellátva. Térjete ki az állatok életmódjára és szokásaira.

Európaiak, például írhattok a farkasról, szarvasról, medvéről, mókusról. Ausztráliaiak, bemutathatjátok a kengurut, a koalát, a kakadut, a kacsacsőrű emlőst. Északamerikaiak, beszámolhattok a jávorszarvasról, a mosómedvről, a bölényről, a bűzborzról. Délamerikaiak, írhattok a pumáról, a gyíkokról, a csörgőkígyóról, a papagájról, a lámáról, a ñandúrról, a guanacoról.

A levélváltás során aztán majd kialakul, hogy milyen más témakörörről írhattok még egymásnak.

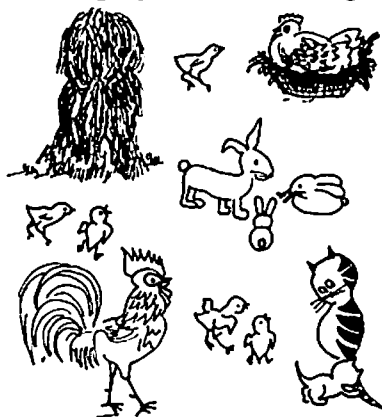
HÁZIÁLLATOK

Ha háziállatot tartasz vagy szeretnél tartani, ismerd meg az állat igényeit és szokásait. Csak olyan állatot válassz, amelyiknek megfelelő körülményeket biztosíthatsz. Az állatoknak ételen és vízen kívül szükségük van védett helyre, ahol zavartalanul pihenhetnek és a szabad mozgás lehetőségére. Nagy kutyát például helytelen kis lakásban tartani, város közepén, ahol még séta közben sem mozoghat szabadon.

Ha állatot nevelsz, ne engedd, hogy olyasmire szokjék, ami családtagjaidat vagy másokat zavarhat. Nagyon kedves például egy kiscica vagy kiskutya, amikor az emberek asztaláról falatért könyörög, de ez később kellemetlen szokássá válhat.

Ha halakat tartasz, az akváriumot tartsd tisztán: hetente egyszer cseréld ki a vizet, gondoskodj víztisztító növényzetről és megfelelő szűrőről.

Ellenőrizd a víz hőmérsékletét. Különböző halfajták más-más hőmérsékletű vizet igényelnek. Tudd meg, a te halaidnak mi a legjobb.

Ha egeret vagy más rágcsálót tartasz, ügyelj arra, hogy mindig legyen elegendő víz és étel a kalitkában. Hetente kétszer cseréld ki a vizet és egyszer a forgácsot. A forgács száraz legyen. Ha vizes, azonnal cseréld ki. Tarts kereket a kalitkában, hogy az eger kellően kifuthassa magát. Ügyelj, hogy ne férjen át a rácsokon.

Az állatok nevelésénél épp annyira fontos a rendszeresség, mint a gyerekeknél, és nem jó a túlzott kényeztetés. Mindennap ugyanabban az időben adj enni állatodnak és ugyanabban az időben vidd sétálni.

Semmilyen állatot ne bosszants, még játékból sem! Az állatok nem értik a tréfát. A legrossszabb esetben megtámadhatnak védekezésből, és a legjobb esetben is elvesztik bizalmukat benned.

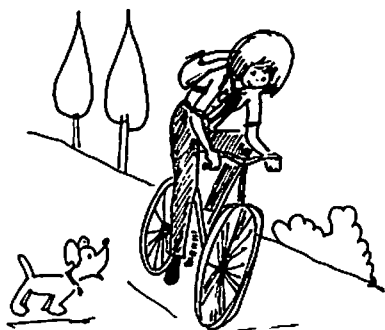
Nem szükséges, hogy mindenki tartson háziállatot, de aki tart, annak kötelessége, hogy lelkiismeretesen gondját viselje.

KERÉKPÁROZÁS

Kerékpár-kirándulás

Utcán óvatosan kerékpározz. Sok balesetet elkerülhetsz, ha óvatos vagy. Ügyelj arra, hogy kerékpárod mindig jó karban legyen. Tanuld meg és kövesd a biztonságos kerékpározás szabályait:

1. Ismerd és használd a közúti forgalom jeleit és jelzéseit.
2. Ismerd és érthetően használd az országodban előírt karjeleket, amikor lassítasz, megállsz, vagy fordulsz. Parancsnokodtól, tanáraidtól tudakold meg, melyek ezek a karjelek.
3. Kerékpárodon hangosan működő jelzőcsengő legyen.
4. Forgalmas utcán vagy országúton az út szélén haladj. Ha többen vagytok, libasorban kövessétek egymást. Ne kacskaringózz, ne bujkálj más járművek között. Csak a forgalom irányában haladj.

5. Utcasarkon óvatosan nézz körül, mielőtt kereszteznéd a forgalmat vagy irányt változtatnál.
 6. Udvarról, fasor mögül vagy épületek közül óvatosan hajts ki.
 7. A gyalogosokat mindig engedd át magad előtt.
 8. Soha ne vigyél utast magaddal kerékpárodon, sem a vázon elöl, sem pedig a csomagtartón hátul. Mindkettő veszélyes: ha elöl ül valaki, nem látsz jól, ha pedig hátul, rontja a kerékpár egyensúlyát.
 9. Ne kapaszkodj autók vagy kocsik után, hogy húzasd magad. Életedbe kerülhet ez a tréfa.
 10. Ha sötétben kerékpározol, az utat jól megvilágító lámpád legyen elöl és piros macskaszem vagy lámpa a sárhányódon hátul.
- Ajánlatos, hogy a kerékpár hátsó kereke fölött csomagtartód legyen. Ne felejtse el, hogy nedves útesten a fék sokkal gyengébben fog, nem tudsz gyorsan megállni. Hosszabb kerékpározásra mindig vigyél magaddal pumpát.
- Közös kerékpározásnál, kiránduláson, kövesd vezetőid utasításait. Az országút nem versenypálya!

A kerékpár gondozása

Ügyelj, mikor kell kerékpárodát javítani. Ne hagyd kint az esőben, mert ha megrozsdásodik, nemcsak csúnya, hanem könnyebben el is romlik. Ha esős időben használtad, töröld le a vizet és a sárt, mielőtt elteszed a kerékpárt. Ne felejtse el, hogy a kerekeket, pedálokat, láncokat két-három hónaponként meg kell olajozni. Kérj meg valakit, testvéredet, szüleidet vagy őrsvezetődet, hogy mutassa meg, mi a helyes módja. Legyen otthon kerékpárpumpád. Ha túl puha a kerék gumija, nehezebb kerékpározni, és tönkretetheted a kereket.

Rendszeresen ellenőrizd, hogy a fékek jól működnek-e. Ha a fék nem fog szorosan, igazítsd meg vagy kérd valakinek a segítségét. Cseréld ki a fékgumikat, ha elkoptak.

AJÁNDÉKKÉSZÍTÉS HORGOLÁSSAL

A horgolás nem is olyan nehéz, mint ahogy gondolod. Könnyen megtanulhatsz. Milyen öröm, ha elmondhatod egy kendőről, hogy teljesen magad készítetted! Horgolt tárgyak nagyszerű ajándékok lehetnek, nem kerülnek sok pénzbe és mégis nagy örömet szerzel velük. Legjobb, ha megkérsz valakit, hogy tanítson meg horgolni. Édesanyád, nagymamád, őrsvezetőd biztosan szívesen megmutatja neked a horgolás láncszemeit, és a rövid és hosszú pálcákat.

Kezdés:

Láncszemek:

Rövid pálca:

2.

3.

Hosszú pálca:

2.

Kezdd egyszerű tárggyal. Csinálhatsz például sálát, edényfogót, babatakarót, hajpántot. Díszesebb, ha többszínű pamutot használasz. Amint belejöttél a rövid pálca horgolásába, gyakorold a hosszú pálcát is. Sokkal érdekesebb, ha különböző módon kombinálsz a rövid és hosszú pálcákat. Nagyobb tárgyaknak is nekifoghatsz, terítőnek, kendőnek, párnának, babaszoknyának, fényképalbum-borítónak. Ágytakarót is készíthetsz úgy, hogy több horgolt négyszöget egymáshoz varrsz. Kitűnő őrsi ajándék, ha az őr minden tagja készít néhány négyszöget. Később bonyolultabb darabokat is horgolhatsz: táskát vagy kitömött állatokat és bábukat!

Tárgymutató

- Ajándékkészítés 131
- Alakítások 44
- Állatok 100,127,128
- Arkolás 71
- Baden Powell 99
- Bemutakozás 44,82
- Betlehemezés 119
- Biztonsági szabályok 68,97,129
- Bölcsőskézés 119
- Címer 31
- Címtár 44
- Csajkaszák 66
- Család eredete 48
- Csapat 28
- Cserkészfogadalom 21
- Cserkészinduló 24
- Cserkészjelszó 22
- Cserkészjelvény 23,30
- Cserkészköszöntés 23
- Cserkésztörvények 9,11,80
- Csillagképek 125
- Csokorkészítés 75
- Csomagolás 72
- Csomók 38
 - sátorfeszítő 71
- Dobó István 105
- Dombormű 93
- Egészségügyi szabályok 94
- Egri nők próba követelményei 104
- Egyenruha 29
 - jelvények 30
- Egyéni felszerelés, csomagolás 72
- Egyházi énekek 84
- Elsősegélydoboz 96
- Elsősegélynyújtás 95
- Emese próba követelményei 46
- Fafajták 69
- Felszerelés 72
- Fogadalom 21
- Főzés 123
 - lecsó 124
 - palacsinta 124
 - paprikás krumpli 123
 - túrós tészta 123
- Gyurmakészítés 92
- Háromszögű kendő 96
- Hátizsák 73
- Házállatok 128
- Házi munka 112
- Himnusz 54
- Horgolás 131
- Húsvéti locsolkodás 120
- Imádságok 108
- Induló 24
- Iránytű 63
- Írott tojás 121
- Játék 42,59,103
- Jeladás
 - sípjelek 37
- Jelszó 22
- Jelvények 23,29,30
- Jótett 20,56,80
- Karácsonyi jótett 57, 80
- Karikázó 119
- Kárpát-medence hegyei, vizei 92
- Kerékpározás 129
- Kézfogás 23
- Kim-játék 41
- Kincskereső leánycserkész 45
- Kirándulás
 - felszerelés 72,73
 - szabályok 67
- Könyvek 116
- Köszönés 82
- Közlekedési szabályok 97,129
- Labdajáték 103
- Lakásod környéke 98
- Leánycserkész próbarendszer 4
- Lelkiismeretvizsgáló tábla 22
- Levezetés 127
- Lorántffy Zsuzsánna 115
- Madárnevek 27
- Magyar beszéd 83,111
- Magyar népmondák 49
- Magyar zászló 30
- Mátyás király 89
- Megfigyelés 99
- Mese
 - A csillagász meg a számár 90
 - Az okos leány 79
 - Mit ebédelt Ali bég? 91
 - Mi van a ládikóban? 32
- Miatyánk 108
- Monda 47,49
 - A magyarok Szent Gallenban 53
 - A vérszerződés 52
 - Az Isten kardja 51
 - Emese álma 47
 - Rege a csodaszarvasról 49
- Nagyasszonyok 114
- Napi jótett 20,80
- Nemzetesdi 103

- Nemzeti jelvények 30
 Nemzeti ünnepek 86
 Nép dal 31,58,93,118
 Népi játékok 59
 Népmese 32
 Népszokások
 betlehemezés 119
 bölcsőskézés 119
 húsvéti locsolkodás 120
 pünkösdlő 122
 vallásos ünnepek 119
 Néptánc 37,119
 Növények 99,101
 Nyomolvasás 126
 Nyomöntés 127
 Okos leány próba követelményei 78
 Olvasóverseny 116
 Országod állatvilága 127
 Önmérétek 42
 Őrs 25
 Őrsi élet
 cserkésztörvények 11,80
 jótett 56,80
 levelezés 127
 magyar beszéd 83,111
 név 25
 rend az otthonban 82
 sátor 70
 sport 45
 takarékoság 111
 telefonlanc 43
 titkos barát 58
 zászló 28
 Palánta gondozása 101
 Pentaton népdalok 58
 Petőfi Sándor 86,89
 Próbajelvények 30
 Próbakövetelmények 8,46,78,104
 Próbarendszer 4
 Pünkösdlő 122
 Raj 28
 Rend 81,82
 Ritmikus torna 75
 Rovásírás 64
 Rozgonyi Cicelle 115
 Sátorbontás 72
 Sátorfeszítő csomó 71
 Sátorverés 70
 Sebkezelés 95
 Sípjelek 37
 Sport 45,103,129
 Szalonnasütés 70
 Szavalóverseny 89
 Személyi adatok 42,74
 Szilágyi Erzsébet 90
 Szobanövény 101
 Szózat 85
 Takarékoság 18,111
 Tájékozódás 62,97,125
 Tájoló 63
 Táncok
 Gyere Kata táncba 37
 Karádi karikázó 119
 Telefonlanc 43
 Természetvédelem 16,56
 Térkép 98
 Tisztelgés 23
 Titkos barát 58
 Tíz kapu próba követelményei 8
 Torna 75
 Történelem 49,89,117
 Augusztus 20-a 86
 Árpád 47,52
 Dobó István 105
 Egervár ostroma 105
 1848. március 15-e 86
 1956. október 23-a 87
 honfoglalás 47,52
 hunok 49,51
 kalandozások 53
 Kossuth Lajos 13,86
 Lorántffy Zsuzsánna 115
 Mátyás király 89
 nagyasszonyok 90,114
 ősmagyarok 49,52
 Rozgonyi Cicelle 115
 Szent István 86
 Szilágyi Erzsébet 90
 törökvilág Magyarországon 117
 Zrínyi Ilona 115
 Törvények 9,11,80
 Tűzrakás 68
 Udvariasság 82
 Útjelek 61
 Ünnepek 86,119
 Vallásos ünnepek népszokásai 119
 Város térképe 98
 Versek 88,89
 Versesfüzet 87
 Vérzés kezelése 95
 Világtájak 63,125
 Virágminta
 kalocsai 28
 Virágnevek 26
 Zászló
 magyar 30
 őrsi 28
 Zrínyi Ilona 115